

**DORU İSİMLİ ÇİZGİ FİLMİNİN SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

Muhammed Said AVAZ
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Dr. Hacer ULU BİLİM
Temmuz, 2023
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DORU İSİMLİ ÇİZGİ FİLMİNİN SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Hazırlayan
Muhammed Said AVAZ

Danışman
Danışman: Doç. Dr. Hacer ULU BİLİM

AFYONKARAHİSAR 2023

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Doru İsimli Çizgi Filminin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında İncelenmesi**” adlı çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde bilimsel etik kurallara ve atıf gösterme ilkelerine riayet ettiğimi belirterek aksi bir durumun tespiti hâlinde sorumluluğun tamamen bana ait olduğunu kabul, beyan ve taahhüt ederim.

27/05/2023

İmza

Muhammed Said AVAZ

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Muhammed Said AVAZ
	Numarası	190682112
	Anabilim Dalı	Temel Eğitim
	Programı	Sınıf Eğitimi
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı	Doru İsimli Çizgi Filminin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında İncelenmesi	
Tez Savunma Sınav Tarihi	10.07.2023	
Tez Savunma Sınav Saati	11:00	

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

DORU İSİMLİ ÇİZGİ FİLMİNİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Muhammed Said AVAZ

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI**

Temmuz, 2023

Danışman: Doç. Dr. Hacer ULU BİLİM

Kitle iletişim araçlarının kullanımının günden güne yaygınlaştığı bilinmektedir. Renkli içerikleriyle televizyon, bilgisayar ve tablet gibi araçlar çocuklar tarafından ilgi çekici bulunmaktadır. Çocukların kitle iletişim araçlarıyla kurduğu etkileşim doğru kullanıldığında oldukça yararlı iken yanlış kullanımı ise büyük tehlikelere yol açmaktadır. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile çocuklar için içerik seçiminin önemi günden güne artmaktadır. TRT Çocuk kanalı, Milli Eğitim'in temel amaçları doğrultusunda çocuklara yönelik içerikler hazırlayarak, kazanılması istenen değerleri yeni nesillere aktarmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda hazırlanan içeriklerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada TRT Çocuk kanalında yayınlanan ve çocuklar arasında oldukça popüler olan Doru çizgi filminin 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan 18 değere (adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik, yardımseverlik) hangi sıklıkla ve nasıl yer verildiği incelenmiştir. Doru çizgi filminin 15 ve 45. bölümleri arasında yer alan 31 bölümün incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. İzlenen bölümler; zaman belirteci, değerler, değerlerin geçtiği bölümdeki sözel ve görsel ifadeler ışığında incelenmiş ve bunlara göre çalışmanın bulguları ortaya konmuştur. Araştırma sonucunda çizgi filmin bölümlerinde en çok yer verilen değerlerin yardımseverlik, sevgi, sorumluluk, dayanışma ve saygı olduğu; en az yer verilen değerlerin barış, adalet, tasarruf ve eşitlik olduğu; hiç yer verilmeyen değerlerin ise bağımsızlık ve vatanseverlik olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda yapım şirketlerine, eğitimcilere ve bu alanda yapılan çalışmalara ilgisi olan araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Değer, değerler eğitimi, çizgi film, TRT Çocuk, Doru

ABSTRACT

ANALYSIS OF THE CARTOON NAMED DORU THROUGH THE VALUES INCLUDED IN THE SOCIAL STUDIES CURRICULUM

Muhammed Said AVAZ

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION**

July, 2023

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Hacer ULU BİLİM

It is known that the use of mass media is becoming more widespread day by day. With their colorful content, devices such as television, computers, and tablets are found interesting by children. While children's interaction with mass media is very useful when used correctly, its misuse leads to great dangers. With the widespread use of mass media, the importance of content selection for children is increasing day by day. TRT Çocuk channel aims to transfer the desired values to new generations by preparing content for children in line with the main objectives of National Education. In this study, following to this objective, the popular animation series Doru aired on TRT Çocuk channel is analyzed to determine how frequently and in what manner it incorporated 18 values (justice, importance of family unity, independence, peace, scientific approach, diligence, solidarity, sensitivity, honesty, aesthetics, equality, freedom, respect, love, responsibility, frugality, patriotism, helpfulness), those outlined in the 2018 Social Studies Curriculum. In this research, a qualitative research method, document analysis, are utilized to examine 31 episodes between the 15th and 45th episodes of the cartoon series Doru. The episodes watched in the research are examined in terms of time indicators, values, verbal and visual expressions in the scenes where the value are mentioned, and based on these, the findings of the study are presented. The research findings revealed that the most emphasized values in the episodes of cartoon are helpfulness, love, responsibility, solidarity, and respect, while the least emphasized values are peace, justice, thrift, and equality. Values that received no mention in the research are independence and patriotism. Based on the research findings, recommendations are provided to production companies, educators, and researchers interested in this field of study.

Keywords: Value, values education, cartoon, TRT Çocuk, Doru

ÖNSÖZ

Değerler, toplumun düzenini sağlamak ve insanların birbirleriyle etkileşimlerinde bir rehber görevi üstlenmektedir. Değerler, bir toplumun kültürel mirasının önemli bir parçasını oluşturur. Değerlerin aktarımı, yeni nesillere geçen bilgi ve inançların korunmasına yardımcı olur. Bu sayede toplumlar, geçmişlerinden gelen değerleri sürdürebilir ve sahip oldukları kültürel bağları güçlendirebilir. İnsanlığın kitle iletişim araçlarına kolay ulaşımı sonucunda değer aktarımı noktasında kullanılan yöntemlerin farklılaştığı görülmektedir. Günümüzde kitle iletişim araçları, toplumun değerlerini aktarmak için etkili bir ortam sağlamak ve bireylerin değerlerini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle kitle iletişim araçlarında yer alan içeriklerin denetlenmesi ve incelenmesi oldukça önemli görülmektedir. Bu amaç doğrultusunda hazırladığım çalışmada, çocuklar arasında oldukça popüler olan, TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filmini Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerler bağlamında inceledim. Çalışmamın yapım şirketlerine, eğitimcilere ve ilgili alanda çalışmalar yapan araştırmacılara yardımcı olacağını düşünüyorum.

Bu tezin hazırlanma sürecinde rehberliği ve desteğiyle hep yanımda olan danışman hocam Doç. Dr. Hacer ULU BİLİM'e, çalışmamda fikirleri ve yardımları ile beni sürekli destekleyen değerli eşim Rabia AVAZ'a, yorulduğumda yorgunluğumu unutturan canım kızım Zeynep Duru AVAZ'a teşekkürü bir borç bilirim. Eğitim hayatım boyunca hep arkamda duran annem, babam ve kardeşlerime her konuda destekleri için teşekkür ederim.

Muhammed Said AVAZ
2023, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI.....	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR LİSTESİ	ix
RESİMLER LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1. DEĞER KAVRAMI	7
1.1. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER	8
1.1.1. Adalet.....	8
1.1.2. Aile Birliğine Önem Verme.....	9
1.1.3. Bağımsızlık	9
1.1.4. Barış	10
1.1.5. Bilimsellik	10
1.1.6. Çalışkanlık.....	11
1.1.7. Dayanışma	11
1.1.8. Duyarlılık.....	12
1.1.9. Dürüstlük.....	12
1.1.10. Estetik	13
1.1.11. Eşitlik	13
1.1.12. Özgürlük.....	14
1.1.13. Saygı.....	14
1.1.14. Sevgi	15
1.1.15. Sorumluluk.....	15
1.1.16. Tasarruf	16
1.1.17. Vatanseverlik.....	16
1.1.18. Yardımseverlik.....	16
2. DEĞERLER EĞİTİMİ	17
3. ÇİZGİ FİLM	18
3.1. ÇİZGİ FİMLERİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	19
4. TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU (TRT)	20
5. TRT ÇOCUK	22
6. DORU.....	24
7. ALANYAZINDAKİ BENZER ÇALIŞMALAR.....	25
7.1. TÜRKİYE'DE YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	25
7.2. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	29
2. VERİLERİN TOPLANMASI	29
3. VERİLERİN ANALİZİ	29
3.1. BETİMSSEL ANALİZİN ÇERÇEVESİNİN OLUŞTURULMASI	30
3.2. TEMATİK ÇERÇEVEYE GÖRE VERİLERİN İŞLENMESİ.....	30
3.3. BULGULARIN TANIMLANMASI.....	30
3.4. BULGULARIN YORUMLANMASI	30
4. GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK.....	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	32
1.1. ADALET DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	32
1.2. AİLE BİRLİĞİNE ÖNEM VERME DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	33
1.3. BAĞIMSIZLIK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	36
1.4. BARIŞ DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	36
1.5. BİLİMSELLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	38
1.6. ÇALIŞKANLIK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	40
1.7. DAYANIŞMA DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	41
1.8. DUYARLILIK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	47
1.9. DÜRÜSTLÜK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	50
1.10. ESTETİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	52
1.11. EŞİTLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	53
1.12. ÖZGÜRLÜK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	54
1.13. SAYGI DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	56
1.14. SEVGİ DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	60
1.15. SORUMLULUK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	68
1.16. TASARRUF DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR	74
1.17. VATANSEVERLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	75
1.18. YARDIMSEVERLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	75
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
KAYNAKÇA.....	93
EKLER	99

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Değerlerin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	32
Tablo 2. Adalet Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	32
Tablo 3. Aile Birliğine Önem Verme Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	33
Tablo 4. Bağımsızlık Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	36
Tablo 5. Barış Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	36
Tablo 6. Bilimsellik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	38
Tablo 7. Çalışkanlık Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	40
Tablo 8. Dayanışma Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	41
Tablo 9. Duyarlılık Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	47
Tablo 10. Dürüstlük Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	50
Tablo 11. Estetik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	52
Tablo 12. Eşitlik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	53
Tablo 13. Özgürlük Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	54
Tablo 14. Saygı Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	56
Tablo 15. Sevgi Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	60
Tablo 16. Sorumluluk Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	68
Tablo 17. Tasarruf Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	74
Tablo 18. Vatanseverlik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu.....	75
Tablo 19. Yardımseverlik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu	75

RESİMLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1. Aile Birliğine Önem Verme.....	34
Resim 2. Barış	37
Resim 3. Bilimsellik.....	39
Resim 4. Dayanışma	43
Resim 5. Özgürlük	55
Resim 6. Saygı	58
Resim 7. Sevgi	65
Resim 8. Sorumluluk.....	71
Resim 9. Yardımseverlik.....	80

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

%: Yüzde

&: ve

BEBKA: Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

f: Frekans

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TDK: Türk Dil Kurumu

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TV: Televizyon

GİRİŞ

Değerler; toplumun veya sosyal bir grubun varlığını ve birliğini devam ettirebilmesi amacıyla, üye kişiler tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen, ortak duygu ve düşünceleri yansıtan ahlaki inanç ve kurallar olarak tanımlanmaktadır (Genç ve Eryaman, 2008). Değerler, duyuşsal alan içerisinde yer alan düşünce ve eylemlerimizi etkileyen, onlara yön veren zihinsel olgulardır (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008).

İnsanların iç içe yaşadığı her ortamda, belirli kurallar ve değerler bulunmaktadır. Toplum içerisinde değerler sayesinde yaşamımızı devam ettiririz. Değerler olmadan toplumsal bir yaşam düşünülemez. Toplumsal değerler, farklı veya aynı toplumlarda zaman içerisinde değişikliklere uğrayabilmektedir. Ancak, bu değerlere uygun davranışların dünya genelinde kabul gördüğü bazı temel değerler vardır. Nezaket, dürüstlük, adalet, sevgi, saygı, yardımseverlik, cesaret ve çalışkanlık gibi değerler insan davranışlarının özünü oluşturmaktadır. Bireyin yaşama hakkı, onuru, özgürlüğü gibi adalet kapsamındaki evrensel değerlerin her insanın doğasında olduğu kabul edilmektedir. Doğdukları andan itibaren çocuklar, bu değerleri edinebilecek bir potansiyele sahiptirler (Hökelekli, 2010). Değerler kültürün bir parçasıdır ve toplumda yaşayan insanların yaşamları üzerinde doğrudan bir etkiye de sahiptir. Değerler insanların davranışlarına, tercihlerine, kararlarına yön vermekte ve insanların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemektedir.

Toplumsal bütünlük ve huzurun sürdürülebilmesi, ancak toplumdaki değerlerin yeni nesillere aktarılması ile mümkündür (Hökelekli, 2010). Değerler, toplumun milli ve manevi kaynaklarından elde edilen, günümüze ulaşan ve gelecek nesillere aktarılacak olan mirastır. Eğitim sistemi, yalnızca belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir, temel değerleri benimsemiş bireylerin yetiştirilmesi de eğitim sisteminin asli görevlerindendir (MEB, 2018). Toplum tarafından kabul gören değerleri gelecek nesillere aktarmak eğitimin amaçları arasında yer almaktadır (İnal, 2004). Değer eğitimi, insanların iyiye, doğruya ve güzele yönelmelerinde büyük bir öneme sahiptir. Ortak paylaşılan değerler, toplumun millet olabilmesini, birbirlerini anlayıp empati kurabilmesini sağlayan en temel etkidir. Bir toplumun gelişmesinde ve devamında milli ve ahlaki değerlerin yeni nesillere iyi bir şekilde aktarılması belirleyici bir rol oynamaktadır (Şener, 2013).

Yalnızca okul yoluyla gerçekleştirilen bir programın, değerler eğitimi açısından eksik ve yetersiz kalacağı açıktır. Değerler eğitiminin etkin ve sürdürülebilir olabilmesi için okul, aile ve arkadaş çevresinin yanında medya araçlarının da sürece dahil edilmesi gerekmektedir (Kurt ve Yeşilyurt, 2012). Medya geniş kitlelere ulaşabilen bir araç olarak, değerlerin aktarılmasında büyük bir etkiye sahiptir ve toplumun değerlerini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Öğrenme sürecinin %83'lük bölümünü görme eyleminin oluşturması, görsel düzenlemelerle iletilen bilginin daha etkin olabileceğini göstermektedir (Kaba, 1992). Çizgi filmler; çocukların ahlaki değerlerini oluşturmalarında büyük bir etkiye sahiptir (Kamacıoğlu, 2017). Bu bağlamda çizgi filmler, çocuklara istenilen davranış ve değerlerin aktarımında etkin bir yöntem olarak kullanılabilir. Çizgi filmler, çocuklara istenilen davranış ve değerlerin aktarımında etkin bir yöntem olarak kullanılabilir.

Çocuklar, genellikle model olarak öğrenme eğilimindedirler; bu nedenle çocukluk döneminde en çok izlenen yayınlar olan çizgi filmler, çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Uslu ve Kocaman, 2021). Oruç vd. (2011) tarafından yapılan çalışmada, çocukların çizgi film izlemeleri ve izledikleri çizgi filmlerdeki kahramanları model almalarının ilgili literatüre kıyasla olumsuz özelliklerinden ziyade olumlu özellikleri olduğu yönünde bir sonuca ulaşılmıştır. Çizgi film kahramanlarının, aktarılmak istenilen değerleri model olma yoluyla çocuklara kazandırması değerler eğitimi açısından oldukça etkili bir yöntemdir.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Türk toplumunun kültürünü ve değerlerini korumak, tanıtmak ve aktarmak için çeşitli programlar, belgeseller, haberler ve diğer yayınlar aracılığıyla hizmet veren bir kurumdur. TRT, kamu hizmeti yayıncılığı sorumluluğunu gözeterek Türk tarihini, kültürünü, gücünü ve sesini tüm dünyaya duyurma amacıyla hareket etmektedir. Bu amaç doğrultusunda TRT, insanı ve insana ait değerleri merkezine alarak içerikler üretmekte ve hedef kitle ile buluşmaktadır (TRT, 2023). TRT Çocuk kanalı, TRT'nin çocuklar için içerikler hazırlayan kanalıdır. Bu içerikler çocukların hayal dünyalarını zenginleştirme amacı güderken, değer aktarımı için de önemli bir araç olduğu düşünülmektedir. Çocukların zihinlerinde izler bırakan çizgi filmler, çocukların karakter gelişimine katkı yaparken, toplumsal değerlerin öğrenilmesine de yardım eder. Değer aktarımı için, çizgi filmlerin seçimi ve içeriği oldukça önemlidir. Çizgi filmler, çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmalı ve eğlence işlevine ek olarak değerlerin doğru bir şekilde aktarılmasını sağlamalıdır.

Araştırmanın Amacı

Çocukların büyük bir çoğunluğu, zamanlarının önemli bir kısmını çizgi film izleyerek geçirmektedir. Yazıcı, Yaman Baydar ve Kandır (2019) tarafından 60-72 aylık çocuklara sahip 70 ebeveyn ile yapılan araştırmada, çocukların %97,1'inin çizgi film izlediği, %83,9'unun günlük ekran başında geçirdiği sürenin 60 dakikadan fazla olduğu tespit edilmiştir. Altıncılıç ve Özkan (2014) tarafından yapılan bir araştırmaya göre ise çocukların çoğunluğunun 2 saat ve üzerinde televizyon karşısında kaldığı belirtilmiştir. Vakitlerinin büyük bir kısmını medya araçları başında geçiren çocukların doğru ve zengin içerikli yapımlara ulaşması oldukça önemlidir. Bu noktada ailelere büyük bir sorumluluk düşmektedir. Aileler, çocukların medya araçlarını doğru bir şekilde kullanmalarını sağlamak için bilinçli bir şekilde rehberlik etmelidir. Medya araçları, uygun şekilde kullanıldığında çocukların eğitimine katkı sağlarken, kontrolsüz kullanımı oldukça tehlikelidir. Renkli ve hareketli görsel dünyalarıyla çocukluklarına hitap eden çizgi filmler, verilmek istenen mesajları izleyicilere başarılı bir şekilde iletebilir. Bu bakımdan çocuklara yönelik hazırlanan içeriklerin dikkatle hazırlanması ve incelenmesi büyük bir öneme sahiptir. Sadioğlu vd. (2018) tarafından yapılan çalışmada TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filmlerden en çok izlenen ikinci çizgi filmin Doru çizgi filmi olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda çocuklar tarafından oldukça sevilen ve izlenen Doru çizgi filminde 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlere nasıl ve ne sıklıkla yer verildiğinin incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki araştırma problemine cevap aranmaktadır.

- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlere nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?

Bu amaç doğrultusunda oluşturulan alt problemler şunlardır:

- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Adalet” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?

- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Aile Birliğine Önem Verme” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?

- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Bağımsızlık” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?

- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Barış” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Bilimsellik” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Çalışkanlık” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Dayanışma” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Duyarlılık” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Dürüstlük” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Estetik” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Eşitlik” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Özgürlük” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Saygı” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Sevgi” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Sorumluluk” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Tasarruf” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?
- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Vatanseverlik” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?

- TRT Çocuk kanalında yayınlanan Doru çizgi filminde, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan “Yardımseverlik” değerine nasıl ve ne sıklıkla yer verilmiştir?

Araştırmanın Önemi

Çizgi filmler değer aktarımı konusunda önemli bir araçtır (Tekin, 2022). Eğlenceli ve etkileyici bir şekilde sunulan değerler, çocukların karakter gelişimine katkıda bulunurken, toplumsal değerlerin benimsenmesini de teşvik eder. Doğru bir şekilde hazırlanmış çizgi filmler, çocukların değerleri anlamalarını, içselleştirmelerini ve günlük hayatta uygulamalarını sağlar. Günümüzde kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması neticesinde içerik hazırlama ve içerik seçimi konuları önemli bir hal almıştır. Kamu yayıncısı TRT bu bilinçle içeriklerini hazırlamakta ve hedef kitleye sunmaktadır. Çizgi filmlerin değer aktarımı noktasında yaygın olarak kullanılmasına rağmen, alanyazın incelendiğinde bu konuda yapılan bilimsel çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. İnan (2016) tarafından yapılan araştırmada, Doru çizgi filminin Türkiye’de en çok seyredilen ilk 100 TV programı arasında yer aldığı görülmektedir. Yüksek izlenme oranına rağmen çizgi filmlerin değerler açısından incelendiği çalışmalara bakıldığında, Doru çizgi filminin 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerler bağlamında detaylı incelendiği bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu çalışma alanyazında görülen bu eksikliğin giderilmesi açısından önemlidir. Ortaya çıkan sonuçlar, çocuklara yönelik içerikler hazırlayan yapım şirketlerine program hazırlama sürecinde fikir verebilir, ilgili araştırmacılara ve eğitimcilere yol gösterici olabilir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- TRT Çocuk web sitesinde (TRT Çocuk, t.y.) yer alan “Doru” adlı çizgi filmin 15. İle 45. bölümleri arasındaki 31 bölümün incelenmesi ile,
- Doru çizgi filminin 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında (MEB, 2018) yer alan 18 değer (Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Vatanseverlik, Yardımseverlik) bağlamında değerlendirilmesi ile sınırlıdır.

Tanımlar

Değer: Bireylerin yaşamına yön veren, tercihlerinde etkili olan tutum ve deneyimlerin tamamı (Hill, 2004).

Değerler Eğitimi: Bireyin sosyal, kültürel ve ahlaki gelişiminin yanında, kişisel tutum ve becerilerinin de gelişimini içeren temel değerlerin üzerinde durduğu genel eğitim durumu (Hâlstead ve Taylor, 2000).

Çizgi Film: Karakterlerin hareketlerini belirtecek şekilde tasarlanan, art arda çizilen resimlerden oluşan sinema filmi (TDK, 2023).

TRT: 1 Mayıs 1964’de özel bir yasa ile televizyon ve radyo yayınlarını doğru ve tarafsız bir şekilde gerçekleştirmek amacıyla kurulan bir kamu iktisadi teşebbüsü (TRT, 2023).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. DEĞER KAVRAMI

İnsanlar var oldukları günden bu yana toplumda sağlıklı ilişkiler kurabilmek, hayatlarını kolaylaştırabilmek ve düzenin sağlanması adına birtakım kurallara ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak oluşturulan bu kurallara rağmen toplumlarda zaman zaman sıkıntılar yaşanmaya devam etmektedir. Yaşanan bu sıkıntılar insanlığın birçok olumsuz durumla karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle insanlık, toplumsal huzur ve düzenin sağlanması adına toplum tarafından özümsemişi gereken değerlere ihtiyaç duymaktadır (Yıldız, 2017). Değerlerin insanlık için önemini bilincinde olan felsefeciler, sosyologlar, psikologlar ve eğitimciler “değer” kavramına ilişkin birçok çalışma yapmıştır (Binyıl Şahin, 2019). Değer kavramı, sürekli değişim gösteren kültürün de etkisiyle geçmişten günümüze farklı anlamlar kazanmıştır. Bu değişim sonucunda farklı değer tanımları ortaya çıkmıştır (Acemoğlu, 2022).

Değer sözcüğü TDK (2023)’ye göre 1. Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet. 2. Bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, bedel, kıymet, paha, valör. 3. Üstün nitelik, meziyet, kıymet. 4. Üstün, yararlı özelliklere sahip olan. 5. Kişinin isteyen, gereksinim duyan bir varlık olarak nesne ile bağlantısında beliren şey. 6. Bir değişkenin veya bilinmeyenin sayı ile anlatımı. 7. Bir milletin sahip olunan sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin tamamı anlamlarına gelmektedir (TDK, 2023).

Değer kavramı sadece sosyal bilimleri değil; matematik, iktisat, tarih ve ilahiyat gibi bilimleri de yakından ilgilendirmektedir. Değerler genel olarak insan davranışları bağlamında incelendikleri için başta psikoloji, sosyoloji ve felsefe olmak üzere sosyal bilimler açısından büyük öneme sahiptir (Karabulut, 2022). Değer kavramı sosyal bilimler açısından ilk kez 1918 yılında Znaniecki tarafından tanımlanmıştır. Bu kavram Latince’de “güçlü olmak” veya “kıymetli olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türetilmiştir (Kula, 2018).

Değerler, toplumun ya da sosyal bir grubun varlığını ve birliğini sürdürebilmesi amacıyla üyelerince doğru ve gerekli olduğu kabul edilen; bireylerin ortak duygu ve düşüncelerini yansıtan ahlaki inanç ve kurallardır (Genç ve Eryaman, 2008). Değerler, insanların elde etmeyi arzuladığı ve ona ulaşmak için çaba harcadığı şeylerdir. Bunlar

mal, mülk, para, sağlık gibi değerlerin yanında; huzur, mutluluk, özgürlük gibi manevi değerler de olabilir (Bolay, 2007). Hill (2004) değeri; bireylerin yaşamlarını yönlendiren ve tercihlerinde etkili olan tutum ve deneyimlerin bir bütünü olarak tanımlamaktadır. Başka bir tanıma göre değerler; insanların olayların, davranışların belirlenmesi ve değerlendirilmesini sağlayan ölçütlerdir (Schwart, 1994).

Değerler toplumumuzda genel olarak maddi ve manevi değerler olarak sınırlandırılmaktadır. Ancak sosyal bilimciler tarafından farklı farklı sınıflamalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmalardan en çok kabul görenleri Nelson, Schwartz, Rokeach ve Spranger tarafından yapılan sınıflandırmalardır (Çakıcı, 2010). Görülmektedir ki “değer” kavramı tek bir alan veya anlamda kullanılan bir kavram değildir. Bu nedenle, ortak bir tanım ve ortak bir değer algısından söz etmek mümkün değildir (Karaca, 2019).

1.1. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER

2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında 18 değere yer verilmiştir. Bu değerler; adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik ve yardımseverliktir.

1.1.1. Adalet

Adalet kavramı sosyal bir varlık olan insanın, toplum içerisinde davranışlarının hangi kurallar çerçevesinde şekilleneceğini düzenleyen bir rehberdir. Adalet, toplumsal kurallar içerisinde haklıların hak ettiği şeylere sahip olması anlamına gelmektedir (Memişoğlu ve Taşkın, 2019). Türk Dil Kurumu adalet kavramını kanunlarla elde edilen hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, hak ve hukuka uygunluk olarak tanımlamıştır (TDK, 2023). Bu tanımlardan yola çıkılarak adalet kavramı, herkese hakkını ve hak ettiğini vermek şeklinde açıklanabilir (Yıldırım, 2017).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan basın açıklamasında adalet değerine ilişkin tutum ve davranışlar adil olma, paylaşma ve eşit davranma olarak belirtilmiştir (MEB, 2017). Adalet değeri huzurlu bir toplum için gerekli olan en temel değerlerden biridir. Bu değere çizgi film ve canlandırmalarda sıkça yer verilmelidir ve yapılan her işte adaletli olmaya özen gösterilmelidir (Aydoğmuş vd., 2022).

1.1.2. Aile Birliğine Önem Verme

Aile sadece anne, baba ve çocuklardan oluşan bir topluluk değildir, aynı zamanda davranışların ve karakterin de kazanıldığı bir kurumdur. İnsanın doğup büyüdüğü ve hayata dair ilk becerilerini öğrendiği yer ailesidir. Saygı, sevgi, yardımlaşma gibi değerler ilk olarak ailede kazanılmaktadır. Aile, değerleri kazandırma ve aktarma yönünden değerler eğitimi için oldukça önemlidir. Günümüzde aile tarafından değer ve davranışların kazandırılması aşamasında geçmiş zamanlardan farklı olarak kitle iletişim araçlarının da etkisi görülmeye başlamıştır (Bayırlı, 2018; Akarsu, 2015).

Çocuk için ailenin varlığı ve işlevlerini yerine getiriyor olması oldukça önemlidir. Ailenin işlevlerini yerine getirebilmesi için bütünlüğünün korunması gerekmektedir. Çocuklar gözünü ailesinde açar ve erken yaşlarda ne öğrenirlerse aile üyelerinden öğrenirler. Saygı, sevgi ve sağlıklı iletişim ortamında büyüyen çocuklar, kendini daha iyi tanımakta ve toplumsal yaşama daha çabuk ayak uydurmaktadır. Aile tarafından maddi ve manevi ihtiyaçların karşılanması çocuklar için büyük öneme sahiptir. Ancak ölüm, uzun süren ayrılıklar ve boşanma gibi durumlar aile birliğini bozabilmektedir. Bu durumdan en çok çocuklar etkilenmektedir. Aile birliğinin bozulması aile üyelerinde sosyal ve psikolojik tahribatlara neden olmaktadır. Sosyal ve psikolojik yönden oluşan bu tahribat, çocukların günlük hayatta ve eğitim hayatında başarısız olmasına neden olmaktadır (Alkan, 2018).

1.1.3. Bağımsızlık

Bağımsızlık; bir milletin veya ulusun milletin kendi iradesine göre yönetilmesidir (Doğan Şen, 2019). Bağımsızlık, bir ulusun veya bir devletin kendi halkı veya nüfusu ile hiçbir koşula bağlı olmaksızın özgür olmasıdır. Yani egemenlik haklarının başka bir ulusun veya başka bir devletin güdümünde olmamasıdır (Wikipedia, 2022). Türk Dil Kurumu'na göre ise bağımsızlık “bağımsız olma durumu, istiklal” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023).

Türk tarihi ve kültürü incelendiğinde kurulan devletlerin özgürlüklerine verdikleri önem açıkça görülmektedir (Demirok, 2019). Devletlerin bağımsızca varlıklarını devam ettirebilmeleri için sadece sınırlarını koruması yeterli değildir. Bunun yanında içinde yaşayan bireylerin vatanına ve milletine bağlı olmaları gerekmektedir (Akbulut, 2018).

1.1.4.Barış

Barış sözcüğü, savaşın sona erdiğinin bir antlaşma ile belirlenmesinden sonraki durum olarak tanımlanmaktadır. Eş anlamlısı sulh olan bu sözcüğün sözlükte yer alan bir diğer anlamı ise; uyum, hoşgörü ve karşılıklı anlayış ile oluşan ortam olarak ifade edilmektedir (TDK, 2023).

Barış kavramı genel olarak savaş olmama durumu veya sessizlik durumlarını çağrıştırmaktadır. Oysa ki barış bununla sınırlı bir kavram değildir. Savaş halinin durdurulması kadar savaşın olmaması için alınan tedbirler barış ortamının korunması ve sürdürülmesi açısından oldukça önemlidir. Barış adaletin sağlanmasını ve insan haklarına saygıyı da kapsamaktadır. Bu yönleriyle şiddetsizliğin çok ötesinde bir kavram olan barış değeri, hoşgörü ve koşulsuz bir şekilde bütün canlılara değer vermeyi de içine alan bir kavramdır (Çakmak, 2016).

Tarihe yön veren birçok isim barış kavramı ile ilgili sözler söylemiştir. Örneğin Mustafa Kemal Atatürk “Türk Cumhuriyetinin en esaslı prensiplerinden biri olan yurtta barış, dünyada barış gayesi, insaniyetin ve medeniyetin refah ve ilerlemesinden en esaslı etken olsa gerektir. Buna elimizden geldiği kadar hizmet etmiş ve etmekte bulunmuş olmak bizim için övünülecek bir harekettir.” ve “Yurtta barış, dünyada barış için çalışıyoruz.” sözleri ile barış kavramına verdiği değeri göstermiştir.

1.1.5. Bilimsellik

Bilim en genel tanımıyla, evrenin ya da olayların bir bölümünü konu edinen gerçeklikten ve deneysel yöntemlerden yararlanılarak sonuca ulaşma işidir (TDK, 2023). İçinde bulunulan dünyayı ve evreni anlamanın yolu olarak ifade edebileceğimiz, yaşamın her anında var olan bilim için ortak bir tanım bulunamamaktadır. Bunun nedeni bilimin sürekli değişim ve gelişim içerisinde olmasıdır (Özden, 2012).

Toplumların geleceği bilime verdikleri önem doğrultusunda şekillenmektedir. Bilime önem vermeyen toplumlar çağın gerisinde kalmaya mahkumdur. Mustafa Kemal Atatürk “Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarı için en gerçek yol gösterici ilimdir, fendir.” sözüyle bilime verdiği önemi vurgulamaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023).

Toplumlar içinde bulunduğumuz bilim ve teknoloji çağına ayak uydurabilmek için bilimsellik değerine önem vermelidir (Ergin, 2021). Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlak ilkelerini benimseyen

bireyler yetiştirmek sosyal bilgiler eğitim programının özel amaçları arasında yer almaktadır (MEB, 2018).

1.1.6. Çalışkanlık

Çalışkanlık, düzenli ve istikrarlı bir şekilde çalışma ve çaba harcama durumudur. Kişinin belirlediği hedeflere ulaşmak için gerekli olan emek, zaman ve çabayı göstermesi olarak da tanımlanabilir. Çalışkanlık, disiplin, özveri, azim, kararlılık ve sabır gibi özellikleri içermektedir ve bir davranış biçimi olarak hem birey hem de toplum için önemli bir değerdir.

TDK (2023)'ye göre çalışkanlık “Çalışkan olma durumu, faaliyet” olarak tanımlanmaktadır. Çalışkan bireyler işlerini aksatmaz ve düzenli olarak çalışır. Çalışkanlık, bireyler ve eğitim için en önemli değerlerden biridir. Başarılı kişilere bakıldığında, genellikle düzenli çalışan insanlar olduğu görülür. Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerine çalışkanlık değerini aşılayarak başarılı olmalarını hedefler. Çalışkan insanların sadece iş ve eğitim hayatında değil, sosyal yaşamlarında da takdir edilen kişiler olduklarını gözlemlemek mümkündür (Aktepe vd., 2020).

1.1.7. Dayanışma

Dayanışma, bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Dayanışma, bireylerin ortak amaçlar etrafında bir araya gelerek, birbirlerine destek vererek, iş birliği yaparak ve birlikte hareket ederek güçlerini birleştirmeleri anlamına gelir. Toplumsal bir kavram olan dayanışma, insanların birbirleriyle etkileşim halinde olması ve birbirlerine karşı sorumlu hissetmeleri üzerine kuruludur. Bu kavram, bir toplumda karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek, sosyal adaleti sağlamak ve insanların mutluluğunu artırmak için büyük bir öneme sahiptir.

Emile Durkheim, toplumsal düzenin sağlanmasında dayanışmanın önemine vurgu yapmıştır. İş bölümü ve uzmanlaşma, toplumda farklı bireylerin farklı görevlerde uzmanlaşmalarını gerektirir. Bu uzmanlaşma ise, farklı bireyler arasında dayanışma duygusu oluşmasını sağlar. Bu dayanışma duygusu, toplumsal bütünlüğü ve istikrarı korumada önemli bir rol oynar (Salman, 2019). Her ne kadar tanımı ve kapsamı farklı şekillerde tartışılsa da dayanışmanın birliktelikleri güçlendirdiği, zorlukların üstesinden gelmede ve bireyleri ortak hedeflerde buluşturmada önemli bir rolü olduğu kesindir. Bu büyük sorumluluğu yerine getirebilmek için, toplumların huzurlu bir şekilde

yaşayabilmesi ve zorluklara karşı mücadele edebilmesi için dayanışma duygusunun her zaman bireylerin kalplerinde yaşaması gerektiği unutulmamalıdır (Kılcan, 2013).

1.1.8. Duyarlılık

TDK (2023) duyarlılık kavramını “duyarlı olma durumu, duygunluk, duyarlık, hassaslık” şeklinde tanımlamaktadır. Duyarlılık, yaşamın içindeki olaylarla ilgilenme, sorumluluğunu alma anlamına gelmektedir. İnsanlar doğal çevreleriyle sürekli etkileşim halindedir ve bu durum toplu yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu nedenle doğal ve sosyal çevre ile temas halinde olmak, olaylara duyarlı davranmak zorunlu hale gelmiştir (Köylü, 2007).

İnsanlar, bir arada yaşadıkları toplumun parçasıdır ve bu toplumun diğer üyeleriyle birçok ortak değeri ve çıkarı paylaşırlar. Toplumda var olan sorunların çözümü için bireylerin bir araya gelerek duyarlılık göstermeleri gerekmektedir. Duyarlılık, toplumun bireyleri arasında daha iyi bir anlayış ve dayanışma duygusu yaratır ve böylece daha barışçıl ve uyumlu bir toplumun oluşmasına yardımcı olur. Bu nedenle, duyarlı olmak, insanların kendi hayatlarının yanı sıra çevreleriyle de ilgilenmelerini sağlayarak daha iyi bir dünya yaratmaya yardımcı olur.

1.1.9. Dürüstlük

Dürüstlük, dürüst bir bireyin eylem ve davranışlarını ifade eder (Demirkaya ve Çal, 2018). Dürüstlük, doğru bir şekilde davranarak, insanların güvenini kazanmak ve saygınlık kazanmak için önemlidir. Dürüst insanlar, yalan söylemekten ve başkalarını aldatmaktan kaçınırlar. Ayrıca dürüstlük, insanlar arasındaki ilişkilerde temel bir değerdir ve dürüstlük olmadan sağlıklı ve güvenilir bir ilişki sürdürmek mümkün değildir.

Dürüstlük, bireylerin karakterini yansıtan ve hayatlarında sahip olmaları gereken temel bir değerdir. Bu değeri içselleştiremeyen kişilerin diğer değerlere sahip olmasının bir anlamı yoktur. Dürüstlük, bireylerin davranışlarına diğer değerlerin ne kadar nitelikli yansıdığının da ölçütüdür. Dürüstlük, hayatın her alanında önemli bir değerdir ve insanlar arasındaki ilişkilerde güveni artırır. Bu nedenle dürüstlük sahip olunması gereken bir değerdir (Görmez ve Merey, 2022). Dürüst olmayan kişiler, çevrelerindeki insanların güvenini kaybedebilir ve sonuç olarak kişisel ilişkilerinde, iş hayatında veya toplumda zorluklar yaşayabilirler. Bu tür kişiler genellikle güvenilmez olarak görülür ve toplumda saygı görmezler.

1.1.10. Estetik

Estetik, TDK (2023)'de “Sanatsal yaratının genel yasalarıyla sanatta ve hayatta güzelliğin kuramsal bilimi” olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak estetik güzele verilen değer olarak da ifade edilebilir. Bir nesnenin estetik değer taşıyabilmesi için, estetiği vurgulayan bir eser olması gereklidir. Ayrıca, nesnenin estetik değeri, bireyin çözümlemesinden sonra ortaya çıkmaktadır (Tunalı, 2002).

Baumgarten'a göre estetik, öncelikle sanat alanındaki duyuşsal mükemmeliyeti, yani güzeli inceleyen bir alandır. Bu görüşün kaynağı duyuşsal bilgidir. Ancak estetik, duyuşsal bilginin tümüne değil, sadece güzellik bilgisine yönelir. Bu nedenle estetik, güzeli sorgulayan ve keşfeden bir saha olarak evrimleşmiştir. Klasik bir bakış açısıyla estetik kavramı, güzelliğin ne olduğunu yanıtlamaya çalışan bir felsefe alanı olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda estetik, güzel ve sanatın bir arada ne anlama geldiği konusunda incelemeler yapan bir düşünce sisteminin sonucu ve ürünüdür (Karaahmet Balcı, 2015).

Estetik değer, kişisel tercihler ve deneyimler tarafından etkilenen öznel bir kavramdır. Bir nesne veya deneyim bir kişi için estetik olarak çekiciyken diğer bir kişi için olmayabilir. Örneğin; bir resim, bir müzik parçası veya bir doğal manzara bazı insanların gözünde estetik bir değere sahip olabilir ancak herkes için aynı etkiyi yaratmayabilir.

1.1.11. Eşitlik

TDK (2023) eşitliği “İki veya daha çok şeyin eşit olması durumu, denklik, müsavilik, müsavat, muadelet” ve “Kanunlar yönünden insanlar arasında ayrım bulunmaması durumu.” olarak tanımlamıştır. Eşitlik kavramı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda (1982), Her Türk vatandaşının bu anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak millî kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olması, olarak ele alınmıştır.

Eşitlik kavramı İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948)'nin 1. maddesinde “Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar.” ifadesi ile vurgulanmaktadır. İnsan haklarının korunması açısından önemli olan eşitlik kavramı, insanların etnik köken, cinsiyet, dil, din veya herhangi bir özelliği nedeniyle ayrımcılığa uğramadan eşit fırsatlar elde etmeleri gerektiği anlamına gelir.

1.1.12. Özgürlük

Özgürlük; içten veya dıştan, iradeye yabancı hiçbir kuvvet tarafından zorlanmaksızın, iradenin kendi seçimi ile yine kendisini belirli bir harekete zorlayabilmesidir (Topçu, 2010). Bir başka deyişle özgürlük; yasal sınırlar çerçevesinde, hiçbir gücün etkisi altında kalmadan bireylerin zihinsel kapasitelerini kullanarak kararlar alabilme ve bu kararları eyleme dönüştürebilme gücünü ifade eder (Kaya, 2021).

Özgürlük, hem değerler açısından hem de kavramsal olarak evrensel bir niteliğe sahiptir (Kaya, 2021). Özgürlük, bir kişinin kendi hayatını ve geleceğini yönlendirmesi, kararlar alması ve uygulaması için gerekli olan ortamı sağlar. Ancak özgürlük, başkalarının haklarına saygı duymayı ve sınırları da aşmamayı gerektirir. Bu nedenle toplumun huzurunu tehlikeye atacak veya başkalarının haklarını ihlal edecek davranışlar bu kavram ile ters düşmektedir.

Türk kültürüne göre özgürlük büyük öneme sahiptir. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk "Hürriyet ve istiklâl benim karakterimdir ben milletimin en büyük ve ecdadımın en kıymetli mirası olan istiklâl aşkı ile dolu bir adamım." sözü ile özgürlüğe verdiği değeri göstermiştir.

1.1.13. Saygı

Saygı kavramı; değeri, üstünlüğü, yararlılığı ve kutsal oluşu nedeniyle bir şeye ya da bir kimseye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan hürmet, ihtiram olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusudur (TDK, 2023). Saygı, bir ilişki içindeki tarafların birbirlerinin ilgi ve tutumlarına saygı duydukları, yapıcı bir davranış biçimi benimsedikleri olumlu bir duygudur. İlişki içinde olan varlığın haklarına, değerlerine, inançlarına ve diğer özelliklerine önyargısız yaklaşarak bunları göz önünde bulundurmak saygının önemli bir parçasıdır (Türkçe Bilgi, 2022).

Saygı, kendi düşüncelerimizin ötesinde diğer insanları da önemseyerek hareket etmektir. Farklı dil, din, ırk ve cinsiyetlerin varlığına saygı duymak, tüm insanların eşit olduğunu kabul etmek ve herkesin haklarını gözetmek gerekmektedir. Saygı, karşılıklı bir davranıştır ve bir kişi başkalarına saygı gösterirken, kendisine de saygı gösterilmesini bekler (Köylü, 2016). Saygı göstermek, diğer insanların kendilerini kabul edilmiş ve takdir edilmiş hissetmelerine yardımcı olur. Saygı, insanlar arasındaki sosyal ilişkilerin sürdürülmesine yardımcı olur ve toplumun bir arada yaşaması için gerekliliktir.

1.1.14. Sevgi

Sevgi hayatımızı zenginleştirir, değer katar ve yaşamı mümkün kılar. Sevgi, ilgi ve hoşgörü anlamına gelir. Sevgi, karşı tarafın haklarına saygı göstermek ve haklarını korumak anlamına gelir. Sevgi, tahammül göstermek demektir. Ayrıca sevgi, insanın kendisini aşması doğaya, çevreye ve tüm canlılara karşı duyarlı ve sorumlu olmasıdır (Özmen, 1999).

Tüm değerlerin temelinde yatan unsur sevgidir. Kalbine sevgiyi yerleştirdiğiniz bir insan, tüm güzelliklere ulaşabilir (Otmar ve Erdem, 2019). Sevgi, insanın varoluşunu belirleyen temel bir faktördür; hayata bağlılığı artırarak yaşama sevincini ve mutluluğunu artırır. Vatan sevgisi, tanrı sevgisi, millet sevgisi, insan sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi ve eşe duyulan sevgi sosyal ve ruhsal ihtiyaçları karşılamaya yöneliktir (Duyan ve Gelbal, 2008).

Sevgi, eğitimin en temel unsurlarından biridir. Çünkü sevgi, öğrencilerin öğrenme sürecinde kendilerine güvenmelerine ve başarılı olmalarına yardımcı olur. Öğretmenlerin öğrencilerine sevgi ve saygı ile yaklaşmaları, öğrencilerin kendilerine olan güvenini artırır ve öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif katılımlarını sağlar. Sevgi dolu bir öğrenme ortamı, öğrencilerin sadece akademik açıdan değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal açıdan da gelişmelerini sağlar.

1.1.15. Sorumluluk

Okul, iş hayatı ve günlük yaşantımızda karşılaştığımız her alanda önemli bir rol oynayan değerlerden biri sorumluluktur (Sezer vd., 2017). Sorumluluk, bir kişinin kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını kabullenmesidir (TDK, 2023). Bireyin eylemlerinin olası sonuçlarını üstlenmesi sorumluluk değerinin göstergesidir (Karaman Kepenekçi, 2003). Bir diğer ifadeyle sorumluluk, bireyin özgür iradesiyle görevlerini yerine getirmesi ve hatalarından doğacak sonuçların kendisine ait olduğunu kabul etmesidir (Önal, 2005).

Sorumluluk duygusu, bireyin hayatının her alanında karşılaşılabileceği zorluklarla başa çıkmasında ve kendi kendine yetebilmesinde önemli bir faktördür. Sorumluluk değerine sahip bireyler hayatlarının her alanında daha tutarlı ve bağımsız kararlar alarak daha başarılı olmaktadır.

1.1.16. Tasarruf

Tasarruf, para biriktirme, artırım olarak tanımlanabilir (TDK, 2023). Tasarruf, gelecekteki belirsizliklere karşı hazırlıklı olmak için bugünden atılan bir adımdır. Bireyler, geleceğin ne getireceğini bilemedikleri için tasarruf yaparak tedbir alırlar (Akat, 2009). Tasarruflu olmak, bireylerin maddi güvenliklerini sağlamak, gereksiz harcamalardan kaçınmak ve geleceğe yönelik yatırımlar yapmak için önemlidir.

Çocukluk dönemi finansal okuryazarlığın temellerinin atıldığı bir dönem olduğu için, bu yaşlarda çocuklara tasarruf etmenin önemi öğretilmelidir. Örneğin, harçlıklarını belli bir amaç için tasarruf etmeleri konusunda teşvik edilen çocuklar erken yaşta tasarruf bilinci edinirler.

1.1.17. Vatanseverlik

Vatanseverlik, vatan ve millet için fedakarlıkta bulunmaktır (Ertürk, 2006). Vatanseverlik “Yurdunu, milletini büyük bir tutku ile seven, bu uğurda her türlü özveriye katlanan (kimse), vatansever, vatanperver.” olarak tanımlanmaktadır. Vatanseverlik, bireyin ülkesine olan sevgi ve bağlılığı ifade eden bir kavramdır. Bir bireyin doğduğu topraklara, çocukluğunun anıları, umutları, hayalleri ve özlemlerinin bir arada toplandığı yere duyduğu sevgi ve bağlılıktır. En genel anlamıyla, vatana duyulan sevgi ve onun için her türlü fedakarlığı yapma duygusudur (MEB, t.y.).

Çocukluk dönemi vatanseverlik duygusunun kazanıldığı önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar; ülkesini, bayrağını, milli marşını ve diğer milli sembollerini öğrenirler. Ayrıca, milli bayramlar gibi milli öneme sahip günlerin anlamı ve önemi hakkında da bilgi edinirler. Çocuklar bu sayede vatansever bireyler olarak yetişir, ülkesine karşı sevgi ve saygı duygusu geliştirirler.

1.1.18. Yardımseverlik

Yardımseverlik, insanların bir arada hareket ederek birbirlerine bağlılıkları sonucunda ortaya çıkan bir kavramdır (Çiçekliyurt ve Demir, 2015). Yardımseverlik, kişisel çıkarları gözetmeksizin, isteyerek maddi veya manevi destek sağlamak suretiyle ihtiyaç sahiplerine yardım etmek anlamına gelir. Sahip olunan güç ve olanakları başkalarının iyiliği için kullanarak bir kişinin sıkıntısını hafifletmek, zorluklarla karşılaştığında yardımcı olmak ve bunları içtenlikle yapmak demektir (Karatekin vd., 2012). Yardımseverlik kavramı; zaman ayırma, empati gösterme, bilgi ve deneyim paylaşma, moral desteği verme gibi farklı davranışlarla da kendini göstermektedir.

Yardımseverlik, toplumda var olan dayanışma ve birlikteliğin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan ve çeşitli davranışları içinde barındıran bir kavramdır. Toplumların huzurlu bir şekilde varlığını devam ettirebilmesi, yardımseverlik değerine sahip olmalarına ve bu değere uygun davranışlarda bulunmalarına bağlıdır (Aktepe, 2010).

2. DEĞERLER EĞİTİMİ

Değerler eğitimi bireyin ahlaki, sosyal ve kültürel gelişiminin yanı sıra tutum, erdem ve kişisel becerilerinin gelişimini de içeren, sevgi, özgürlük, adalet gibi temel değerlerin üzerinde durduğu genel eğitim durumudur (Hâlstead ve Taylor, 2000). Değerler toplumumuzun milli ve manevi kaynaklarından beslenerek dünden bugüne ulaşmış ve gelecek nesillere de aktaracağımız öz mirasımızdır. Bir toplumun geleceği değerlerini özümsemiş bireylere bağlıdır. Eğitim sisteminin en önemli görevi; temel değerleri benimseyen, davranış ve alışkanlık haline getiren bireyler yetiştirmektir (MEB, 2018). Birçok ülkenin eğitim sisteminde olduğu gibi Türkiye’de de bireylerin içinde bulunduğu toplumun değer yargılarını özümsemesi eğitimin nihai amaçları arasındadır (Ulusoy, 2010).

Toplumun belirlediği değerlerin bilincinde olan, gelişimini başarılı bir şekilde tamamlayan bireylerin varlığı toplumun istediği ve eğitimin hedeflediği bir durumdur (Shakhmarova, 2017). Değerlerin eğitim ile aktarımında başlıca aile ve okul ön plana çıkmaktadır. Değerler eğitimi ilk olarak ailede başlamaktadır. Ailesinde gördüğü davranışları sürekli gözlemleyen çocuklar gözlem yoluyla değerleri içselleştirmektedir. Ailede başlayan değerler eğitimi süreci aile, okul ve sosyal çevre ekseninde hayat boyu devam etmektedir. Bu süreçte aile, çocuğun değerlerle ilgili temel anlayışını oluştururken, okul ise değerlerin genişletilmesi, pekiştirilmesi ve uygulanmasına yardımcı olmaktadır.

Eğitimin amaçlarından birisi de toplumun değer yargılarının gelecek nesillere aktarılmasıdır. Bu aktarım eğitim programları ile açık veya örtük bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Eğitimciler programların hazırlanması ve uygulanması konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle eğitimcilerin aktaracakları değerleri önce kendilerinin özümsemesi gerekmektedir (Akbaba Altun, 2003). Eğitimciler, değerleri sadece sözlü olarak aktarmakla kalmamalı, aynı zamanda davranışlarıyla da öğrencilere örnek olmalıdır. Bu durum, öğrencilerin değerleri içselleştirmelerine, somut bir şekilde anlamalarına ve uygulamalarına yardımcı olacaktır.

Değerler eğitimi, eğitim programlarının en önemli unsurları arasında yer almaktadır. Değerler eğitimi konusunda ilköğretim kademesinde sosyal bilgiler dersinin önemi çok büyüktür. İlköğretim programları incelendiğinde, değerlere kapsamlı olarak Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer verildiği görülmektedir (Aran ve Demirel, 2013). Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarından biri milli ve manevi değerleri özümsemiş, sorumluluklarını yerine getiren ve haklarını bilen bireyler yetiştirmek iken özel amaçlarından biri ise milli, manevi ve evrensel değerleri özümseyerek erdemli insan olmanın önemini bilen bireyler yetiştirmektir (MEB, 2018).

Değerler eğitimi bağlamında 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında 18 değere yer verilmektedir. Programda yer alan değerler şunlardır: “Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Vatanseverlik, Yardımseverlik.” Bu değerler, öğrenim sürecinde hem kendi başlarına hem birbirleriyle ilişki içerisinde olan alt değerlerle, hem de öteki kök değerler ile birlikte ele alınarak hayat bulmaktadır (MEB, 2018).

3. ÇİZGİ FİLM

Türk Dil Kurumu çizgi filmi, “Bir konuyla ilgili olarak karakterlerinin hareketlerini belirtecek biçimde art arda çizilmiş resimlerden oluşan sinema filmi.” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023). Çizgi filmler, genellikle abartılı görsel stiller ve tuhaf olay örgüleri içeren animasyonlu filmlerdir (Adobe, t.y.). Animasyon alanında önemli çalışmaları olan Mc Laren animasyonu; hareket eden çizimlerin değil, çizilenlerin hareketi olarak ifade etmektedir. Mc Laren’e göre; her iki karenin arasında ne olduğu, karenin üzerinde ne olduğundan çok daha önemlidir. Bu yüzden animasyon kareler arasında görünmeyen aralıklar oluşturma sanatıdır (Aydın, 1989’dan akt. Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, 2017).

Animasyon tekniğinin ilk örnekleri resimleri hareket ediyormuş gibi gösteren basit aygıtlar ile ortaya çıkmıştır. Bu alanda kullanılan ilk araç iki yüzünde birer resim olan, yanlarından iplere bağlanmış bir disk şeklinde tasarlanan” Thaumatrope” isimli basit bir tasarımdır. Bu tasarımda ipler parmaklar arasında çevrildiğinde iki resmin art ardına görülmesine olanak verir ve insan gözü tarafından tek bir resimmiş algısı oluşturulur. Daha sonra Pierre Devignes “Zoetrope” isimli aygıtı, Emile Reynaud ise “Praxinascope” isimli aygıtı icat etmiştir. Reynaud bu icadını bir çeşit projektör ile

birleştirerek 1892 yılında Paris’te dünyanın ilk sinema salonunu kurmuştur (Parkinson 1995’ten akt. şenler, 2005).

Canlandırma sinemasının temelleri, 19. yüzyılda, bir çeşit eğlence aracı olarak tasarlanan yansıtıcıların icat edilmesi ile başlamıştır. İleride sinema aletleri olarak geliştirilecek olan bu aygıtlar, önceden hazırlanmış bazı çizimlerin bir nevi göz yansıması olarak canlandırılması esasına dayanmaktaydı. Günümüzde kullanılmakta olan makinelerin öncüleri olarak kabul edebileceğimiz bu aygıtlar, hareketsiz çizimlerin canlandırılabilceği görüşüyle, canlandırma sinemasının ve canlı sinemanın gelişimi konusundaki ilk basamak olarak kabul edilebilir. Yansıtıcıdan perdeye yansıtılanlar art arda sıralanmış fotoğraf kareleridir. Saniyede 24 karenin art arda sıralanıp perdeye yansıtılması ile ortaya çıkan görüntü insan gözü tarafından hareket ediyormuş gibi algılanan hareketsiz resimlerden ibarettir (Özkan, 2001).

19. yüzyıl sonlarında sinemanın gelişimi ile canlandırma tekniklerinde de gelişimler yaşanmış ve animasyonlar kitle iletişim aracı olarak kabul edilmiştir (Kaba, 1992). 1928-1938 yılları arasında animasyonlar eğlence aracı olarak görölmeye başlanmıştır. Bu yıllarda Walt Disney şirketi tarafından yapılan filmler ön plana çıkmış ve masal kahramanları animasyon filmler aracılığı ile izleyici karşısına çıkmıştır. Mickey Mouse, Donald Duck ve ilk sesli çizgi film olan Steamboat Willie bu dönemin ön plana çıkan yapımları olmuştur. 1950’li yıllarda animasyon ve sinema alanında yapılan çalışmalar artmış ve başta Amerika olmak üzere; Japonya, Rusya, Fransa ve İngiltere gibi birçok ölkede animasyon yapımlar ortaya çıkmıştır. 1980’li yıllarda animasyon şirketlerinin sayısı büyük ölçüde artmış ve DreamWorks, Pixar, Blue Sky gibi önemli animasyon stüdyoları kurulmuştur. 2000’li yıllara gelindiğinde ise animasyonun sosyal ve kültürel bakımdan işlevleri ve önemi fark edilmeye başlanmıştır. Günümüze gelindiğinde ise birçok ölkenin animasyon pazarından pay almaya başladığı görölmektedir (BEBKA, 2017).

3.1. ÇİZGİ FİLMLERİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Günümüzde eğitimin bir parçası haline gelen çizgi filmler eğitirken aynı zamanda eğlendirmekte ve öğrenim sürecine katkıda bulunmaktadır. Televizyon programları içerisinde çizgi filmler çocuklar tarafından en çok tercih edilen yayınlardır. Hedef kitlesi çocuklar olan çizgi filmler, yapım şirketleri tarafından özellikle çocukların istek ve beklentilerine göre oluşturulmaktadır. Türkiye’de özel ve kamusal yayın yapan televizyon kanallarının artması neticesinde çocukların çizgi filmlere erişimi kolaylaşmıştır. Bu

nedenle yayıncı kuruluşların çocuklara yönelik içerikleri özenle seçmeleri, sosyal sorumluluk ilkesinin bir gereğidir (Atik ve Ebre, 2015).

Çocukların gelişim özelliklerine uygun seçilmiş çizgi filmler, çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır (Yağlı, 2013). Ayrıca iyi hazırlanmış bir çizgi film çocukların çevresini tanımasına ve etrafında olup bitenleri anlamlandırmasına yardımcı olmaktadır (Büyükbaykal, 2007).

Çizgi filmler doğru kullanıldığında bilgilendirme, kişiliği şekillendirme ve rol model olma işlevlerine sahiptir (Özdemir ve Ramazan, 2012). Çocuklar, çizgi filmlerdeki karakterlerin davranış özelliklerini kendilerine rol model alarak, bu karakterlerin yeteneklerine sahip olmak istemektedirler. Çizgi film karakterleriyle kendilerini özdeşleştiren çocuklar, rol model aldıkları karakterlerin davranışlarını günlük yaşamlarında göstermeye çalışırlar. Bu etkileşim sonucunda çocuklar, çizgi filmlerde gördükleri iş birliği ve yardımlaşma gibi olumlu değerlerin yanı sıra öfke ve saldırganlık gibi olumsuz davranış örneklerini de öğrenmektedirler (Oruç vd., 2011). Çizgi filmlerin olumlu ve olumsuz davranış özelliklerini kolaylıkla aktarabilmesi nedeniyle aileler ve eğitimciler için içerik seçiminin önemi günden güne artmaktadır.

4. TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU (TRT)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), 1 Mayıs 1964 tarihinde özel bir yasa ile devlet adına televizyon ve radyo yayınlarını yeterli, tarafsız ve doğru bir biçimde gerçekleştirmek amacıyla tüzel kişiliğe sahip bağımsız bir kamu iktisadi teşebbüsü olarak kurulmuştur. 1974 yılında haftanın her günü televizyon yayınları gerçekleştirilirken, yayınlar ülke nüfusunun %55'i tarafından izlenmeye başlamıştır. 31 Aralık 1981 yılından itibaren renklenmeye başlayan kanal 1984 yılında tamamen renkli yayın hayatına başlamıştır (TRT, 2023).

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, “TRT 1, TRT 2, TRT Çocuk, TRT Belgesel, TRT Müzik, TRT Haber, TRT Spor, TRT Spor Yıldız, TRT Türk, TRT Avaz, TRT Kurdî, TRT World, TRT Arabi, TBBM TV, TRT 4K ve pandemi döneminde uzaktan eğitim için kurulan TRT EBA İlkokul-Anaokulu, TRT EBA Ortaokul, TRT EBA Lise” olmak üzere 18 kanal ile yayın hayatına devam etmektedir (TRT, 2023).

TRT 1: Drama, kültür, eğitim, eğlence, spor, sinema ve haber gibi farklı türlerdeki nitelikli programlardan oluşan aile kanalıdır.

TRT 2: Edebiyat, felsefe, tarih, resim, müzik, tiyatro, sinema, geleneksel ve ağdaş sanatlarına dair yapımların yanında, güncel kültür ve sanat etkinliklerini de ekrana taşıyan kanalıdır.

TRT Belgesel: Doğadan sosyal hayata; uygarlık coğrafyamızdan, dünyanın dört bir yanına uzanan yolculuklarla kültürden kültüre farklılık gösteren rengârenk bir yelpazeyi izleyici kitlesiyle buluşturan belgesel kanalıdır.

TRT ocuk: Çocuklara yönelik güvenli içerikler içeren televizyon kanalıdır. Ekranın yanı sıra dergisi, kitapları, etkinlikleri, sinema filmleri, lisanslı ürünleri, dijital oyunları, mobil uygulamaları ve sosyal medya hesaplarıyla içerik yelpazesini çeşitlendirmektedir.

TRT Müzik: Türk sanat müziğinden Türk halk müziğine, popüler müzikten klasiğe; müzik yelpazesini zengin içeriklerle her yaştan izleyicisine sunan kanal; “Senin Müziğin, Senin Kanalın” sloganıyla yayın hayatına devam etmektedir.

TRT Haber: Evrensel, ilkeli, ağdaş kurallara dayalı ve tarafsız yayıncılık anlayışıyla, tüm olanaklarını seferber ederek uluslararası ve ulusal güncel gelişmeleri hızlı bir şekilde izleyici ile buluşturmayı amaçlayan haber kanalıdır.

TRT Spor: Futbol, basketbol, voleybol ve daha birçok spor dalında yayınlar yapan spor kanalıdır.

TRT Avaz: Türk kültürünün ve Türkçe’nin hakim olduğu coğrafyada, bir kültür köprüsü olmayı amaçlayan kanal, ortak dil ve kültürün zenginliklerini ekrana taşımaktadır.

TRT Türk: Yurt dışında yaşayan Türklerin milli, manevi değerlerinin, gelenek ve göreneklerinin yaşatılması ve Türk kültürüyle bağlarının güçlendirilmesi amacıyla “Siz neredesiniz biz oradayız” sloganı ile dizi, belgesel, yarışma, eğlence, kültür, sanat, açık oturma ve daha pek çok içerikle yayın yapan televizyon kanalıdır.

TRT Kurdî: Kültürel mirası, gelenekleri ve aileyi koruyan değerleri yaşatarak bağlarımızı güçlendiren, yaşamın doğal akışından ayrılmayan ve Kürtçe içerikler yayınlayan bir aile kanalıdır.

TRT World: Hedef kitlesi küresel bir vicdana sahip küresel vatandaşlar olan ve hikâyenin merkezine insanı koyan Türkiye’nin ilk İngilizce televizyon kanalıdır.

TRT Arabi: TRT’nin Arapça haber yapan uluslararası haber kanalıdır.

TRT 4K: Türkiye'nin ilk ve tek şifresiz 4K kanalı olma özelliğine sahip olan ve genel izleyici kitlesine hitap eden aile kanalıdır.

TRT 3: Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili haberleri ve genel kurul toplantılarını canlı yayınlayan televizyon kanalıdır.

TRT EBA: MEB ve TRT iş birliğiyle, TRT EBA İlkokul-Anaokulu, TRT EBA Ortaokul, TRT EBA Lise adıyla pandemi döneminde uzaktan eğitim için kurulmuştur.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT, 2023) ayrıca “TRT Radyo 1, TRT FM, TRT Radyo 3, TRT Nağme, TRT Türkü, TRT Haber, TRT Antalya Radyosu (Bölgesel), TRT Çukurova Radyosu (Bölgesel), TRT GAP Diyarbakır Radyosu (Bölgesel), TRT Erzurum Radyosu (Bölgesel), TRT Trabzon Radyosu (Bölgesel), Türkiye'nin Sesi Radyosu (TSR), Memleketim FM, Voice Of Turkey (VOT), TRT Radyo Kurdî, TRT Radyo World ve TRT Radyo Arabi” olmak üzere 17 radyo kanalı ile radyo sektöründe yayın hayatını sürdürmektedir.

TRT, kamu hizmeti yayıncılığının vermiş olduğu sorumluluğu gözeterek Türk tarihini, kültürünü, gücünü ve sesini tüm dünyaya duyurmaktadır. Merkezine insanı ve insana ait değerler bütününe alarak içerikler hazırlamakta ve hedef kitleye sunmaktadır (TRT, 2023).

TRT'nin görev ve esasları anayasal zeminde yasayla belirlenmiştir. 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nun 5. Maddesinin (f) bendine göre “Türk milli eğitiminin temel görüş, amaç ve ilkelerine uymak” şeklinde belirlenen yayın ilkesi; TRT'nin doğrudan eğitime dair rolü hakkında bilgi vermektedir. TRT, televizyon ve radyo kanalları ile toplumun ihtiyaç ve eğilimlerine göre tüm kesimlere hitap etmeyi amaçlamaktadır. Her bir kanalın farklı görev ve sorumlulukları bulunmakta ve bu ilkeler doğrultusunda yayın yapmaktadır (Çimen, 2019).

5. TRT ÇOCUK

Televizyonların insan hayatına girmesiyle, 1990'lı yıllarda özel TV kanallarının kuruluşuna kadar her kuşak çocukken ülkenin tek kanalı olan TRT'nin programlarını ve çizgi filmlerini izleyerek büyümüştür. Bu konuda çocuk izleyicileri de göz önüne alarak yayınlar yapan TRT, genel yayın planlarında; çocuğun güvenliği, eğitimi, eğlenerek öğrenmesi, bilgi edinmesi konularına dikkat edilmesinin önemine ve çocukların yaş seviyelerine uygun içerikler yapılmasının gerekliliğine vurgu yapmaktadır (Yıldız, 2012).

TRT Çocuk kanalı, hedef kitlesi sadece çocuklar olan ve çocuk merkezli yayın yapan ilk ve tek yerli çocuk temalı televizyon kanalı olma amacıyla, 1 Kasım 2008 tarihinde kamu yayıncısı olarak yayın hayatına başlamıştır. Haber, müzik, spor, çizgi film ve daha birçok alanda çocuklara yönelik içerikler sunan kanal milli eğitimin temel amaçlarına uygun, eğlendirici, eğitici ve çocukların yaşamlarına olumlu katkı sağlayan içerikler hazırlamaktadır. İçerikler 3-12 yaş grubu çocukların ihtiyaçları ve algı seviyeleri karşılanmak üzere tasarlanmaktadır (Şahin, 2019).

Günümüzde çizgi filmler, televizyon kanallarının yanında kanalların internet siteleri ve çeşitli video izleme platformlarında da yayınlanmaktadır (Yener vd., 2021). Türkiye’de ve dünyada çocuk kanallarının artması nedeniyle çocukların izleyebilecekleri seçenekler de artmıştır. Bu nedenle çocuklar için doğru programlar seçmenin önemi giderek artmaktadır. Program seçiminde üzerinde durulması gereken en temel konu çocuğun kendi kültürünü göz önünde bulunduran içerikleri tercih etmesi gereğidir. Türkiye’de yerel değerlerin göz önünde bulundurulması bağlamında TRT Çocuk kanalı diğer çocuk kanallarına göre ön plana çıkmaktadır (Güden Altınış, 2021). Milli kültürü yaşatmayı ve aktarmayı amaçlayan yerli yapımların yanı sıra, çocukların evrensel ve güncel gelişmelerden de haberdar olması amacıyla yabancı yapımlara da yer veren TRT Çocuk; kültürel unsurların korunması ve aktarılmasına hizmet etmektedir (Atıcı, 2021).

Okul öncesi ve okul çağındaki çocuklara yönelik içerikler sunan TRT Çocuk kanalı, ticari kazanç elde etme çabası olmaması yönüyle diğer çocuk kanallarından ayrılmaktadır. “Çocuğun algı dünyasına nasıl girebiliriz? İletişim kurma yaklaşımlarımız neler olmalı? Yetişkin gözünden bir çocuk dünyasına bakmanın, algı eşiğine girmenin, empatinin önemi nedir? Çocuk medyası burada nasıl bir rol model oluşturmali? Çocuk medyasında içerik konumlandırma ve metodolojik formasyonun yeri nedir?” gibi soruların yanıtı kanalın kuruluş felsefesini oluşturmaktadır (Yılmaz, 2017). TRT Çocuk kanalının yayın hayatına başlaması ile birçok Türk çizgi film şirketi açılmış ve ulusal yapımların sayısı önemli ölçüde artmıştır. Bu şekilde Türk kültürüne ait unsurların çocuklar ile buluşturulması kolaylaşmıştır (Taş Alicenap, 2015). TRT Çocuk kanalının içeriklerinde genellikle Türk toplumuna ait değerlere yer verilmektedir. Bu durum çocukların kendi kültürlerine ait değerleri benimsemeleri açısından büyük öneme sahiptir (Güden Altınış, 2021).

6. DORU

Yapımcılığını Alper Özdemir ve Hakan Baş'ın üstlendiği, yönetmenliğini Fatih Arslan'ın yaptığı Doru çizgi filmi; TRT Çocuk kanalında, TRT Çocuk web sitesinde ve çeşitli video izleme platformlarında yayınlanmaktadır. Filmin yapım şirketi olan Anibera Yapım'ın internet sitesinde Doru çizgi filmi “Doru, annesi Doru Kısarak ile katıldığı sürüde, kısa zaman içerisinde kendisini çok sevdirebilir. Çocukların en sevdiği karakterler arasında üst sıralarda yer alan Doru, sürüdeki en yakın arkadaşı Karatay ile onları yakalamak isteyen çiftlik sahiplerine karşı heyecan dolu olaylar yaşayacaktır.” ifadeleriyle tanıtılmaktadır (Anibera, 2023).

Doru çizgi filmi; tanıtım bülteninde “Güçlü, hırslı bir at kişnemesi ovanın dört bir yönüne dağıldı. Dağınık düzen otlayan sekiz on at başlarını kaldırdılar ve kulaklarını diktiler. İçlerinde güçlü kuvvetlileri vardı. Kimi kahra uğramış zavallı, kimi yılmının alışığı... Hesaptan düşülmüş, defterden silinmiş Doru Kısarak'ın yılmıya bırakılma öyküsüdür. Kışın dağda, belde başının çaresine bakacak, çıplak tabiatla savaştacak, ömrü olur da bahara yılmıdan sağ dönerse, o zaman ona bir iş düşünülecektir. Halk dilinin zengin kelime ve deyimleriyle işlenerek, şiirsel bir anlatımla ölümsüzleştirilmiştir.” şeklinde tanıtılan 1971 TRT Roman Başarı Ödülü sahibi Abbas Sayar'ın Yılm Atı romanından esinlenerek çocuklar için uyarlanmıştır.

Doru çizgi filmi; Doru, Doru Kısarak, Kırat, Karatay, Gelincik, Alaca, Demirkır ve Alkız olmak üzere 8 ana karakterden oluşmaktadır. Karakterler yapım şirketinin internet sitesinde şu şekilde tanıtılmaktadır:

Doru: Genç olmasına rağmen hızı, gücü, cesareti ve olgunluğuyla herkes tarafından sevilmeştir. Çevresine karşı oldukça yardımseverdir ve kimseden sevgisini esirgemez.

Doru Kısarak: Doru'nun sevecen ve anaç karakterli annesidir.

Kırat: Sürünün en yaşlısıdır ve tecrübeli olmasından dolayı sürünün akıl lideridir.

Karatay: Doru'nun en yakın arkadaşıdır. Adı gibi karadır ancak çok neşeli ve hayat doludur. Zaman zaman yanlış kararlar alan Karatay'ın Doru ile el ele verdiğinde aşamayacağı zorluk yoktur.

Gelincik: Kendisinden kat kat büyük olan atlarla arkadaşlık etmektedir. Sürünün en ilginç üyesidir. Oldukça ürkektir ancak konu arkadaşları olduğunda onlar için yapamayacağı şey yoktur.

Alaca: Sürünün en küçük üyesidir. Doru ve Karatay sayesinde çevreyi tanımakta ve yeni şeyler öğrenmektedir. Baş ne zaman derde girse Doru ve Karatay kız kardeşlerinin yardımına koşmaktadır.

Demirkır: Fedakar bir liderdir. Sert görünür ancak babacan bir yapısı vardır.

Alkız: Alaca'nın annesidir. Alaca için her şeyi yapar (Anibera, 2023).

Çıktığı günden bu yana milyonlarca kişi tarafından izlenen Doru çizgi filmi, iki kez sinemalarda da izleyici karşısına çıkmıştır. 2017 yılında Türkiye'de en çok izlenen yerli animasyon filmi olma hedefi ile seyirci karşısına çıkan “Doru” animasyon filmi, 200'den fazla sinema salonunda gösterime girmiştir (Sabah, 2017). Sürü üyelerinden Alaca'nın bir hayvan sirkinin eline düşmesini konu alan animasyon türündeki “Doru: Macera Ormanı” ise 1 Nisan 2022'de izleyici karşısına çıkmıştır (TRT Haber, 2022).

7. ALANYAZINDAKİ BENZER ÇALIŞMALAR

Çocuklara yönelik olarak hazırlanan içeriklerin değerler bağlamında incelenmesi, değerlerin doğru bir biçimde işlenmesi ve aktarılması noktasında büyük bir öneme sahiptir. Alanyazın taramasında, söz konusu içeriklerin değerler açısından incelendiği çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalarda; bazı içeriklerin değerler eğitimi amacıyla kullanımının uygun olduğu, bazı içeriklerin ise içerdiği olumsuz öğeler nedeniyle uygun olmadığı görülmektedir. Aşağıda yerli ve yabancı alanyazında çocuklara yönelik hazırlanan içeriklerin değerler bağlamında incelendiği bazı örnek çalışmalar sunulmuştur.

7.1. TÜRKİYE'DE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Yorulmaz (2013) tarafından yapılan “Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi” isimli çalışmada yerli bir yapım olan Pepee çizgi filmi, din ve değer eğitimi açısından incelenmiştir. Çalışma sonucuna göre Pepee çizgi filminde, Türk kültürel öğelerine İslam dininden soyutlanmış bir şekilde yer verildiği ortaya çıkmıştır. Çizgi film içerisinde sözel, fiziksel ve psikolojik şiddet öğelerinin yer aldığı ve Pepee'nin olumsuz karakter özelliklerine sahip olduğu belirtilmiştir. Bu çizgi filmde bulunan olumsuz öğelerin izleyiciler üzerinde istenmeyen

örnekler teşkil ettiği vurgulanmıştır. Yapılan bu çalışma, çocuklar arasında oldukça popüler olan Pepee çizgi filminin olumsuz öğelere sahip olduğunun görülmesi, ailelere ve içerik üreticilerine önerilerde bulunulması açısından önemlidir.

Turhan (2018) tarafından yapılan "Türk Yapımı Animasyon Filmlerin Değerler Üzerine Etkisi" adlı çalışmada Türk yapımı animasyon filmler değerler bağlamında ele alınmıştır. Yapılan çalışmada toplamda 152 değere rastlanmıştır. Yazar, incelenen Türk yapımı animasyon filmlerinin değerleri aktarma konusunda içinde bazı olumsuz özellikler barındırsa da genel anlamda başarılı olduğunu belirtmiştir. Çünkü gerek sözlü gerekse görsel olarak değer aktarımı başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Yazar, yapılan çalışmanın altı animasyon filmini kapsadığını ve tüm animasyon filmler için bu yargıya varmanın mümkün olmayacağını belirtmiştir. Bu araştırma, incelenen altı farklı animasyon filminin değer zenginliklerinin anlaşılması ve eğitim amaçlı kullanımlarının değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Şahin (2019) tarafından yapılan "TRT'nin çocuklara yönelik çizgi filmlerinin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından incelenmesi" isimli çalışmanın amacı, 2015-2016 yıllarında TRT Çocuk kanalında yayınlanan altı çizgi filmin, Türkçe eğitimine katkısı ve değer aktarımı bağlamında incelenmesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Verilerin içerik analizi ile çözümlendiği bu çalışmada, yabancı yapım çizgi filmlerin değerler açısından yerli yapım çizgi filmlerden daha zengin içeriklere sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca, Türkçe söz varlığı açısından belirli kelime gruplarına yoğun olarak yer verildiği ancak bazı söz varlığı unsurlarına yeterince yer verilmediği belirlenmiştir. Yapılan bu araştırma yabancı içerikler ve yerli içeriklerin karşılaştırılması açısından önemlidir.

Kurtdede Fidan ve Kılıç (2020) tarafından yapılan "Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Değerler Açısından Çizgi Film İnceleme: Rafadan Tayfa Örneği" isimli çalışma, Rafadan Tayfa çizgi filminin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerler bağlamında incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada çizgi filme ait 79 bölüm içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çizgi filmde, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerin farklı oranlarda yer aldığı tespit edilmiştir. Bilimsellik, dayanışma ve sevgi değerlerine özellikle yoğun bir şekilde yer verilirken, özgürlük, bağımsızlık ve barış değerlerine diğerlerine göre daha az yer verildiği görülmüştür. Ayrıca Rafadan Tayfa çizgi filminde birçok kültürel değere de yer verildiği tespit edilmiştir. Bu kültürel değerler arasında geleneksel yemekler, oyunlar, milli unsurlar,

yöresel kıyafetler ve müzikler gibi konular ele alınmıştır. Bu çalışma, çizgi filmlerdeki değerlerin ve kültürel öğelerin incelenmesi açısından önemlidir.

Üğdül (2021) tarafından yapılan “Popüler Çizgi Filmlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Çerçevesinde İncelenmesi” isimli çalışma 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan değerlerden hangilerinin popüler çizgi filmlerde ele alındığını belirleme, çizgi filmlerde değer öğretimlerinin ne ölçüde tekrarlandığını tespit etme ve çizgi filmlerin değer eğitiminde kullanılabilirliğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, nitel yöntemin kullanıldığı çalışmada veri toplama aracı olarak doküman analizi kullanılmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmaya göre, öğrencilerin izledikleri çizgi filmler benzerlik göstermektedir. Ancak bazı çizgi filmlerde değer öğretimleri daha yoğun işlenirken bazılarında ise olumsuz durumların daha fazla yer aldığı görülmektedir. Bazı çizgi filmlerde ise değer öğretimleri ile istenmeyen durumlar hemen hemen eşit olarak sunulmaktadır. Bu araştırma, hangi çizgi filmlerin eğitimde değer öğretimi için kullanılabileceği ve ailelerin hangi çizgi filmlere odaklanmaları gerektiği konusunda tavsiyeler sunmayı amaçlamaktadır. Yapılan çalışma popüler çizgi filmlerin hangilerinin çocuklar için yararlı olduğunun belirlenmesi, hangilerinin ise olumsuz öğeler içerdiğinin ortaya konması bakımından önemlidir.

Yılmaz (2022) tarafından yapılan “Çizgi romanlarla değer aktarımı-Naruto örneği” isimli çalışmada Masashi Kishimoto'nun popüler çizgi roman serisi "Naruto" Türkçeye çevrildikten sonra analiz edilmiştir. Doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışma Naruto çizgi roman serisinin üç cildi ve bu ciltler içerisindeki 27 bölümü kapsamaktadır. Çalışmada Naruto çizgi roman serisi 2019 Türkçe öğretim programında yer alan kök değerler bağlamında incelenmiştir. Araştırma sonucunda bu serinin değer aktarımı konusunda yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Eserlerde en çok yer verilen değerlerin dürüstlük ve öz denetim olduğu, adalet değerinin ise hiç yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma günümüzde oldukça popüler olan Naruto çizgi roman serisinin değer aktarımı konusunda ne kadar yetersiz olduğunu görmemiz bakımından önemlidir.

7.2. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Dalacosta vd. (2009) tarafından yapılan “Multimedia Application with Animated Cartoons for Teaching Science in Elementary Education” isimli çalışmada, araştırmacılar tarafından hazırlanan bir çizgi film, Yunanistan'da yaşları 10-11 olan 179 öğrenciye

izletilmiştir. Çalışma sonucunda, çizgi filmlerin içerdikleri hareketli öğelerle çocukların dikkatlerini çektiği, çizgi filmler yoluyla öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olduğu ve çizgi filmlerin eğitim amaçlı kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Bahrani ve Soltani (2011) tarafından yapılan “The Pedagogical Values of Cartoons” isimli çalışmada çizgi filmlerin çocuklar üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda çizgi filmlerin eğlence öğeleri içermesi nedeniyle öğretimde etkili olabileceği, öğrenme ortamını zenginleştirdiği ve seviyesi düşük öğrencilerin dahi çizgi filmlerden öğrenmelerinin yüksek olduğu belirtilmiştir.

Indriati vd. (2021) tarafından yazılan “Values of Character Education in Disney’s Animated Featured “The Good Dinosaur” by Peter Shon” isimli çalışmanın amacı Disney’in animasyon filmi olan “The Good Dinosaur” filminde yer alan değerleri belirlemektir. Nitel yöntemin kullanıldığı bu çalışmada, filmlerin çocuklara değer öğretme amacıyla kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Rahmat (2021) tarafından yapılan “An Analysis of Educational Value in “Miracle in Cell No 7” Film Script” isimli çalışmada, okul ortamında her değerın öğretilmesinin mümkün olmadığı, bazı değerlerin ise filmler aracılığıyla öğretilebileceği belirtilmiştir. Miracle In Cell No 7 filminde yer alan değerlerin bulunmasını amaçlayan bu çalışma nitel bir çalışmadır. Çalışmanın sonuçlarına göre, bu filmde değerler eğitimi için uygun değerlerin bulunduğu ve bu filmin eğitici amaçlar için kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Durrotunnisa (2022) tarafından yapılan “An Analysis of Education Moral Value in Comic “Virgo and the Sparklings” by Annisa Nisfihani.” isimli çalışma çizgi romanlar yoluyla değerler eğitimi ele almıştır. Betimsel analiz yöntemiyle yapılan bu çalışma, Virgo and the Sparklings çizgi romanında yer alan değerlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, bu çizgi romanın birçok ahlaki değer içerdığı ve ahlaki değerlerin öğretiminde bir kaynak olarak kullanılabileceği belirtilmiştir. Yapılan bu çalışma, çizgi romanların değerler eğitimi amacıyla kullanılabilirliğinin anlaşılması açısından önemlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde yapılan çalışmanın modeli, örnekleme, verilerin toplanması, verilerin analizinde kullanılan yöntemler ve teknikler hakkında bilgi verilmiştir.

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Doru çizgi filminin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2018) yer alan değerler bağlamında incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmalar; doküman analizi, gözlem, görüşme gibi nitel yöntemlerle verilerin elde edildiği, algıların ve olayların doğal bağlamda gerçekçi bir şekilde ortaya çıkarılmasına yönelik nitel süreçlerin izlendiği araştırmalardır. Başka bir ifadeyle nitel araştırma, sosyal olguların bulundukları çevre içerisinde incelenmesini ve anlaşılmasını temel alan, kuram oluşturmayı hedefleyen bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Doküman incelemesi, bilimsel esaslara uygun olarak araştırılan konuyla ilgili dokümanların belirli adımlar izlenerek incelenmesi anlamına gelir. Bu adımlar şunlardır: dokümana erişme, dokümanın orijinal olup olmadığını teyit etme, dokümanı anlama, dokümanı analiz etme ve veriyi kullanma (Forster, 1995'den akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2. VERİLERİN TOPLANMASI

Yapılan bu çalışmada Doru çizgi filminin TRT Çocuk resmi internet sitesinde yer alan 15-45. bölümleri arasındaki 31 bölüm incelenmiştir. İlk 14 bölüm, TRT Çocuk resmi internet sitesinde yer almadığı için incelenen bölümler arasında yer almamaktadır. Her bölüm 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan 18 değer göz önünde bulunarak incelenmiş ve bulunan değerler geçtiği zaman aralığı da belirtilerek veri olarak kaydedilmiştir.

3. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada nitel araştırma ile elde edilen verilerin analizi için betimsel analiz yöntemi kullanılmaktadır. Betimsel analiz yönteminde amaç elde edilen verilerin düzenlenerek ve yorumlanarak okuyucuya sunulmasıdır. Veriler önceden belirlenmiş olan temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerektiğinde olgular arasında karşılaştırmalar yapılır. Betimsel analiz; "betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi,

bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması” olmak üzere dört aşamadan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3.1. BETİMSSEL ANALİZİN ÇERÇEVESİNİN OLUŞTURULMASI

Araştırmada 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan 18 değer (Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Vatanseverlik, Yardımseverlik) çalışmanın çerçevesini oluşturmaktadır. Bölümler bu değerler çerçevesinde analiz edilmiştir.

3.2. TEMATİK ÇERÇEVEYE GÖRE VERİLERİN İŞLENMESİ

Araştırma kapsamında izlenen bölümlerde; zaman belirteci, değerler, değerlerin geçtiği bölümdeki sözel ve görsel ifadeler kayıt altına alınmıştır. Kayıt altına alınan bu veriler çalışmanın bulgularının dayanak noktasını oluşturmaktadır.

3.3. BULGULARIN TANIMLANMASI

İzlenen bölümlerde yer alan değerler tespit edilip değere ait olan başlığın altında zaman belirteci ile belirtilmiştir. Bu sayede, analiz edilen değerlere ait bulguların ilgili 31 bölüm içinde ne sıklıkla yer aldığı bulunmuştur. Hangi değere kaç kez yer verildiğinin bulunması ile değerlerin kendi aralarında yüzdelik frekansları hesaplanmıştır. Bu çalışmada, frekans ve yüzdelik hesaplamaların kullanımıyla birlikte değerler arasında karşılaştırma yapma imkanı ortaya çıkmıştır.

3.4. BULGULARIN YORUMLANMASI

Bu aşamada elde edilen bulgular açıklanmış ve anlamlı veriler elde edilmiştir. Araştırmanın bulguları, yapılan benzer çalışmaların sonuçları da göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir.

4. GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK

Verilerin toplanma sürecinde çizgi filmde yer alan değerler; değerlerin geçtiği bölüm, zaman aralığı, diyaloglar ve görsel ifadeler ile kayıt altına alınmıştır. Değerlerin geçtiği zaman aralığı açıkça belirtilmiştir. Bu yolla okurlara çizgi filmin ilgili bölümünü açıp direkt olarak değerlerin geçtiği zaman aralığını bulma imkanı sağlanmıştır. Araştırmanın tutarlılığını arttırmak amacıyla değerlere ilişkin veriler birer hafta arayla üç kez incelenmiştir. Araştırma güvenilirliği için araştırmacı dışında değerler eğitimi konusunda bilgi sahibi bir sınıf öğretmeni de ilgili bölümleri izlemiş ve tespit ettiği

verileri işlemiştir. İşlenen veriler karşılaştırılmış ve Miles ve Huberman Güvenirlik formülü kullanılarak hesaplama yapılmıştır. Miles ve Huberman (1994)'a göre güvenirlik “Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)” formülüyle hesaplanmaktadır. Yapılan hesaplama sonucunda 439 veride görüş birliği, 43 veride ise görüş ayrılığı olduğu ortaya çıkmıştır. Güvenirlik = $439 / (439 + 43)$ şeklinde hesaplanmış ve 0,91 olarak bulunmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1.ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Doru çizgi filminin 15 ve 45. Bölümleri arasında yer alan 31 bölümün, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlere yönelik yapılan analiz sonucunda ortaya çıkan frekans tablosu ve yüzdelik dağılımı Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Değerlerin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Değerler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yardımsellik	119	24,64
Sevgi	91	18,88
Sorumluluk	57	11,83
Dayanışma	52	10,79
Saygı	42	8,7
Duyarlılık	19	3,94
Dürüstlük	17	3,53
Bilimsellik	16	3,32
Aile Birliğine Önem Verme	15	3,11
Estetik	13	2,7
Özgürlük	12	2,48
Çalışkanlık	11	2,28
Barış	7	1,45
Adalet	6	1,25
Tasarruf	3	0,62
Eşitlik	2	0,41
Bağımsızlık	0	0
Vatanseverlik	0	0
Toplam	482	100

1.1. ADALET DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 2. Adalet Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Adalet	f	%	Bölümler
	6	1,25	34,39,40

Doru çizgi filminde adalet değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre adalet değerinin toplamda 6 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre adalet değerinin tüm değerlere oranının %1,25 olduğu belirlenmiştir.

Adalet değeri çizgi film içerisinde adaletin yerini bulması, paylaşım, hakkını verme gibi farklı anlamlarla ele alınmıştır. 34. Bölümde çiftçilerin kendi kurduğu tuzaklara yakalanmaları adaletin yerini bulmasına örnek olarak gösterilebilir. 39. Bölüm içerisinde ormanda bulunan meyvelerin herkesçe paylaşılması adalet değeri kapsamında

ele alınmıştır. 40. Bölümde Karatay'ın her şeyi Doru ve Gelincik'in yaptığını, asıl teşekkürü onların hak ettiğini söylemesi, arkadaşlarının hakkının verilmesine örnek olarak gösterilebilir. Çizgi filmde adalet değeri olumsuz örneklerle de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 39. Bölümde Karatay'ın "Git buradan sinek, bu meyveler bizim." demesi adaletin paylaşım anlamıyla çelişmektedir.

34. Bölüm 10:13 – 10:32 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Her yere tuzak kurmuşlar. Az kalsın yakalanıyorduk.

Alaca: Ama onlar yakalandı hem de kendi kazdıkları kuyuya kendileri düşerek.

39. Bölüm 04:46 – 04:54 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay burası orman. Burada olan her şeyi tüm canlılarla paylaşmamız gerekiyor. Bahçeyi ve meyveleri sahiplenemeyiz.

39. Bölüm 05:24 – 05:26 zaman aralığı içerisinde;

Karga: Biz sadece hakkımız olanı aldık.

39. Bölüm 10:46 – 11:01 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Siz haklıydınız, orman hepimizin. O meyve bahçesi ve meyveler de hepimizin hakkı. Sanırım aç gözlülük edip bencilce davrandım. Beni affedebilecek misiniz?

39. Bölüm 11:10 – 11:13 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Artık ormandaki meyveleri paylaşabiliriz.

40. Bölüm 10:19 – 10:23 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Biz bir şey yapmadık ki. Her şeyi Doru ve Gelincik yaptı. Asıl teşekkürü onlar hak ediyor.

1.2. AİLE BİRLİĞİNE ÖNEM VERME DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 3. Aile Birliğine Önem Verme Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Aile Birliğine Önem Verme	f	%	Bölümler
	15	3,11	15,16,20,24,25,27,36,37,42,44

Doru çizgi filminde aile birliğine önem verme değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre aile birliğine önem verme değerinin toplamda 15 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre aile birliğine önem verme değerinin tüm değerlere oranının %3,11 olduğu belirlenmiştir.

Aile birliğine önem verme değeri çizgi film içerisinde aile birliği, aile kuralları gibi farklı anlamlarla ele alınmıştır. Aile birliğinin korunmasına yönelik örnek olarak 16.

Bölümde Doru Kısarak'ın “Merak etme, artık hep birlikte olacağız.” ifadesi örnek olarak verilebilir. Ayrıca aile içerisindeki belirli kuralların, aile birliğinin korunması için önemine de vurgu yapılmıştır. 20. Bölümde Kırat'ın “Kırat: Bir arada olmanın, bir sürü olmanın bazı kuralları vardır. Deneyimli olanlar en önden giderek yol gösterirler, Demir kır ve Kula gibi... Yaşlı ve çok genç olanları ortaya alırlar ki tehlike anında öndekiler onları koruyabilsin, benim gibi yaşlıları mesela. Arkadan gelenlerde öndekileri gözetir. Böylece ihtiyaç halinde onlara yardım edebilirler.” ifadesi bu anlamda örnek olarak gösterilebilir. Aile birliğine önem verme değeri sözel ifadelerin dışında sadece davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. 25. Bölümde şahinin yumurtalarının tam olduğunu görünce sevinmesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

15. Bölüm 09:15 – 09:19 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Teşekkür ederim ama önce annemi bulmalıyım.

15. Bölüm 11:33 – 11:36 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Annemi kurtarmalıyım. Bırak beni.

Resim 1. Aile Birliğine Önem Verme

Kaynak: Doru 15. Bölüm (01:10)

15. Bölüm 01:27 – 01:31 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Çok yaklaşmıştım, bulmuştum annemi sonunda.
Doru Kısarak: Bekle beni Doru geleceğim, bekle beni.

16. Bölüm 11:28 – 11:31 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Ama ben sizinle kalamam annemi bulmalıyım.

16. Bölüm 11:55 – 11:58 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: Merak etme artık hep birlikte olacağız.

20. Bölüm 03:54 – 04:29 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Bir arada olmanın, bir sürü olmanın bazı kuralları vardır. Deneyimli olanlar en önden giderek yol gösterirler, Demir kır ve Kula gibi... Yaşlı ve çok genç olanları ortaya alırlar ki tehlike anında öndekiler onları koruyabilsin, benim gibi yaşlıları mesela. Arkadan gelenlerde öndekileri gözetir. Böylece ihtiyaç halinde onlara yardım edebilirler.

20. Bölüm 08:05 – 08:20 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Bir arada olmak, birlik olmak önemli. Bu bizi olduğumuzdan daha güçlü yapar.

24. Bölüm 08:22 – 08:27 zaman aralığı içerisinde;

Hasan: Kınalı, senin kuzun mu?

Koyun: Meeee, meee. (Koyun yavrusunu bulmaları için yardım istemektedir.)

25. Bölüm 12:23 – 12:26 zaman aralığı içerisinde;

(Şahin yumurtalarının tam olduğunu görünce çok sevinir.)

27. Bölüm 02:04 – 02:07 zaman aralığı içerisinde;

Rüzgar: Sakın ses çıkarma. Geri döneceğim.

27. Bölüm 10:47 10 53 zaman aralığı içerisinde;

Alkız: Rüzgar buraya dönecek. Başka yere gitmem, gidemem. Bulamaz sonra bizi.

36. Bölüm 10:17 – 10:24 zaman aralığı içerisinde;

(Doru sürüyü kurtarır. Kurtulan sürü üyeleri, Gelincik'in peşinde olan kurtları şaha kalkarak kaçıır.)

37. Bölüm 01:41 – 01:43 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Bir an önce sürümü bulmalıyım.

42. Bölüm 04:20 – 04:29 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Elbette zaman zaman anlaşmazlıklarımız oluyor Sarıcan ama biz aynı zamanda kocaman bir aileyiz ve aileleri bir arada tutan şey de sevgidir.

44. Bölüm 06:33 – 06:37 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Sarıcan her geçen gün sürüye daha çok uyum sağlıyor gibi.

1.3. BAĞIMSIZLIK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4. Bağımsızlık Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Bağımsızlık	f	%	Bölümler
	0	0	-

Doru çizgi filminde bağımsızlık değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre bağımsızlık değerinin hiç işlenmediği görülmektedir.

1.4. BARIŞ DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 5. Barış Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Barış	f	%	Bölümler
	7	1,45	29,31,34,35,39,44

Doru çizgi filminde barış değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre barış değerinin toplamda 7 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre barış değerinin tüm değerlere oranının %1,45 olduğu belirlenmiştir.

Barış değeri çizgi film içerisinde düşmana iyilik yapma tutumuyla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 29. Bölümde atların düşmanı olan köpek, atların iyi niyeti sayesinde onlara saldırmamış ve atlardan zarar gelmeyeceğini anlamıştır. Atlar düşmanları olan kurtlara da iyi niyetle yaklaşmaktadır. Örneğin 35. Bölümde atlar, düşmanları olan kurdun köprüden düşmesini engellemeye çalışmışlardır. Barış değeri sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 31. Bölümde anne kurt yavrusunun ayağındaki dikenin çıkmış olduğunu görür ve atlara saldırmaz. Çizgi film içerisinde barış değeri ile çelişen sözel ve davranışsal unsurlara da rastlamak mümkündür. Kurtların sürekli atlara zarar vermek istemeleri, çiftçilerin sürekli atları yakalamak istemeleri barış değeri ile çelişmektedir.

Resim 2. Barış

Kaynak: Doru 29. Bölüm (08:38)

29. Bölüm 08:20 – 08:24 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bizden ona zarar gelmeyeceğini biliyor.

31. Bölüm 09:03 – 09:05 zaman aralığı içerisinde;

(Anne kurt yavru kurdun ayağına bakar ve dikenin çıkmış olduğunu görür. Anne kurt mutlu olarak başını sallar ve atlara saldırmaz.)

34. Bölüm 09:30 – 09:33 zaman aralığı içerisinde;

(Gelincik düşmanları olan kurdu kurtarır.)

35. Bölüm 06:14 – 06:26 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Doru, ona güvenip köprüden geçecek miyiz?

Alaca: Görmüyor musunuz kurt çok değişmiş, bence ona güvenebiliriz.

Doru: Arıları kurtarmak istiyorsak oraya ulaşana kadar güvenmek zorundayız.

35. Bölüm 10:08 – 10:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bize ve arılara yaptığın iyilik için teşekkür ederiz. Suyu düşmeni istemiyoruz. Geri dön.

39. Bölüm 11:01 – 11:19 zaman aralığı içerisinde;

Karga: Herkesin ihtiyacı olan bir şeyi sahiplenmen doğru değildi ama hatanı anlamışsın. Affedilecek bir durum yok.

44. Bölüm 10:04 – 10:09 zaman aralığı içerisinde;
Kurt: Çok teşekkürler. Bu iyiliğinizi asla unutmayacağım.

1.5. BİLİMSELLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 6. Bilimsellik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Bilimsellik	f	%	Bölümler
	16	3,32	17,19,21,22,23,25,32,33,36,37

Doru çizgi filminde bilimsellik değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre bilimsellik değerinin toplamda 16 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre bilimsellik değerinin tüm değerlere oranının %3,32 olduğu belirlenmiştir.

Bilimsellik değeri çizgi film içerisinde bilimsel bilgi ve bilimsel bilginin hayata yansıtılması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. 23. Bölümde Demirkır'ın “Ağacın dibindeki yosunları görüyor musunuz? Demek ki bu taraf kuzey yönü.” ve “Yağmurdan sonra havadaki nem yüzünden yosunlar oluşur. Rüzgar çoğunlukla kuzeyden eser. Rüzgarla beraber yağın yağmurda rüzgarın estiği yöne düşer.” ifadeleri bilimsel bilgiye örnek olarak verilebilir. Öğrendiği bilgiyi kullanarak Doru'nun ağaç dibindeki yosunlara bakarak kuzey yönünü bulması ise bilimsel bilginin günlük hayata yansıtılmasına yönelik bir örnek olarak gösterilebilir.

17. Bölüm 02:18 – 02:29 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Yağmur suları yer altına birikir. Biriken bu suyu yeryüzüne çıkarmak için toprağı çok derin kazarlar. Buna su kuyusu denir.

19. Bölüm 07:23 – 07:28 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Bataklık burası. Kıpırdama, daha çok saplanırsın.

21. Bölüm 01:56 – 02:00 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Belki de göç ediyorlardır.
Doru: Göç mevsimi değil ki.

22. Bölüm 04:16 – 04:22 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Hmm. Bir şey suyun akışını engelliyor olmalı. Su olmadan alevlerle başa çıkmak zor.

23. Bölüm 02:45 – 02:49 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Yağmurun etkisiyle oluşan gökkuşağını gördünüz.

23. Bölüm 05:02 – 05:08 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Ağacın dibindeki yosunları görüyor musunuz? Demek ki bu taraf kuzey yönü.

23. Bölüm 05:13 – 05:24 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Yağmurdan sonra havadaki nem yüzünden yosunlar oluşur. Rüzgar çoğunlukla kuzeyden eser. Rüzgarla beraber yağan yağmur da rüzgarın estiği yöne düşer.

23. Bölüm 05:42 – 05:44 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: O zaman bu taraf da güney.

23. Bölüm 07:18 – 07:21 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Yağmurun etkisiyle toprak kayması olmamıştır umarım.

Resim 3. Bilimsellik

Kaynak: Doru 23. Bölüm (10:18)

23. Bölüm 10:16 – 10:20 zaman aralığı içerisinde;

(Doru ağac dibindeki yosunlara bakarak kuzey yönünü bulur.)

25. Bölüm 02:51 – 02:58 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bu bölgeden sessizce geçmeliyiz. Ayak seslerimiz yüzünden kayalar titreşip aşağı yuvarlanabilir.”

32. Bölüm 09:37 – 09:42 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Yağmur yağınca tohum toprakları filizlenecek. Tohumlar yeni ağaçlara dönüşecekler.

32. Bölüm 09:48 – 09:50 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Toprak da böylece kaymayacak.

33. Bölüm 06:27 – 06:33 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Kurt ayak izi. Kurtlar Gelincik’i yakalamış olmalı. İzler kayalığa gidiyor.

36. Bölüm 06:45 – 06:56 zaman aralığı içerisinde;

Doru: İzler çok karışık. Anlaşılan sürüdekiler nereye kaçacaklarını şaşırmış ama kurtların izlerini takip edersek hangi yöne gittiklerini bulabiliriz.

37. Bölüm 04:10 – 04:18 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Doru haklı, hem atlar iyi yüzücülerdir. Akıntının az olduğu bir yer bulabilirsek, yüzerek nehrin karşısına geçebiliriz.

1.6. ÇALIŞKANLIK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 7. Çalışkanlık Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Çalışkanlık	f	%	Bölümler
	11	2,28	16,19,22,25,30,32,36,44

Doru çizgi filminde çalışkanlık değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre çalışkanlık değerinin toplamda 11 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre çalışkanlık değerinin tüm değerlere oranının %2,28 olduğu belirlenmiştir.

Çalışkanlık değeri çizgi film içerisinde sıkı çalışma, pes etmeme ve öğrenme azmi gibi farklı anlamlarla ele alınmıştır. Sıkı çalışma anlamına örnek olarak 30. Bölümde Doru’nun “Hadi çabucak bitirelim işimizi. Sonra aramaya çıkarız.” ifadesi örnek olarak verilebilir. Ayrıca çalışkanlığın pes etmeme anlamına yönelik ifadeler de çizgi film içerisinde mevcuttur. Örneğin 30. Bölümde Demirkır’ın “Yılmadan çabaladınız. Zor bir durumun üstesinden gelmeyi başardınız.” ifadesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Doru’nun öğrenmeye aç olması sık sık ele alınan bir diğer durum olarak karşımıza çıkmaktadır. 36. Bölümde Doru’nun Demirkır’a, “Bana bildiğin her şeyi öğretecek misin?” diye sorması çalışkanlığın öğrenme azmi anlamında ele alınmasına bir örnektir. Çalışkanlık değeri sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. 32. Bölümde yanan ağaçların yerine, bölgenin tekrar yemyeşil olması için hep birlikte tohumları toprağa ekmeleri davranışsal ifadelerle izleyiciye sunulmaktadır.

16. Bölüm 01:33 – 01:38 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Yolumuz uzun hadi.

Karatay: Hadi o zaman.

19. Bölüm 10:25 – 10:29 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay çok yoruldun biliyorum. Son bir gayret.

22. Bölüm 06:57 – 06:59 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Devam edin, devam edin!

25. Bölüm 05:16 – 05:18 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hayır, hemen vazgeçmeyelim.

30. Bölüm 04:25 – 04:29 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hadi çabucak bitirelim işimizi. Sonra aramaya çıkarız.

30. Bölüm 11:06 – 11:13 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Yılmadan çabaladınız. Zor bir durumun üstesinden gelmeyi başardınız.

32. Bölüm 08:02 – 08:08 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Yeniden ağaç yeşerir mi orada?

Doru: Yeşerir, biz yeşertiriz.

32. Bölüm 09:20 – 09:35 zaman aralığı içerisinde;

(Hep birlikte tohumları toprağa ekerler.)

36. Bölüm 01:12 – 01:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Demirkır bana bildiğin her şeyi öğretecek misin?

Demirkır: Öğrenmeyi çok mu istiyorsun?

Doru: Evet!

36. Bölüm 02:17 – 02:20 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Öğrenme isteğin beni çok sevindiriyor Doru.

44. Bölüm 01:13 – 01:16 zaman aralığı içerisinde;

Lider kurt: Artık bu başarısızlığa bir son vermemiz gerekiyor.

1.7. DAYANIŞMA DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 8. Dayanışma Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Dayanışma	f	%	Bölümler
	52	10,79	15,17,18,19,20,21,22,23,25,26,27,28,30,32,35,37,40,41,43,44

Doru çizgi filminde dayanışma değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre dayanışma değerinin toplamda 52 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre dayanışma değerinin tüm değerlere oranının %10,79 olduğu belirlenmiştir.

Dayanışma değeri çizgi film içerisinde iş bölümü yapma, güçlerini birleştirme, birbirlerine arka çıkma, birlik olmanın önemi gibi farklı anlamlarla ele alınmıştır. 22. Bölümde Demirkır'ın “Burada ikiye ayrılalım. Yeltay, Kırat siz Karatayla birlikte

Kula'ya yardıma gidin. Karatay sen yolu gösterirsin. Doru Kısrağ bizde Doru'yu bulup nehrin suyunu açmaya çalışalım.” ifadesi iş bölümü yaparak problemin üstesinden gelinebileceğini göstermektedir. 20. Bölümde Kırat'ın “Bir arada olmak, birlik olmak önemli. Bu bizi olduğumuzdan daha güçlü yapar. Tek başına bir soruna karşı mücadele vermek yerine bir arada mücadele etmek işi kolaylaştırır.” ifadesi dostların güçlerini birleştirip daha güçlü olacaklarını anlatmaktadır. Çizgi filmde dostlardan biri zor bir duruma düştüğünde diğerlerinin birbirlerine arka çıktıkları, birbirlerini korudukları gözlenmiştir. Bu duruma örnek olarak 37. Bölümde Rüzgar'ın “Hem merak etme, biz birbirimizi kollarız.” ifadesi örnek olarak gösterilebilir. Birlik olmanın önemi, sözel ve davranışsal ifadelerle sık sık işlenen bir diğer anlam olarak karşımıza çıkmaktadır. 19. Bölümde Kırat'ın “Farklı özelliklere sahipsiniz. Bunları aynı amaç için kullandığınızda, birlik olduğunuzda başaramayacağınız şey yok.” ifadesi ile birlik olmanın önemi vurgulanmıştır. Dayanışma değeri sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. Bu duruma örnek olarak, 27. Bölümde çiftçilerin Rüzgar'ı yakalayacakları sırada Demirkır ve Doru'nun şaha kalkarak çiftçileri korkutması gösterilebilir.

15. Bölüm 11:55 – 12:00 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Merak etme kurtaracağız onları. Hem senin anneni hem benim annemi hepsini.

15. Bölüm 12:30 – 12:34 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Kurtaracağız. İkimiz bir olursak başarabiliriz.

17. Bölüm 03:00 – 03:06 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Kırat beraber gidip baksak iyi olur.

Kırat: Bakalım.

Kula: Yolu göstereyim.

Resim 4. Dayanışma

Kaynak: Doru 17. Bölüm (12:17)

17. Bölüm 12:10 – 12:16 zaman aralığı içerisinde;
Doru Kısırak: 3 deyince çekeceğiz. 1, 2, 3.

18. Bölüm 05:30 – 05:40 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Yine de arayacağız. Kula, Kırat, Doru Kısırak dört koldan arayalım. Yeltay endişelenme ağı otunu bulup getireceğiz.

18. Bölüm 06:26 – 06:32 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Acele etmeliyiz. Etrafa iyice bakalım. Bulamazsak son çare çiftliğe gideceğim.

19. Bölüm 04:54 – 05:04 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Dalı ucundan yakalayıp aşağı eğersek, üzerindeki elmalara ulaşabiliriz. Ben dalı eğerim, sen de dalda ki elmaları toplarsın.

19. Bölüm 10:32 – 10:35 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Beraber başarabiliriz.
Karatay: Biliyorum.

19. Bölüm 11:57 – 12:00 zaman aralığı içerisinde;
Kula: Harika bir ekip çalışması yaptılar.

19. Bölüm 12:05 – 12:16 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Farklı özelliklere sahipsiniz. Bunları aynı amaç için kullandığınızda, birlik olduğunuzda başaramayacağınız şey yok.

20. Bölüm 02:54 – 03:01 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Çiftliğe doğru gitmeliyiz. Başka seçeneğimiz yok. Kurtlar yakınlardaysa tehlikeye demektir.

20. Bölüm 03:16 – 03:26 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru, Karatay Kıratla birlikte ortada yürüyün. Yeltay, Doru Kısarak siz de en arkadan gelin. Ben de Kula ile önden gidip yol göstereceğim.

20. Bölüm 03:54 – 04:29 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Bir arada olmanın, bir sürü olmanın bazı kuralları vardır. Deneyimli olanlar en önden giderek yol gösterirler, Demir kır ve Kula gibi... Yaşlı ve çok genç olanları ortaya alırlar ki tehlike anında öndekiler onları koruyabilsin, benim gibi yaşlıları mesela. Arkadan gelenlerde öndekileri gözetir. Böylece ihtiyaç halinde onlara yardım edebilirler.

20. Bölüm 06:44 – 06:53 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Sırt sırta verip bir arada durursak baş edebiliriz. Herkes hem kendisine hem de birbirini korumalı. Dikkatli olmalıyız.

20. Bölüm 07:02 – 07:11 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Unutmayın bir arada olduğumuz sürece güçlüyüz. Sakin olmalı, cesur durmalıyız. Saldırıya geçtiklerinde ilk hamleyi biz yapacağız.

20. Bölüm 08:05 – 08:20 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Bir arada olmak, birlik olmak önemli. Bu bizi olduğumuzdan daha güçlü yapar. Tek başına bir soruna karşı mücadele vermek yerine bir arada mücadele etmek işi kolaylaştırır.

20. Bölüm 08:33 – 08:37 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Birlikten kuvvet doğar.

20. Bölüm 10:41 – 10:43 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Hep beraber kayaları kaldırmalıyız.

21. Bölüm 03:22 – 03:23 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısarak: Biz de gelelim.

21. Bölüm 03:30 – 03:34 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Haklısın. Hep birlikte gidersek daha iyi olur ama çok dikkatli olmalıyız.

21. Bölüm 05:49 – 05:59 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Etrafa iyice bakıp bulduğumuz tuzakları bozmalıyız. En iyisi ikişer üçer ayrılalım.

Kırat: Daha hızlı ve daha güvenli olur.

22. Bölüm 02:48 – 02:56 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Böyle başa çıkamayız. Karatay sen göl kenarına gidip haber ver.

Kula: Ben burada alevleri durdurmaya çalışırım. Hadi gidin çabuk çabuk.

22. Bölüm 05:19 – 05:34 zaman aralığı içerisinde;

Demir kır: Burada ikiye ayrılalım. Yeltay, Kırat siz Karatayla birlikte Kula'ya yardıma gidin. Karatay sen yolu gösterirsin. Doru Kısarak bizde Doru'yu bulup nehrin suyunu açmaya çalışalım.

22. Bölüm 06:33 – 06:36 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Merak etme, hep birlikte baş edebiliriz.

22. Bölüm 08:31 – 08:33 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru Kısarak, 3 deyince iteceğiz. 1, 2, 3...

22. Bölüm 09:32– 09:36 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Bir defa daha birlikte ittirsek başaracağız. Aynı anda, 3 deyince... 1, 2, 3.

22. Bölüm 11:38 – 11:51 zaman aralığı içerisinde;

Kula: İşte bu yüzden hep birlikteyiz. Sorunlar karşısında birlik olup iş bölümü yaparsak el birliğiyle üstesinden gelemeyeceğimiz şey yok. Ne demişler, birlikten kuvvet doğar.

23. Bölüm 06:38 – 06:51 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Kula biz kuzey tarafına, dağın yamaçlarına doğru aramaya çıkalım. Doru, Karatay sizde batı tarafına, şelalenin ötesine bakın. Dikkatli olun, kurt hala etrafta dolaşıyor olabilir.

23. Bölüm 11:36 – 11:46 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Ağacı hep birlikte kaldırmalıyız. Hadi 3 deyince. 1, 2, 3.

25. Bölüm 09:31 – 09:36 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Ben şu tarafa bakayım.

Demirkır: Hı hı, ben de bu tarafa.

25. Bölüm 11:05 – 11:08 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: 3 deyince iteceğiz. 1, 2, 3.

26. Bölüm 05:10 – 05:14 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru, Karatay Kırat’a yardım edin. Ben bunu hallederim.

27. Bölüm 07:13 – 07:23 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru Kırak, Yeltay, Kırat siz doğuma yardıma gidin. Doru biz de tepeye doğru gidelim.

27. Bölüm 09:06 – 09:29 zaman aralığı içerisinde;

(Çiftçiler Rüzgar’ı tam yakalayacakken Demirkır ve Doru kışneyip şaha kalkarak çiftçileri korkutur ve Rüzgar’ı kurtarırlar.)

28. Bölüm 09:16 – 09:22 zaman aralığı içerisinde;

(Doru ve Karatay, Alaca için çiftçinin önünü keser ve şaha kalkarlar. Çiftçi korkup kaçar.)

30. Bölüm 03:46 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Siz ağaçları kaldırırken biz de Kula’yı ararız. Ayrılıp aramalıyız. Rüzgar, Alkız siz sazlıklara bakın. Kıratla ben de köprünün çevresine bakalım.

Doru Kırak: Yeltayla ben de şelale tarafına bakarız o zaman.

30. Bölüm 05:54 – 05:57 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Alaca’yı yüreklendirmeliydin. Başarabileceğimize inandırmalıydın.

30. Bölüm 08:00 – 08:03 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Üç deyince.

Doru ve Karatay: 1, 2, 3.

30. Bölüm 08:49 – 08:58 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Ben, ben... Yani benim gücüm yetmez ki.

Doru: Denemeden bilemezsin. Hadi Alaca.

30. Bölüm 09:38 – 09:47 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Biz ağacı biraz yukarı kaldıracağız. Sen de ağacın gövdesine doğru uzun dalı yerleştireceksin.

30. Bölüm 10:03 – 10:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Şimdi Alaca dalın ucuna basacaksın.

Alaca: Tamam.

Doru: 3 deyince. 1, 2, 3.

30. Bölüm 11:06 – 11:13 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Yılmadan çabaladınız. Zor bir durumun üstesinden gelmeyi başardınız.

32. Bölüm 03:34 – 03:37 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Biz Karatayla dikkatlerini çekeceğiz. Sen de baltalarını alacaksın.

35. Bölüm 09:50 – 10:01 zaman aralığı içerisinde;

(Doru köprüden geçerken köprünün ipleri kopar. Alaca ve Karatay köprünün iplerini ağızları ile tutup Doru'nun köprüden düşmeden geçmesini sağlarlar.)

37. Bölüm 08:03 – 08:06 zaman aralığı içerisinde;

Rüzgar: Hem merak etme, biz birbirimizi kollarız.

40. Bölüm 09:05 – 09:16 zaman aralığı içerisinde;

(Doru ve Gelincik başarılı bir çalışma ile Bilge'yi aşağı indirmeyi başarır.)

40. Bölüm 10:29 – 10:35 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Biz birlikte güçlüyüz. O yüzden Bilge kurtulduysa bu hepimizin başarısı.

41. Bölüm 05:48 – 06:02 zaman aralığı içerisinde;

Doru: O halde ayrılıp onu arayalım. Karatay siz Alaca ile kayalıklara gidin. Biz de Gelincikle ormanın diğer tarafını kontrol ederiz.

Karga: Ben de çiftlik tarafına gideyim.

Doru: Aramayı bitirdikten sonra da burada buluşuruz.

43. Bölüm 07:47 – 07:52 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Dağılıp öyle arayalım arkadaşlar sonra tekrar burada buluşuruz.

43. Bölüm 09:44 – 09:54 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Çocuklar beni iyi dinleyin çok fazla vaktimiz yok. Karatay sen önlerine geçip dikkatlerini dağıt ben de diğer taraftan geleceğim. Gelincik sen de şöyle...

44. Bölüm 09:46 – 09:50 zaman aralığı içerisinde;

Sarıcan: Hadi bakalım ufaklıklar bütün gücünüzle şimdi!

1.8. DUYARLILIK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 9. Duyarlılık Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Duyarlılık	f	%	Bölümler
	19	3,34	15,17,21,22,24,25,26,27,29,32,35,36

Doru çizgi filminde duyarlılık değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre duyarlılık değerinin toplamda 19 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre duyarlılık değerinin tüm değerlere oranının %3,34 olduğu belirlenmiştir.

Duyarlılık değeri doğaya ve doğada yaşayan canlılara karşı duyarlı olma şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Çizgi filmde atların yaşadıkları çevreye oldukça duyarlı oldukları görülmektedir. 22. Bölümde Doru'nun "Karatay fark ettin mi? Nehrin suyu azalmış. Bak su çekilince otlar da susuz kalıp sararmış." ifadesi ile yaşanan çevreye karşı gösterilen hassasiyet vurgulanmaktadır. Sadece doğaya değil, doğadaki canlılara karşı da oldukça duyarlı olan atlar, çevrede gördükleri problemleri hemen kendi problemleri gibi çözmeye çalışmaktadırlar. 25. Bölümde Doru'nun "Şahin yumurtanın burada olduğunu bilmiyor olabilir. Yumurtayı tek başına burada bırakamayız. Ya bir şey olursa." ifadesi atların çevrede yaşayan canlılara karşı duyarlı olduklarının göstergesidir. Duyarlılık değeri sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. Bu duruma örnek olarak 22. Bölümde yangını gören Karatay ve Doru'nun toprak atarak alevleri söndürmeye çalışması gösterilebilir.

15. Bölüm 09:50 – 09:59 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Dikkat et!

Karatay: Uyardığın için teşekkür ederim.

17. Bölüm 01:29 – 01:34 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Çok tehlikeli bir yer. Bir çözüm bulana kadar herkesi uyarmalıyız.

17. Bölüm 02:41 – 02:48 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Hepimiz için çok tehlikeli olabilir. Sadece bizim için değil ormanda tüm canlılar için tehlikeli.

21. Bölüm 03:14 – 03:18 zaman aralığı içerisinde;

Kula: Tuzak kuruyorlar hem de bir sürü.

21. Bölüm 04:44 – 04:46 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hemen bizimkilere haber verelim.

21. Bölüm 05:12 – 05:19 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Ormanda bir sürü canlı var. Tuzaklar hem onlar hem de bizler için çok tehlikeli.

21. Bölüm 07:28 – 07:30 zaman aralığı içerisinde;

Doru kısarak: Dikkatli olun, çevrede hala tuzak olabilir.

22. Bölüm 01:28 – 01:36 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay fark ettin mi? Nehrin suyu azalmış. Bak su çekilince otlar da susuz kalıp sararmış.

22. Bölüm 02:11 – 02:26 zaman aralığı içerisinde;
(Yangını gören Karatay ve Doru toprakla alevleri söndürmeye çalışır.)

24. Bölüm 03:31 – 03:34 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Orman bu küçük kuzu için çok daha tehlikeli.

25. Bölüm 04:13 – 04:21 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Şahin yumurtanın burada olduğunu bilmiyor olabilir. Yumurtayı tek başına burada bırakamayız. Ya bir şey olursa.

25. Bölüm 11:46 – 11:51 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Yumurtayı yerde bulduk. Yuvasına götürmek istemiştik. Orada bırakmaya kıyamadık.

26. Bölüm 03:02 – 03:04 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Çukuru kapatmalıyız.

27. Bölüm 04:56 – 04:59 zaman aralığı içerisinde;
Rüzgar: Alkız'ın yardımı ihtiyacı var. Kayalıklarda, ona yardım edin.

29. Bölüm 09:35 – 09:43 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Evet bir an önce gitsek iyi olur. Çiftlik sahiplerine görünmeyelim. Dostumuzu da zor durumda bırakmayalım.

32. Bölüm 03:01 – 03:04 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Yazık, çok yazık. Onları durdurmanın bir yolu olmalı.

32. Bölüm 09:20 – 09:35 zaman aralığı içerisinde;
(Hep birlikte tohumları toprağa ekerler.)

35. Bölüm 01:54 – 01:58 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Bilmiyorum ama ses şu taraftan geliyor. Ters giden bir şeyler olabilir. Hadi gidip bakalım.

36. Bölüm 02:02 – 02:16 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Çiftlik sahipleri yeni tuzaklar kurdu. Bulup etkisiz hale getirmesek sadece sürümüz değil diğer canlılar da zarar görebilir.

Doru: Bulup bozarsak da sadece sürümüzü değil ormandaki diğer canlıları da tuzaklardan korumuş olacağız.

1.9. DÜRÜSTLÜK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 10. Dürüstlük Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Dürüstlük	f	%	Bölümler
	17	3,53	16,17,18,25,33,34,36,37,39,40,41,42,43

Doru çizgi filminde dürüstlük değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre dürüstlük değerinin toplamda 17 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre dürüstlük değerinin tüm değerlere oranının %3,53 olduğu belirlenmiştir.

Dürüstlük değeri çizgi film içerisinde verilen sözü tutma, hatayı kabullenme, kendi eksikliklerini belirtme anlamlarıyla ele alınmıştır. 25. Bölümde Demirkır'ın "Üstelik Doru da Karatay da verdikleri sözü her zaman tutarlar." ifadesi ile Doru ve Karatay'ın verdikleri sözleri tutarak dürüst davrandıklarına vurgu yapılmaktadır. 33. bölümde Karatay'ın "Gelincik yine senin şaka yaptığını düşündüm. Kurtlardan da korktuğum için yardımına gelmek istemedim. Beni affeder misin?" şeklindeki ifadesi Karatay'ın dürüstçe hatasını kabullendiğine örnek olarak gösterilebilir. 37. Bölümde Kırat, "Doru Kısırak göz kulak olmayı çok isterdim ama çok yaşlandım. Artık gözlerim ve kulaklarım sürüyü koruyabilecek kadar iyi değil." ifadesiyle eksik olduğu bir yönünü dürüstçe dile getirmektedir.

16. Bölüm 10:23 – 10:27 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Demirkır onu kurtaramadık benim hatam.

16. Bölüm 11:03 – 11:07 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Orada oyalanmasaydım bütün bunlar olmazdı.

17. Bölüm 13:11 – 13:20 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Özür dilerim anne. Saklambaç oynarken Doru beni burada bulamaz diye düşündüm. Hem de kuyuyu merak etmişim.

18. Bölüm 12:44 – 12:47 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Çiftliğe gitme fikrini bizimle paylaşmalıydın.

25. Bölüm 06:27 – 06:31 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Üstelik Doru da Karatay da verdikleri sözü her zaman tutarlar.

33. Bölüm 09:55 – 10:03 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Gelincik yine senin şaka yaptığını düşündüm. Kurtlardan da korktuğum için yardımına gelmek istemedim. Beni affeder misin?

34. Bölüm 03:39 – 03:43 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Hepsi benim suçum. Onu yalnız bırakmamalıydım.

34. Bölüm 06:33 – 06:34 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Hepsi benim yüzümden.

36. Bölüm 06:22 – 06:34 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Doru, sana bir şey söylemem lazım.
Doru: Ne söyleyeceksin Gelincik.

Gelincik: Şey... Onların kurtlar tarafından yakalanmasına ben sebep oldum ama gerçekten haberim yoktu.

36. Bölüm 08:27 – 08:34 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Onları kurtarmak istiyorsak başka çaremiz yok. Hem burada olmalarının tek sebebi benim. Bunu yapmak istiyorum.

37. Bölüm 02:31 – 02:33 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Bana güvenebilirsin Kırat.

37. Bölüm 08:12 – 08:20 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Doru Kısırak göz kulak olmayı çok isterdim ama çok yaşlandım. Artık gözlerim ve kulaklarım sürüyü koruyabilecek kadar iyi değil.

39. Bölüm 10:54 – 10:57 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Sanırım aç gözlülük edip bencilce davrandım.

40. Bölüm 01:19 – 01:21 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Buna ben sebep oldum. Özür dilerim Gelincik.

41. Bölüm 05:25 – 05:27 zaman aralığı içerisinde;
Karga: Hepsi benim suçum, onu yalnız bırakmamalıydım.

42. Bölüm 07:46 – 07:54 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Bu çok kabaca bir davranış. Olanlardan sonra en azından bize veda etmeliydi. Fazla uzaklaşmış olamaz. Bunları onun yüzüne de söylemek istiyorum.

43. Bölüm 02:50 – 02:54 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Alaca doğru söylüyor ben yaralandığımda da şimdi gittiğimiz yer sayesinde çabucak iyileşmiştim.

1.10. ESTETİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 11. Estetik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Estetik	f	%	Bölümler
	13	2,7	15,16,23,26,28,31,35,38

Doru çizgi filminde estetik değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre estetik değerinin toplamda 13 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre estetik değerinin tüm değerlere oranının %2,7 olduğu belirlenmiştir.

Estetik değeri çizgi film içerisinde doğal ve yapay unsurlara karşı karakterlerin bakış açılarıyla ele alınmaktadır. 31. Bölümde Doru'nun “İnanılmaz! Buradan da çok güzel görünüyormuş Dolunay.” ifadesi ve 26. Bölümde köprünün güzelliğinin değerlendirilmesi estetiksel bakış açısına örnek olarak gösterilebilir.

15. Bölüm 04:40 – 04:45 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Muhteşeeeemm, çok güzel.

16. Bölüm 01:10 – 01:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Muhteşem bir gün. Dün yağan yağmurdan eser yok. Bak her yer pırıl pırıl. Güneş ıslıl ıslıl.

23. Bölüm 01:10 – 01:12 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Aaa çok güzel.

23. Bölüm 02:14 – 02:24 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Muhteşem.

Karatay: Rengarenk.

Doru: Her renk var. Kırmızı, turuncu, sarı, yeşil...

Karatay: Mavi lacivert ve mor.

26. Bölüm 07:18 – 07:22 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Çok güzelmiş. Oradan (köprü) geçebilir miyiz?

26. Bölüm 07:48 – 07:50 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Aaa muhteşem.

26. Bölüm 12:28 – 12:36 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Aaaa inanılmaz, muhteşem.

28. Bölüm 0:52 – 0:56 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Aaa, burası çok güzelmiş.

28. Bölüm 05:00 – 05:05 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Kırmızı, ne güzel de parlıyor.

31. Bölüm 06:26 – 06:29 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Aslında çok da şirin uzun uzun dişleri de var.

31. Bölüm 10:04 – 10:12 zaman aralığı içerisinde;
Doru: İnanılmaz! Buradan da çok güzel görünüyor muş Dolunay.
Karatay: Evet, muhteşem!

35. Bölüm 08:10 – 08:12 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Muhteşem.

38. Bölüm 03:22 – 03:24 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Gözlerime inanamıyorum. Ne kadar güzel bir yer.

1.11. EŞİTLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 12. Eşitlik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Eşitlik	f	%	Bölümler
	2	0,41	39

Doru çizgi filminde eşitlik değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre eşitlik değerinin toplamda 2 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre eşitlik değerinin tüm değerlere oranının %0,41 olduğu belirlenmiştir.

Eşitlik değeri çizgi film içerisinde eşit haklara sahip olma anlamıyla ele alınmıştır.
39. Bölümde Doru'nun “Karatay burası orman. Burada olan her şeyi tüm canlılarla paylaşmamız gerekiyor. Bahçeyi ve meyveleri sahiplenemeyiz.” ve Karatay'ın “Siz haklıydınız, orman hepimizin. O meyve bahçesi ve meyveler de hepimizin hakkı. Sanırım aç gözlülük edip bencilce davrandım. Beni affedebilecek misiniz?” şeklindeki ifadeleri ile tüm canlıların eşit haklara sahip oldukları vurgulanmıştır.

39. Bölüm 04:46 – 04:54 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Karatay burası orman. Burada olan her şeyi tüm canlılarla paylaşmamız gerekiyor. Bahçeyi ve meyveleri sahiplenemeyiz.

39. Bölüm 10:46 – 11:01 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Siz haklıydınız, orman hepimizin. O meyve bahçesi ve meyveler de hepimizin hakkı. Sanırım aç gözlülük edip bencilce davrandım. Beni affedebilecek misiniz?

1.12. ÖZGÜRLÜK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 13. Özgürlük Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Özgürlük	f	%	Bölümler
	12	2,49	15,16,27,34,37,41,42

Doru çizgi filminde özgürlük değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre özgürlük değerinin toplamda 12 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre özgürlük değerinin tüm değerlere oranının %2,49 olduğu belirlenmiştir.

Özgürlük değeri çizgi film içerisinde özgürlüğün önemi ve esaretten kurtulma mücadelesi şeklinde ele alınmıştır. Karatay'ın 15. Bölümde “Hmmm çiftlik hayatı hiç bana göre değil. Çiftlikte olmadığım için çok mutluyum. Sen de mutlu olmalısın, özgürsün. Yoksa böğürtlen yiyemezdin.” ve 42. Bölümde Kırat'ın, “Hayatın boyunca yalnız olduğun için çiftlik sana eğlenceli görünmüş olabilir. Ama orada atları tutsak ederler. Biz atlarsa özgür ruhlu hayvanlarız.” şeklindeki ifadeleri ile özgürlüğün önemine vurgu yapılmaktadır. Çizgi filmde atlar özgür ruhlu hayvanlar oldukları için esareti asla kabul etmemekte ve özgürlükleri için sürekli çiftçilere karşı mücadele etmektedir. 16. Bölümde Kırat'ın, “Siz ikiniz cesaretiniz kararlılığınız, akıllı planınız sayesinde hepimizi o ahırdan esaretten kurtarmayı başardınız.” şeklindeki ifadesi Doru ve Karatay'ın esaretten kurtulmak için verdikleri mücadeleye örnek olarak gösterilebilir. Özgürlük değeri sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, 37. Bölümde Demirkır'ın hapsedildiği yerden kapıyı tekmeleyerek kaçması bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

15. Bölüm 07:30 – 07:41 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Hmmm çiftlik hayatı hiç bana göre değil. Çiftlikte olmadığım için çok mutluyum. Sen de mutlu olmalısın özgürsün. Yoksa böğürtlen yiyemezdin.

15. Bölüm 09:00 – 09:10 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Biz ylıkılar özgür ruhlu yuzdur. Sen de öylesin.

16. Bölüm 10:37 – 10:46 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Siz ikiniz cesaretiniz kararlılığınız, akıllı planınız sayesinde hepimizi o ahırdan esaretten kurtarmayı başardınız.

16. Bölüm 12:36 – 12:40 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Artık ben de bir ylık atıyım. Özgür bir ylık atı.

27. Bölüm 01:18 – 01:23 zaman aralığı içerisinde;
Rüzgar: Merak etme başaracaksın. Çiftlik sahiplerini atlatacağız.

34. Bölüm 08:54 – 08:58 zaman aralığı içerisinde;
Kurt: Çiftlik sahipleri mi? Lütfen beni kurtarın.

Resim 5. Özgürlük

Kaynak: Doru 37. Bölüm (01:44)

37. Bölüm 01:43 – 01:45 zaman aralığı içerisinde;
(Demirkır hapsedildiği yerden kapıyı tekmeleyerek kaçmaya çalışır.)

41. Bölüm 04:12 – 04:15 zaman aralığı içerisinde;
Karga: Olamaz eğer çiftlik sahiplerine yakalanırsam özgürlüğümü kaybedebilirim.

41. Bölüm 08:00 – 08:05 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Onları kurtarıp özgürlüklerine kavuşturacağız.

41. Bölüm 09:45 – 09:48 zaman aralığı içerisinde;
Karga: Özgürce uçmayı çok özledim ben.

41. Bölüm 10:05 – 10:15 zaman aralığı içerisinde;
Karga: Arkadaşlar siz olmasaydınız o kafesten hiç kurtulamayabilirdik. Bize özgürlüğümüzü geri kazandırdığınız için hepinize çok teşekkür ederiz.

42. Bölüm 06:03 – 06:13 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Hayatın boyunca yalnız olduğun için çiftlik sana eğlenceli görünmüş olabilir. Ama orada atları tutsak ederler. Biz atlarsa özgür ruhlu hayvanlarız.

1.13. SAYGI DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 14. Saygı Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Saygı	f	%	Bölümler
	42	8,7	15,16,17,18,20,25,26,27,28,30,31,33,36,37,39,40,41,43,44,45

Doru çizgi filminde saygı değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre saygı değerinin toplamda 42 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre saygı değerinin tüm değerlere oranının %8,7 olduğu belirlenmiştir.

Saygı değeri çizgi film içerisinde övgü, düşünceye saygı, büyüklere saygı, yapılan işe saygı ve toplumsal saygı kuralları anlamlarında ele alınmıştır. 19. Bölümde Doru’nun, “Yiyecek bulma konusunda usta olan sensin.” ifadesi ile Doru yiyecek bulma konusunda arkadaşı Karatay’ı övmüştür. 37. Bölümde Kırat’ın, “Doru haklı, üstlendiği görevi tamamlaması için ilk onun geçmesi en doğrusu.” ifadesi Doru’nun fikirlerine saygı gösterilmesine örnek olarak verilebilir. Çizgi filmde Kırat ve Demirkır tecrübeleriyle sürüye önderlik etmektedir. Diğer atlar ise Demirkır ve Kırat’ın tecrübelerine saygı duymaktadır. 15. Bölümde Karatay’ın, “Kırat çok tecrübelidir. Bizim sürünün de en büyüğüdür. Bu civardaki bütün çiftlikleri bilir o.” ifadesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca tecrübesiz atların yaptıkları işlere de tecrübeli atların saygı duyduğu görülmektedir. 40. Bölümde Kırat’ın, “Sizinle gurur duyuyorum. Eski dostum Bilge’yi kurtarabilmek için büyük bir cesaret örneği gösterdiniz. Teşekkür ederim.” ifadesi yapılan işe gösterilen saygıya örnektir. Çizgi filmde toplumsal saygı kuralları da ele alınmıştır. 27. Bölümde Doru’nun, “Ağzın doluyken de konuşmamalısın.” ifadesi toplumsal saygı kuralları çerçevesinde değerlendirilebilir. Saygı değeri sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. 25. Bölümde şahinin kaybolan yumurtasını kurtaran Doru ve Karatay’a kafasını eğerek minnet edercesine bakması ve yaptıkları işe saygı duyduğunu göstermesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

15. Bölüm 08:30 – 08:35 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Az önce dedin ya yeterince hızlı koşmadım diye. O kadar hızlıymışsın ki sana yetişememişler.

15. Bölüm 09:35 – 09:40 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Kırat çok tecrübelidir. Bizim sürünün de en büyüğüdür. Bu civardaki bütün çiftlikleri bilir o.

16. Bölüm 08:38 – 08:43 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Hızlıca koşup sürüye yetişin. Kırat ne yapacağını bilir. Sakın onun sözünden çıkayım demeyin.

16. Bölüm 09:01 – 09:04 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Demirkır ne yaptığını iyi bilir endişelenme.

16. Bölüm 09:43 – 09:52 zaman aralığı içerisinde;
Doru Kısarak: Merak etme sen. Demirkır başının çaresine bakar. Gözü karadır ama bir o kadar da akıllıdır. Vardır bir bildiği.

16. Bölüm 10:28 – 10:35 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Doru yapamadıklarından pişmanlık duymak yerine ders çıkarmalı, yaptıklarıyla gurur duymalısın. Ben sizinle gurur duydum.

16. Bölüm 11:16 – 11:22 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Bizi kurtardığınız için ben size teşekkür ederim. Sürümüzün tayları meğer ne kadar cesur ne kadar kuvvetliymiş.

17. Bölüm 13:21 – 13:34 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Meraklı olmanız bir şeyler öğrenmek istemeniz çok normal. Ama henüz çok gençsiniz bizi dinlemelisiniz. Büyükler deneyimlidir ve sizin için en iyisini isterler bunu unutmayın.

18. Bölüm 18:26 – 18:36 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Bak Doru, sakın kalıp en doğru çözümü kararlılıkla uygulamaya geçirmek gerçekten çok önemlidir. Sen bunu başardın!

19. Bölüm 04:13 – 04:16 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Yiyecek bulma konusunda usta olan sensin.

20. Bölüm 11:52 – 11:55 zaman aralığı içerisinde;
Kula: Gerçekten çok cesur bir davranıştı sağ ol.

20. Bölüm 11:56 – 11:58 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Muhteşem bir savunma.

20. Bölüm 12:01 – 12:04 zaman aralığı içerisinde;
Doru Kısarak: Doru, seninle gurur duyuyorum.

20. Bölüm 12:50 – 12:56 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Büyüdüğünde ve ben yaşlandığımda sürünün lideri o olacak. Bunu hak ediyor.

Resim 6. Saygı

Kaynak: Doru 25. Bölüm (12:28)

25. Bölüm 12:27 – 12:30 zaman aralığı içerisinde;
(Şahin, Doru ve Karatay’a bakışları ile minnettarlığını gösterir.)

26. Bölüm 11:32 – 11:34 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Haklısın, hepinizden özür dilerim.

26. Bölüm 11:35 – 11:42 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Tecrübenin ne kadar önemli olduğunu unutmamalısınız. Ben de Kırat’tan sürekli yeni şeyler öğreniyorum.

27. Bölüm 03:11 – 03:13 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Ağzın doluyken de konuşmamalısın.

27. Bölüm 11:12 – 11:14 zaman aralığı içerisinde;
Alkız: Teşekkür ederim, hepinize çok teşekkür ederim.

28. Bölüm 04:08 – 04:15 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Neymiş o seni bu kadar güldüren şey?
Alaca: Şey değil kim.

28. Bölüm 09:44 – 09:46 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Sizi beklemeliydim. Özür dilerim.

30. Bölüm 10:51 – 10:53 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Alaca, ben özür dilerim.

31. Bölüm 03:56 – 03:58 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Doru çok teşekkür ederim.

31. Bölüm 08:07 – 08:09 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Aferin Gelincik başardın.

33. Bölüm 10:18 – 10:21 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Sonuçta kendini tehlikeye atıp hepimizi kurtardın, sağ ol.

36. Bölüm 10:30 – 10:35 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Çocuklar, siz olmasaydınız asla buradan kurtulamazdık. Teşekkür ederiz.

36. Bölüm 10:35 – 10:42 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Gelincik'in kendini tehlikeye atarak yaptığı fedakârlık sayesinde hepimiz kurtulduk. Teşekkür ederiz Gelincik.

37. Bölüm 02:35 – 02:40 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Tamam o halde. Öne geç bakalım küçük lider bize yolu göster.

37. Bölüm 06:17 – 06:22 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Doru haklı, üstlendiği görevi tamamlaması için ilk onun geçmesi en doğrusu.

37. Bölüm 07:27 – 07:31 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Doru, sürüyü büyük bir tehlikeden kurtardın teşekkür ederiz.

37. Bölüm 07:59 – 08:01 zaman aralığı içerisinde;
Rüzgar: Doru haklı, birinin burada sürüyle kalması lazım.

37. Bölüm 11:32 – 11:36 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Doru, tıpkı bir lider gibi önce sürüyü, sonra da beni kurtardığın için çok teşekkür ederim.

39. Bölüm 10:40 – 10:42 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

40. Bölüm 10:03 – 10:10 zaman aralığı içerisinde;
Bilge: Çocuklar benim için yaptığınız bu iyiliği asla unutmayacağım. Beni kurtardığınız için size çok teşekkür ederim.

40. Bölüm 10:11 – 10:19 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Sizinle gurur duyuyorum. Eski dostum Bilge’yi kurtarabilmek için büyük bir cesaret örneği gösterdiniz. Teşekkür ederim.

41. Bölüm 03:09 – 03:13 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Özür dilemek büyük bir erdemdir, aferin Karatay.

41. Bölüm 10:05 – 10:15 zaman aralığı içerisinde;

Karga: Arkadaşlar siz olmasaydınız o kafesten hiç kurtulamayabilirdik. Bize özgürlüğümüzü geri kazandırdığınız için hepinize çok teşekkür ederiz.

43. Bölüm 06:01 – 06:03 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Özür dileriz Gelincik.

44. Bölüm 01:00 – 01:01 zaman aralığı içerisinde;

Kurt: Emredersin patron.

44. Bölüm 10:04 – 10:09 zaman aralığı içerisinde;

Kurt: Çok teşekkürler. Bu iyiliğinizi asla unutmayacağım.

45. Bölüm 08:23 – 08:25 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Aferin sana Doru.

45. Bölüm 09:10 – 09:12 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Özür dilerim ve çok teşekkür ederim Doru.

1.14. SEVGİ DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 15. Sevgi Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Sevgi	f	%	Bölümler
	91	18,88	15,16,17,18,19,20,21,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45

Doru çizgi filmde sevgi değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre sevgi değerinin toplamda 91 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre sevgi değerinin tüm değerlere oranının %18,88 olduğu belirlenmiştir.

Sevgi değeri çizgi filmde sarılma, aile sevgisi, arkadaş sevgisi, sevdiklerini koruma, sevdikleri için endişe etme, hediye verme, teselli etme gibi anlamlarla ele alınmıştır. 16. Bölümde Doru ve Karatay’ın sarılarak birbirlerine sevgilerini gösterdikleri görülmektedir. 15. Bölümde Doru’nun annesi çiftçiler tarafından kaçırılırken “Çok yaklaştım, bulmuştum annemi sonunda.” demesi ve annesi Dorukısrak’ın da “Bekle

beni Doru geleceğim, bekle beni.” demesi aile sevgisine örnek olarak değerlendirilebilir. Çizgi filmde sıkı dostlar Doru ve Karatay’ın da sürekli birbirlerine sevgi gösterisinde bulundukları görülmektedir. 18. Bölümde Doru’nun Karatay’a, “Bir şey değil dostlar bu anlar içindir.” ifadesi arkadaş sevgisine örnektir. 37. Bölümde Doru Kısarak’ın, “Hayır, seni yalnız bırakamam. Demirkır’ı kurtarmaya ben de geliyorum.” ifadesi sevdiklerini koruma davranışına örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca sık sık atların birbirleri için endişe ettikleri görülmektedir. 17. Bölümde Yeltay’ın, “Karatay, iyi misin?” ve Doru Kısarak’ın, “Canın yandı mı?” ifadeleri atların birbirleri için endişe etmelerine örnektir. 33. Bölümde Doru’nun Alaca’ya yabani çilek hediye ederek sevgisini gösterdiği görülmektedir. 16. Bölümde ise Karatay, annesini kaybeden Doru’ya, “üzülme artık” der ve onu teselli eder. Sevgi değeri, çizgi film içerisinde sözel ifadelerin dışında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 31. Bölümde kurt Gelincik’in başını yalayarak ona karşı sevgisini gösterir. Çizgi filmde çiftçilerin ve kurtların genel olarak atlara zarar vermek istemesi ise sevgi değeriyle çelişen davranışlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

15. Bölüm 01:27 – 01:31 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Çok yaklaştım, bulmuştum annemi sonunda.

Doru Kısarak: Bekle beni Doru geleceğim, bekle beni.

15. Bölüm 11:01 – 11:06 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Durun. Hayır, bırakın onları. Anneeeeeee.

16. Bölüm 01:22 – 01:24 zaman aralığı içerisinde;

(Doru Karatay’ın yanına koşarak gelir ve sarılır.)

16. Bölüm 02:12 – 02:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Anneciğim bekle beni geliyorum.

16. Bölüm 07:33 – 07:39 zaman aralığı içerisinde;

Yeltay: Karaaam. (Karatay ve annesi sarılır.)

16. Bölüm 09:28 – 09:30 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Üzülme artık.

16. Bölüm 11:26 – 11:28 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Aramıza hoş geldin Doru.

16. Bölüm 11:44 – 11:50 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısarak: Doru yavrum.

Doru: Annee. (Sarılırlar.)

16. Bölüm 11:55 – 11:58 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısarak: Merak etme artık hep birlikte olacağız.

17. Bölüm 05:09 – 05:14 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay iyi misin?

17. Bölüm 11:47 – 11:49 zaman aralığı içerisinde;

Yeltay: Karatay iyi misin?

17. Bölüm 13:06 – 13:08 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısarak: Canın yandı mı?

17. Bölüm 13:36 – 13:38 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Neyse ki sana bir şey olmadı Karatay.

18. Bölüm 04:24 – 04:27 zaman aralığı içerisinde;

Yeltay: Karatay yavrum, iyi misin?

18. Bölüm 05:45 – 05: 49 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısarak: Karatay çarçabuk ayaklanacak merak etme.

18. Bölüm 08:12 – 08:17 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay, dayan dostum. Ağrı otunu bulup geleceğim. Sık dişini!

18. Bölüm 13:31 – 13:35 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bir şey değil, dostlar bu anlar içindir.

19. Bölüm 01:13 – 01:15 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısarak: Çok sevimli görünüyorlar.

19. Bölüm 02:12 – 02:15 zaman aralığı içerisinde;

(Doru annesine sarılır.)

19. Bölüm 11:30 – 11:32 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Önemli olan...

Karatay: İyi olman.

20. Bölüm 11:15 – 11:22 zaman aralığı içerisinde;

Kula: Doru, Doru çık buradan. Kendini koru!

Doru: Olmaz, bırakmam seni.

21. Bölüm 05:03– 05:05 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Sizi merak ettik.

21. Bölüm 07:00 – 07:03 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: İyi misin? Bir yerin acıyor mu?

21. Bölüm 08:36 – 08:38 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Anne, anneciğim...

21. Bölüm 11:23 – 11:25 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Anneciğim. (Sarılır.)

23. Bölüm 09:37 – 09:39 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Kırat iyi misin?

24. Bölüm 2:30 – 2:32 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Dikkat et düşeceksin.

24. Bölüm 05:51 – 05:53 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Dikkatli ol küçük kuzu.

24. Bölüm 10:34 – 10:40 zaman aralığı içerisinde;

(Kuzucuk ve anne koyun kavuşup birbirlerine sarılırlar.)

25. Bölüm 10:24 – 10:26 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Doru iyi misin?

25. Bölüm 11:40 – 11:43 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: İyiyim ben. Doru ve yumurtayı merak ettim sadece.

25. Bölüm 11:46 – 11:51 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Yumurtayı yerde bulduk. Yuvasına götürmek istemiştik. Orada bırakmaya kıyamadık.

26. Bölüm 04:04 – 04:11 zaman aralığı içerisinde;

(Demirkır, Kırat'ın arkasında beliren kurtları görür ve Kırat'ı korumak için kurtların önüne atlar. Şaha kalkarak kurtları uzaklaştırır.)

27. Bölüm 04:33 – 04:37 zaman aralığı içerisinde;
Rüzgar: Geri dönün! Çiftlik sahipleri peşimde, gidin buradan.

27. Bölüm 10:47 – 10:53 zaman aralığı içerisinde;
Alkız: Rüzgar buraya dönecek. Başka yere gitmem, gidemem. Bulamaz sonra bizi.

27. Bölüm 11:16 – 11:21 zaman aralığı içerisinde;
Alkız: Yanımdasınız ya çok rahatladım. Güvende olduğumu hissettirdiniz.

27. Bölüm 13:02 – 13:07 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Hoş geldin aramıza Alaca. (Doru ile Alaca birbirine sarılır.)

28. Bölüm 01:49 – 01:51 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Dikkatli ol Alaca.

28. Bölüm 04:19 – 04:26 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Biraz sakar, biraz telaşlı ama çok tatlı ve çok komik bir Gelincik.

29. Bölüm 09:23 – 09:27 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Siz benim en yakın dostlarımsınız. Beni bulacağınızı adım gibi biliyordum.

29. Bölüm 09:53 – 09:56 zaman aralığı içerisinde;
(Karabaş dostlarının arkasından sevgiyle bakar ve dilini çıkarıp sevgisini gösterir.)

29. Bölüm 10:24 – 10:27 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Çok şeker bir kuçu kuçuydu, öyle değil mi?

30. Bölüm 02:15 – 02:17 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Herkes burada mı? İyi misiniz?

30. Bölüm 04:19 – 04:24 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Keşke biz de aramaya çıksaydık Kula'yı.
Karatay: Çok merak ediyorum, umarım iyidir.

30. Bölüm 10:34 – 10:37 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Gözlerini açtı! Kula, Kula... İyi misin?

31. Bölüm 03:37 – 03:40 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Heeey, yaşasın elmacık kurtuldu!

Resim 7. Sevgi

Kaynak: Doru 31. Bölüm (08:13)

31. Bölüm 08:13 – 08:15 zaman aralığı içerisinde;
(Kurt Gelincik'in başını yalayarak ona teşekkür eder.)

31. Bölüm 08:53 – 08:55 zaman aralığı içerisinde;
(Anne kurt ile yavru kurt birbirini görür ve sarılırlar.)

31. Bölüm 09:09 – 09:10 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Ne şekerler.

31. Bölüm 09:10 – 09:15 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Hem yavru kurdun ayağındaki diken çıktı hem de annesiyle kavuştu.

31. Bölüm 10:13 – 10:15 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: İşte şimdi herkes mutlu.

32. Bölüm 02:58 – 03:00 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Bakın, yuvalarını kaybetmişler.

32. Bölüm 09:53 – 09:57 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Orman yine kuşlara sincaplara yuva olacak. Yaşasın!

33. Bölüm 03:13 – 03:22 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Alaca yabani çilekleri beğendin mi?
Alaca: Çok beğendim. Doru ve Karatay bu lezzetli kahvaltı için ikinize de çok teşekkür ederim.

33. Bölüm 04:36 – 04:44 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Gelincik üzülme. Çileklerden henüz çok fazla uzaklaşmadık. İstersen sana yeni bir tane getirebilirim.

33. Bölüm 08:02 – 08:05 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Merak etme Alaca. Onu bulup kurtaracağız.

33. Bölüm 09:02 – 09:05 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Alaca, kurtlar dikkat et!

33. Bölüm 09:18 – 09:21 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Korkma Alaca! Sen arkama geç. Ben seni koruyacağım.

33. Bölüm 10:04 – 10:07 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Karatay biz dostuz. Affedilecek bir şey yok.

34. Bölüm 02:04 – 02:08 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Alaca geride kaldı. Daha fazla arayı açıp uzaklaşmak istemiyorum.

34. Bölüm 07:13 – 07:17 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Alaca'yı hemen bırakın!

35. Bölüm 01:31 – 01:35 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay yeter artık. Yoksa yine karnın ağrıyacak.

36. Bölüm 02:26 – 02:28 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru, kurt bu dikkat et!

36. Bölüm 03:35 – 03:37 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Seni bu halde bırakamam.

37. Bölüm 06:04 – 06:06 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: Doru sen bekle, önce ben geçeyim.

37. Bölüm 06:22 – 06:24 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: O zaman çok dikkatli ol, tamam mı?

37. Bölüm 07:48 – 07:51 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: Hayır, seni yalnız bırakamam. Demirkır'ı kurtarmaya ben de geliyorum.

37. Bölüm 08:37 – 08:40 zaman aralığı içerisinde;

(Doru ve Doru Kısrak birbirine sarılır.)

37. Bölüm 10:17 – 10:21 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Doru beni bırak şimdi. Sürü nasıl, herkes iyi mi?

38. Bölüm 04:07 – 04:12 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Demirkır dikkatli ol.

38. Bölüm 08:43 – 08:45 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Doru dikkat et ev çökmek üzere.

38. Bölüm 09:40 – 09:48 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Doru tam zamanında yetişmeseydi ev üzerime çökecekti. Beni kurtardığın için sağ ol dostum.

39. Bölüm 10:22 – 10:26 zaman aralığı içerisinde;
(Doru ve Alaca, Karatay ve Gelincik'i görürler. Özlemle birbirlerine sarılırlar.)

40. Bölüm 01:03 – 01:10 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Gelincik bir şeyin yok ya, ben yelelerime tutunduğunu sanmıştım.

40. Bölüm 06:25 – 06:38 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Kırat ağaç çok yüksek. Bizim oraya ulaşmamız imkansız. Bilge'yi nasıl kurtaracağız?
Kırat: Bilmiyorum. Bildiğim tek şey hemen bir şeyler yapıp Bilge'yi oradan indirmemiz gerektiği.

40. Bölüm 10:03 – 10:10 zaman aralığı içerisinde;
Bilge: Çocuklar benim için yaptığınız bu iyiliği asla unutmayacağım. Beni kurtardığınız için size çok teşekkür ederim.

41. Bölüm 06:36 – 06:41 zaman aralığı içerisinde;
Karga: İyi olduğuna sevindim. Merak etme seni buradan kurtaracağım.

41. Bölüm 07:42 – 07:45 zaman aralığı içerisinde;
Karga: Seni kurtarmadan asla gitmem.

42. Bölüm 00:56 – 00:59 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Sen Alaca ile burada kal Gelincik tehlikeli olabilir.

42. Bölüm 04:20 – 04:29 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Elbette zaman zaman anlaşmazlıklarımız oluyor Sarıcan ama biz aynı zamanda kocaman bir aileyiz ve aileleri bir arada tutan şey de sevgidir.

42. Bölüm 07:42 – 07:45 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Sarıcan veda bile etmeden gitmiş.

42. Bölüm 08:48 – 08:49 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: İyi misin Sarıcan?

42. Bölüm 09:02 – 09:08 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Seni yaralı halde burada bırakamayız Sarıcan. Hep birlikte sürüye gidiyoruz.

42. Bölüm 09:15 – 09:17 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: Doru neler oldu, iyi misiniz?

42. Bölüm 09:25 – 09:30 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Sarıcan bizimle kalabilir mi Demir kır? Bu haldeyken onu yalnız bırakamayız.

42. Bölüm 09:43 – 09:48 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Sürüye tekrar hoş geldin. Dilediğin kadar bizimle kalabilirsin.

43. Bölüm 10:15 – 10:17 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Alaca iyi misin?

43. Bölüm 10:21 – 10:25 zaman aralığı içerisinde;

Sarıcan: Her zaman yanınızda olamam ufaklıklar. Bundan sonra daha dikkatli olun.

44. Bölüm 08:36 – 08:38 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Ama tek başına çok çaresiz görünüyor.

45. Bölüm 07:37 – 07:40 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Hoşça kalın dostlarım beni sakın unutmayın olur mu?

45. Bölüm 08:45 – 08:46 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Çok şükür ikiniz de iyisiniz.

1.15. SORUMLULUK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 16. Sorumluluk Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Sorumluluk	f	%	Bölümler
	57	11,83	15,16,17,18,19,20,21,23,24,25,26,27,29,30, 31,32,33,34,35,36,37,38,40,41,42,44,45

Doru çizgi filmde sorumluluk değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre sorumluluk değerinin toplamda 57 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre sorumluluk değerinin tüm değerlere oranının %11,83 olduğu belirlenmiştir.

Sorumluluk değeri çizgi film içerisinde sorumluluk bilinci, görevini yerine getirme bilinci, inisiyatif alma, sosyal sorumluluk bilinci gibi anlamlarla ele alınmıştır. 38. Bölümde Demirkır'ın, "Sürünün geleceği için onları (çiftçileri) buradan uzak tutmalıyım." ifadesi sorumluluk bilincine örnek olarak verilebilir. 37. Bölümde Kırat'ın, "Doru haklı, üstlendiği görevi tamamlaması için ilk onun geçmesi en doğrusu." ifadesi Doru'nun görevini yerine getirme bilincine sahip olduğunun göstergesidir. 36. Bölümde Gelincik'in "Onları kurtarmak istiyorsak başka çaremiz yok. Hem burada olmalarının tek sebebi benim. Bunu yapmak istiyorum." ifadesi inisiyatif olarak sorumluluğunu yerine getirme davranışı olarak değerlendirilebilir. Çizgi filmde sürekli olarak karakterler çevrede gördükleri olumsuz durumlar karşısında sorumluluk bilincine sahip davranışlar sergilemektedir. 30. Bölümde Demirkır'ın, "Devrilen ağaçları kaldırmalıyız. Tehlike oluşturabilir." ifadesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Sorumluluk değeri sözel ifadelerin yanında davranışsal ifadelerle de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, 24. Bölümde çiftlik köpeği olan Karabaş'ın yavru kuzuyu kurtarmak için kurdun önüne atlaması Karabaş'ın sorumluluk bilincine sahip olduğunun açık bir göstergesidir.

15. Bölüm 10:00 – 10:05 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Kalıp sana göz kulak olsam iyi olacak galiba.

16. Bölüm 01:32 – 01:33 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bir an önce yola çıkmalıyız. Annelerimizi bulup kurtarmalıyız.

16. Bölüm 11:28 – 11:31 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Ama ben sizinle kalamam annemi bulmalıyım.

17. Bölüm 01:52 – 02:02 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Şelaleye mi gitti? Doru, şelalenin yakınındaki ağaçlık alana geçmeyin sakın, tehlikeli olabilir! Hemen Karatay'ı uyarmalısın!

17. Bölüm 02:48 – 02:51 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Kuyunun ağzını kapatmak için bir çözüm düşünmeliyiz.

17. Bölüm 04:12 – 04:23 zaman aralığı içerisinde;

Doru: İyi de kuyunun tam olarak nerede olduğunu bilmiyoruz. Demirkır ve Kırat kuyunun ağzını kapatmak için bir çözüm bulacaklarmış. O zamana kadar yaklaşmayalım o tarafa.

18. Bölüm 06:26 – 06:32 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Acele etmeliyiz. Etrafa iyice bakalım. Bulamazsak son çare çiftliğe gideceğim.

19. Bölüm 08:22 – 08:26 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay Kula'yı böyle sabit tutmaya çalış. Ben ip bulup döneceğim.

20. Bölüm 03:16 – 03:26 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru, Karatay Kıratla birlikte ortada yürüyün. Yeltay, Doru Kırak siz de en arkadan gelin. Ben de Kula ile önden gidip yol göstereceğim.

21. Bölüm 02:35 – 02:37 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Demirkır'a haber vermiyiz.

21. Bölüm 03:18 – 03:21 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Siz burada kalın. Ben gidip bakayım.

21. Bölüm 05:18 – 05:20 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Kimseye zarar gelmeden hepsini bozmalıyız.

23. Bölüm 06:51 – 06:55 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Kıratı bulamazsanız hava kararmadan önce göl kenarına geri dönün.

23. Bölüm 10:00 – 10:02 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay sen Kıratla burada kal.

24. Bölüm 01:47 – 01:51 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bence sadece çiftliği ve sahiplerini korumaya çalışıyor.

24. Bölüm 07:06– 07:15 zaman aralığı içerisinde;

Doru: İyice yaklaştıktan sonra bu küçük kuzu yola kendi devam edecek. Biz de ona uzaktan göz kulak olacağız. Anlaştık mı?

Resim 8. Sorumluluk

Kaynak: Doru 24. Bölüm (09:45)

24. Bölüm 09:36 – 09:46 zaman aralığı içerisinde;
(Karabaş yavru kuzuyu kurtarmak için kurdun önüne atlar.)

25. Bölüm 12:03 – 12:07 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Daha göreviniz bitmedi. Yumurtayı yuvasına bırakmalısınız.

26. Bölüm 01:45 – 01:47 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Başka tuzak yok. Çevreyi iyice kontrol ettim.

26. Bölüm 03:02 – 03:04 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Çukuru kapatmalıyız.

26. Bölüm 10:26 – 10:35 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Şimdi dal parçasıyla tahtaların arasını açacağım. Sen de yavaş yavaş ayağını çek.

27. Bölüm 01:49 – 01:52 zaman aralığı içerisinde;
Rüzgar: Burada kal. Dikkatlerini çekip tepeliğe doğru götüreceğim.

27. Bölüm 06:24 – 06:28 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Karatay sen burada kal, ben de gidip bizimkilere haber vereyim.

27. Bölüm 10:40 – 10:46 zaman aralığı içerisinde;
Kırat: Ben çevreyi kontrol edeyim. Tehlikeli bir durum varsa Alkız'ı başka yere taşımamız gerekebilir.

29. Bölüm 09:35 – 09:43 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Evet bir an önce gitsek iyi olur. Çiftlik sahiplerine görünmeyelim. Dostumuzu da zor durumda bırakmayalım.

30. Bölüm 01:17 – 01:22 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Siz kayalıkların oraya kovuğa gidin. Ben Kula'yı bulup gelirim.

30. Bölüm 03:35 – 03:38 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Devrilen ağaçları kaldırmalıyız. Tehlike oluşturabilir.

30. Bölüm 03:44 – 03:46 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Biz ağaçları hallederiz.

30. Bölüm 04:25 – 04:29 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hadi çabucak bitirelim işimizi. Sonra aramaya çıkarız.

31. Bölüm 07:41 – 07:44 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Gelincik, dikenini sen çıkaracaksın.

32. Bölüm 02:33 – 02:35 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Gidip baksak iyi olur.

32. Bölüm 08:02 – 08:08 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Yeniden ağaç yeşerir mi orada?

Doru: Yeşerir, biz yeşertiriz.

32. Bölüm 08:10 – 08:22 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay sen çam kozalakları bul, Alaca sen de çınar ağacı tohumları, Gelincik sen de elma.

Gelincik: Oldu bil.

Doru: Ben de gidip meşe palamudu toplayacağım.

33. Bölüm 06:49 – 06:53 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hadi Alaca. Bir an önce gidip Gelincik'i kurtaralım.

34. Bölüm 03:48 – 03:52 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Şimdi kendimizi suçlayacak zaman değil bir an önce onu bulmalıyız.

35. Bölüm 04:25 – 04:27 zaman aralığı içerisinde;

Kurt: Beni takip edin dostlarım.

35. Bölüm 05:40 – 05:44 zaman aralığı içerisinde;

Kurt: Önce ben geçip kontrol edeceğim. Eğer güvenliyse siz de geçersiniz.

35. Bölüm 06:06 – 06:08 zaman aralığı içerisinde;

Kurt: Ben köprüyü kontrol edeyim.

36. Bölüm 02:42 – 02:44 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hemen haber vermeliyiz.

36. Bölüm 05:00 – 05:02 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Vakit kaybetmeden Demirkır'a da haber vermeliyiz.

36. Bölüm 08:27 – 08:34 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Onları kurtarmak istiyorsak başka çaremiz yok. Hem burada olmalarının tek sebebi benim. Bunu yapmak istiyorum.

37. Bölüm 01:41 – 01:43 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Bir an önce sürümü bulmalıyım.

37. Bölüm 06:04 – 06:06 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: Doru sen bekle, önce ben geçeyim.

37. Bölüm 06:13 – 06:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Anne lütfen. Bunu ben yapabilirim.

37. Bölüm 06:17 – 06:22 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Doru haklı, üstlendiği görevi tamamlaması için ilk onun geçmesi en doğrusu.

37. Bölüm 07:43 – 07:47 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Anne biz Rüzgarla Demirkır'ı kurtarıyoruz. Senin gelmene gerek yok.

37. Bölüm 07:52 – 07:59 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Anne yalnız gitmiyorum ki yanımda Rüzgar var. Hem sen de bizimle gelersen sürüye kim göz kulak olacak.

38. Bölüm 02:24 – 02:27 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Sürünün geleceği için onları (çiftçileri) buradan uzak tutmalıyım.

38. Bölüm 03:58 – 04:04 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Çiftlik sahiplerini buradan uzak tutmanın bir yolunu bulmalıyım. Kırat burada kalıp sürüye göz kulak olur musun?

38. Bölüm 08:22 – 08:26 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Siz burada kalın. Sakın eve yaklaşmayın.

40. Bölüm 02:00 – 02:07 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay buna ben sebep oldum. O yüzden Gelincik'i yalnız bırakamam. Siz bizi burada bekleyin hemen döneriz.

41. Bölüm 04:38 – 04:42 zaman aralığı içerisinde;

Karga: Nehre doğru Doru. Ben önden gidip kontrol edeceğim.

42. Bölüm 02:56 – 02:59 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Şimdi sürünün yanına dönmeliyiz.

44. Bölüm 02:16 – 02:27 zaman aralığı içerisinde;

Lider Kurt: Ama bir avcı olduğunu kanıtlaman için sana son bir fırsat daha vereceğim. Akşama kadar vaktin var. Bize yemek getirebilersen gerçek bir kurt olduğunu kanıtlarsın.

44. Bölüm 07:17 – 07:22 zaman aralığı içerisinde;

Lider Kurt: Yemek bulmandan vazgeçtim. Eğer oradan tek başına kurtulabilirsen tekrar aramıza gelmene izin veririm.

45. Bölüm 01:17 – 01:20 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Siz verdiğim derslere çalışın. Ben de bu sırada Doru'yu bulayım.

45. Bölüm 08:05 – 08:09 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hemen sırtıma atlamalısın Gelincik. Hiç vakit kalmadı.

1.16. TASARRUF DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 17. Tasarruf Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Tasarruf	f	%	Bölümler
	3	0,62	38,44,45

Doru çizgi filminde tasarruf değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre tasarruf değerinin toplamda 3 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre tasarruf değerinin tüm değerlere oranının %0,62 olduğu belirlenmiştir.

Tasarruf değeri çizgi film içerisinde ziyan etmeme anlamıyla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 45. Bölümde Gelincik'in, "Hiçbir meyvenin ziyan olmasına izin verme." ifadesi bu anlama örnek olarak gösterilebilir.

38. Bölüm 04:53 – 05:05 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay bence sen de meyveleri ısırp bırakmamalısın. Sonra kalanı çürür biliyorsun değil mi?

Karatay: Evet biliyorum. O yüzden de hiçbir meyveyi yarım bırakmıyorum zaten merak etme.

44. Bölüm 06:12 – 06:17 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Gelincik o kadar armudu yiyemez Sarıcan şimdi hepsi ziyan olacak.

45. Bölüm 07:45 – 07:46 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Hiçbir meyvenin ziyan olmasına izin verme.

1.17. VATANSEVERLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 18. Vatanseverlik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Vatanseverlik	f	%	Bölümler
	0	0	-

Doru çizgi filminde vatanseverlik değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre vatanseverlik değerinin hiç işlenmediği görülmektedir.

1.18. YARDIMSEVERLİK DEĞERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 19. Yardımseverlik Değerine İlişkin Sıklık ve Dağılım Tablosu

Yardımseverlik	f	%	Bölümler
	119	24,64	15,16,17,18,19,20,21,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45

Doru çizgi filminde yardımseverlik değerine yönelik gerçekleştirilen betimsel analize göre yardımseverlik değerinin toplamda 119 kez ele alındığı görülmektedir. Ayrıca, yapılan analize göre yardımseverlik değerinin tüm değerlere oranının %24,64 olduğu belirlenmiştir.

Yardımseverlik değeri koşulsuz yardım, başkalarının iyiliğini düşünme gibi anlamlarla ele alınmıştır. Çizgi filmde, karakterlerin yardıma ihtiyacı olan kişilere kim olursa olsun yardım ettikleri görülmektedir. Çiftçiler ve kurtlar atlara düşmanlık yapmaktadır. Ancak atların, yardıma ihtiyaç duyduklarında çiftçilere ve kurtlara da yardım ettikleri görülmektedir. 27. Bölümde Demirkır'ın, “Yardıma ihtiyacı olan birine kim olursa olsun sırt dönmek olmaz.” ve 44. Bölümde Doru'nun, “Tüm gücümüzle itmeliyiz yoksa kurt buradan asla çıkamayacak.” şeklindeki ifadeleri ile karakterlerin düşmanlarına da yardım ettikleri görülmektedir. Atlar ormanda gördükleri problemler karşısında başka canlıların zarar görmemesi için canla başla çalışmaktadırlar. 36.

Bölümde Demirkır'ın, “Çiftlik sahipleri yeni tuzaklar kurdu. Bulup etkisiz hale getirmesek sadece sürümüz değil diğer canlılar da zarar görebilir.” ifadesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

15. Bölüm 03:36 – 03:45 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Merak etme şimdi kurtaracağım seni.

15. Bölüm 10:52 – 10:57 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Olamaz hepsini yakalamışlar. Onları götürmelerine engel olmalıyız.

15. Bölüm 12:22 – 12:26 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Üzülme kurtaracağız onları dostum. Hiç merak etme.

16. Bölüm 04:20 – 04:23 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Korkuttun beni. Kıpırdama geliyorum.

16. Bölüm 07:58 – 08:02 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Doru hadi gidelim buradan. Belki başka çiftliktedir annen. Onu da bulacağız söz sana.

16. Bölüm 10:14 – 10:18 zaman aralığı içerisinde;

Yeltay: Sabah çiftçilerin kapıyı açık unuttukları bir sırada kaçmasına yardım ettik. O seni bulamadan sen ve Karatay bizi buldunuz.

17. Bölüm 01:52 – 02:02 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Şelaleye mi gitti? Doru, şelalenin yakınındaki ağaçlık alana geçmeyin sakın, tehlikeli olabilir! Hemen Karatay'ı uyarmalısın!

17. Bölüm 02:57 – 02:59 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Hemen gidip Karatay'ı uyarayım.

17. Bölüm 10:14 – 10:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bekle seni kurtaracağım.

17. Bölüm 11:51 – 11:55 zaman aralığı içerisinde;

Yeltay: Tamam endişelenme şimdi kurtaracağız seni oradan

18. Bölüm 05:30 – 05:40 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Yine de arayacağız. Kula, Kırat, Doru Kısırak dört koldan arayalım. Yeltay endişelenme ağrı otunu bulup getireceğiz.

18. Bölüm 07:11 – 07:20 zaman aralığı içerisinde;
(Bütün atlar özverili bir şekilde ağı otu aramaya devam ederler.)

18. Bölüm 10:05 – 10:20 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Merhaba ağı otundan arkadaşım için biraz alabilir miyim?
(Koyun kafasını sallar, ağı otundan getirir ve verir.)

19. Bölüm 07:07 – 07:16 zaman aralığı içerisinde;
Kula: İmdat!
Doru: Bu taraftan. Koş!
(Doru ve Karatay uzaklardan duyulan “ımdat” sesine doğru koşarlar.)

19. Bölüm 07:36 – 07:39 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Merak etme, çıkaracağız seni oradan.

20. Bölüm 10:34 – 10:39 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Çıkaracağız sizi oradan. Merak etmeyin.

20. Bölüm 12:07 – 12:09 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Hadi Kula'ya yardım edelim.

21. Bölüm 03:25 – 03:29 zaman aralığı içerisinde;
Doru Kısrak: Doru ve Karatay şelaleye gitmişti. Başlarına bir şey gelmeden bulmalıyız onları.

21. Bölüm 05:18 – 05:20 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Kimseye zarar gelmeden hepsini bozmalıyız.

21. Bölüm 06:35 – 06:37 zaman aralığı içerisinde;
Doru Kısrak: Olamaz! Hemen yardım etmeliyiz.

21. Bölüm 09:46 – 09:51 zaman aralığı içerisinde;
Geyik: Bize yardım eden at. Burada Bekle beni hemen döneceğim.

22. Bölüm 09:55 – 09:57 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Hadi, diğerlerine yardıma gidelim.

23. Bölüm 06:22 – 06:26 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Kırat'ın başı dertte olabilir. Hemen aramaya başlasak iyi olacak.

23. Bölüm 11:11 – 11:15 zaman aralığı içerisinde;
(Bütün atlar saha kalkarak Kırat'ın etrafındaki kurtları kaçırlar.)

23. Bölüm 11:36 – 11:46 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Ağacı hep birlikte kaldırmalıyız. Hadi 3 deyince. 1, 2, 3.

24. Bölüm 03:15 – 03:20 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Çiftlikte bana ağrı otu veren koyunun yavrusu. Annesinin yanına geri götürmeliyiz.

24. Bölüm 09:36 – 09:16 zaman aralığı içerisinde;

(Karabaş yavru kuzuyu kurtarmak için kurdun önüne atlar.)

24. Bölüm 10:56 – 11:00 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Gidip baksak iyi olur. Yardıma ihtiyacı olabilir.

25. Bölüm 04:13 – 04:21 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Şahin yumurtanın burada olduğunu bilmiyor olabilir. Yumurtayı tek başına burada bırakamayız. Ya bir şey olursa.

25. Bölüm 04:46 – 05:06 zaman aralığı içerisinde;

(Doru ve Karatay şahinin dikkatini çekmek için şaha kalkarlar ve kışnerler.)

25. Bölüm 06:47 – 06:49 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Gidip kontrol etsek iyi olur.

25. Bölüm 10:34 – 10:36 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Tamam şimdi çıkaracağım seni oradan.

25. Bölüm 11:46 – 11:51 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Yumurtayı yerde bulduk. Yuvasına götürmek istemiştik. Orada bırakmaya kıyamadık.

26. Bölüm 04:04 – 04:11 zaman aralığı içerisinde;

(Demirkır, Kırat'ın arkasında beliren kurtları görür ve Kırat'ı korumak için kurtların önüne atlar. Şaha kalkarak kurtları uzaklaştırır.)

26. Bölüm 04:17 – 04:28 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay duydun mu?

Karatay: Evet, Demirkır'ın sesi bu.

Doru: Ve Kırat'ın. Başları dertte olmalı koş hadi.

26. Bölüm 05:10 – 05:14 zaman aralığı içerisinde;

Demirkır: Doru, Karatay Kırat'a yardım edin. Ben bunu hallederim.

26. Bölüm 09:11 – 09:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Sakın kıpırdama!

Karatay: Kıpırdayamıyorum zaten.

Doru: Geliyorum sakın ol.

26. Bölüm 10:26 – 10:35 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Şimdi dal parçasıyla tahtaların arasını açacağım. Sen de yavaş yavaş ayağını çek.

27. Bölüm 03:30 – 03:35 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Yardım etmeliyiz. Kestirmeden gidersek önlerine çıkarız.

27. Bölüm 04:07 – 04:18 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Onlar araba ile takip ediyorlar eninde sonunda aygır yorulup durmak zorunda kalacak ama biz onlardan önce yetişirsek saklanmasına yardım edebiliriz.

27. Bölüm 04:37 – 04:42 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Biliyoruz, sana yardım edebiliriz.

27. Bölüm 06:24 – 06:28 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatay sen burada kal, ben de gidip bizimkilere haber vereyim.

27. Bölüm 08:04 – 08:08 zaman aralığı içerisinde;

Doru Kısrak: Güneşte çok kalmış, terlemişsin. Gölge yapmak lazım.

27. Bölüm 09:06 – 09:29 zaman aralığı içerisinde;

(Çiftçiler Rüzgar'ı tam yakalayacakken Demirkır ve Doru kişneyip şaha kalkarak çiftçileri korkutur ve Rüzgar'ı kurtarırlar.)

Resim 9. Yardımseverlik

Kaynak: Doru 27. Bölüm (10:11)

27. Bölüm 10:10 – 10:18 zaman aralığı içerisinde;
(Demirkır uçuşuma yuvarlanmak üzere olan çiftçileri kurtarır.)

27. Bölüm 10:26 – 10:31 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Yardıma ihtiyacı olan birine kim olursa olsun sırt dönmek olmaz.

27. Bölüm 11:58 – 12:12 zaman aralığı içerisinde;
Rüzgar: Demirkır, Doru bu iyiliğinizi asla unutmayacağım, teşekkür ederim.
Demirkır: Sen de olsan aynı şeyi yapardın. Dediğim gibi yardıma ihtiyacı olan birine sırt dönmek olmaz.

28. Bölüm 05:39 – 05:48 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Durun, durun! Çiftl... Ayy sahipleri!!!

28. Bölüm 06:48 – 06:51 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Dur! Yol tarafına gitme.

28. Bölüm 08:20 – 08:25 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Merak etme, şimdi seni kurtaracağım.

28. Bölüm 09:16 – 09:22 zaman aralığı içerisinde;
(Doru ve Karatay, Alaca'ya yardım etmek için çiftçinin önünü keser ve şaha kalkarlar.
Çiftçi korkup kaçar.)

29. Bölüm 03:55 – 03:59 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Çiftliğe gidip bakmalıyız. Yardıma ihtiyacı olabilir.

29. Bölüm 08:46 – 08:48 zaman aralığı içerisinde;
(Karabaş kafasını sallayarak yardım edeceğini belirtir.)

30. Bölüm 03:38 – 03:40 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Ama önce Kula'yı bulmalıyız.

30. Bölüm 04:34 – 04:39 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Alaca bu büyük bir ağaç yardımın lazım.
Alaca: Hı hı. Geldim.

30. Bölüm 06:01 – 06:04 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Merak etmeyin, ben bakarım Alaca'ya.

30. Bölüm 07:53 – 07:56 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Ağacı kaldırmalıyız.

30. Bölüm 08:36 – 08:41 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Bir ağacın altında sıkışmış. Yardım lazım. Zamanımız yok gelin benimle.

30. Bölüm 09:38 – 09:47 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Biz ağacı biraz yukarı kaldıracağız. Sen de ağacın gövdesine doğru uzun dalı yerleştireceksin.
Gelincik: Oldu bilin.

31. Bölüm 02:34 – 02:37 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Gelincik geliyoruz sık dışını.

31. Bölüm 05:36 – 05:43 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Yardımınız lazım. Ayağı, ayağına diken batmış. Kovuğun içine kaçtı çıkaramıyorum. Korkmuş da...

31. Bölüm 06:18 – 06:25 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Ne, ne yapacağız yani bir kurda yardım mı edeceğiz?
Doru: Elbette.

31. Bölüm 06:33 – 06:37 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Ben yardıma hazırım. Ya sen Karatay?

31. Bölüm 06:50 – 06:52 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: Yavru kurt, güzel kurt çık hadi dışarıya.

31. Bölüm 06:52 – 06:54 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Gel hadi. Yardım etmek istiyoruz sana.

31. Bölüm 09:33 – 09:36 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Evet ama çok daha önemliydi yaptığımız.

32. Bölüm 05:08 – 05:10 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Yardım lazım galiba.

32. Bölüm 07:07 – 07:12 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Yardım etmeliyiz. Yoksa kamyonet nehrin sularına kapılacak.

33. Bölüm 01:28 – 01:30 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Ben hemen gidip Bilge'ye yardım edeyim.

33. Bölüm 05:49 – 05:53 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Bu Gelincik'in sesi. Başlı dertte olmalı. Hemen gidelim.

33. Bölüm 06:38 – 06:41 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Gelincik'i kurtarmamız lazım. Kayalığa gitmeliyiz.

34. Bölüm 03:48 – 03:52 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Şimdi kendimizi suçlayacak zaman değil bir an önce onu bulmalıyız.

34. Bölüm 08:05 – 08:14 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Gelincik, Alaca ve Karatay'ın başları dertte. Yardımına ihtiyacım var.
Gelincik: O halde hemen gidelim.

34. Bölüm 08:46 – 08:50 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Çiftlik sahipleri yaklaşıyor onu kurtarmalısın Gelincik.

35. Bölüm 03:10 – 03:15 zaman aralığı içerisinde;
Kurt: Çiftlik sahipleri gitti. Onlar geri dönmeden hemen arıları buradan götürmeliyiz.

35. Bölüm 03:38 – 03:41 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Çiftlik sahipleri gelmeden arılara yardım etmeliyiz.

35. Bölüm 08:35 – 08:39 zaman aralığı içerisinde;
Kurt: Ben aralarından size yol açacağım. Siz de hemen kaçın.

35. Bölüm 09:50 – 10:01 zaman aralığı içerisinde;
(Doru köprüden geçerken köprünün ipleri kopar. Alaca ve Karatay köprünün iplerini ağızları ile tutup Doru'nun köprüden düşmeden geçmesini sağlarlar.)

36. Bölüm 02:02 – 02:16 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Çiftlik sahipleri yeni tuzaklar kurdu. Bulup etkisiz hale getirmesek sadece sürümüz değil diğer canlılar da zarar görebilir.
Doru: Bulup bozarsak da sadece sürümüzü değil ormandaki diğer canlıları da tuzaklardan korumuş olacağız.

36. Bölüm 03:35 – 03:37 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Seni bu halde bırakamam.

36. Bölüm 05:28 – 05:31 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Zaman kaybetmeden önce sürüyü kurtaralım, sonra da Demirkır'ı kurtarıyoruz.

36. Bölüm 08:27 – 08:34 zaman aralığı içerisinde;
Gelincik: Onları kurtarmak istiyorsak başka çaremiz yok. Hem burada olmalarının tek sebebi benim. Bunu yapmak istiyorum.

36. Bölüm 10:17 – 10:24 zaman aralığı içerisinde;
(Doru sürüyü kurtarır. Kurtulan sürü üyeleri, Gelincik'in peşinde olan kurtları şaha kalkarak kaçırmaz.)

37. Bölüm 01:12 – 01:14 zaman aralığı içerisinde;
Karatay: O zaman gidip önce Demirkır'ı kurtaralım.

37. Bölüm 07:43 – 07:47 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Anne biz Rüzgarla Demirkır'ı kurtarıyoruz. Senin gelmene gerek yok.

37. Bölüm 09:23 – 09:25 zaman aralığı içerisinde;
(Rüzgar, çiftlik sahiplerinin dikkatini kendi üzerine çekebilmek için şaha kalkar ve kişner.)

38. Bölüm 08:15 – 08:20 zaman aralığı içerisinde;
Alaca: Evin girişi çöktü. Doru ne olur ona yardım edelim, yoksa ev üzerine çökecek.

38. Bölüm 08:55 – 09:01 zaman aralığı içerisinde;
(Doru birden geri gider ve Karatay'ı kurtarmak için hızlıca çökmek üzere olan eve doğru koşar ve içeri girer.)

39. Bölüm 01:16 – 01:19 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Bir an önce onları bulmalıyız.

39. Bölüm 07:42 – 07:55 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Karatayla Gelincik tehlikede olabilir. Hemen gitmeliyiz Alaca.

Alaca: Nereye?

Doru: Arkadaşlarımızı bulmaya.

39. Bölüm 09:48 – 10:00 zaman aralığı içerisinde;

(Kargalar kurtların sıkıştırdığı Karatay ve Gelincik'i kurtarmak için kurtların kafalarına taş atarlar.)

40. Bölüm 00:53 – 00:59 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Arkadaşlar Alaca geride kalmış bize sesleniyor. Sanırım yavaşlarsanız iyi olacak.

40. Bölüm 01:53 – 01:55 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Seni şelaleye ben götürürüm Gelincik.

40. Bölüm 05:04 – 05:10 zaman aralığı içerisinde;

Bilge: İmdat! Yardım edin, kimse yok mu?

Doru: Bu Bilge'nin sesi. Başı dertte olabilir. Hemen gidip bakalım.

40. Bölüm 06:21 – 06:24 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Endişelenme eski dostum, seni oradan kurtaracağız.

40. Bölüm 06:25 – 06:38 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Kırat ağaç çok yüksek. Bizim oraya ulaşmamız imkansız. Bilge'yi nasıl kurtaracağız?

Kırat: Bilmiyorum. Bildiğim tek şey hemen bir şeyler yapıp Bilge'yi oradan indirmemiz gerektiği.

41. Bölüm 06:36 – 06:41 zaman aralığı içerisinde;

Karga: İyi olduğuna sevindim. Merak etme seni buradan kurtaracağım.

41. Bölüm 07:42 – 07:45 zaman aralığı içerisinde;

Karga: Seni kurtarmadan asla gitmem.

41. Bölüm 08:00 – 08:05 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Onları kurtarıp özgürlüklerine kavuşturacağız.

42. Bölüm 00:52 – 00:55 zaman aralığı içerisinde;

Gelincik: Çiftlik sahipleri yolda bir atı yakalamaya çalışıyorlar. Ona yardım etmeliyiz.

42. Bölüm 01:00 – 01:02 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Biz de Karatayla yardıma gidelim.

42. Bölüm 01:14 – 01:18 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: Biz de gidelim Gelincik belki yardımımız dokunabilir.

42. Bölüm 02:38 – 02:42 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Akşam olmak üzere. İstersen geceyi bizimle geçirip sabah gidebilirsin.

42. Bölüm 08:27 – 08:34 zaman aralığı içerisinde;

Karatay: Sarıcan'ı yakalamışlar.

Doru: Ona yardım etmeliyiz Karatay fazla vaktimiz yok. Kurtların arkası dönükken harekete geçelim.

42. Bölüm 08:40 – 08:45 zaman aralığı içerisinde;

Doru ve Karatay Sarıcan'ı kurtarmak için kurtların arkasından gelip şaha kalkarlar.

42. Bölüm 08:53 – 08:57 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Seni sürüye geri götürmeliyiz. Bu halde hiçbir yere gidemezsin.

42. Bölüm 09:02 – 09:08 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Seni yaralı halde burada bırakamayız Sarıcan. Hep birlikte sürüye gidiyoruz.

42. Bölüm 09:43 – 09:48 zaman aralığı içerisinde;

Kırat: Sürüye tekrar hoş geldin. Dilediğin kadar bizimle kalabilirsin.

43. Bölüm 05:10 – 05:13 zaman aralığı içerisinde;

Alaca: İstersen sana bütün bahçeyi gezdirebilirim.

43. Bölüm 07:13 – 07:16 zaman aralığı içerisinde;

Doru: Acele edin çocuklar. Bir an önce Alaca'yı bulmalıyız.

43. Bölüm 08:16 – 08:28 zaman aralığı içerisinde;

(Sarıcan Alaca'yı düşünür ve vicdan azabı çeker. Daha sonra Alaca'yı bulmak için koşmaya başlar.)

43. Bölüm 09:54 – 09:56 zaman aralığı içerisinde;

Sarıcan: Uzakta kalın ufaklıklar. Bunu ben hallederim.

43. Bölüm 10:00 – 10:10 zaman aralığı içerisinde;
(Sarıcan Alaca'yı kurtarmak için çiftlik sahiplerinin arkasına gelir ve şaha kalkarak
kişner. Çiftlik sahipleri Sarıcan'ı görüp korkup kaçarlar.)

44. Bölüm 05:46 – 05:51 zaman aralığı içerisinde;
Sarıcan: Altlardaki armutlar henüz olgunlaşmamış bu çok daha lezzetli.

44. Bölüm 07:37 – 07:39 zaman aralığı içerisinde;
Karga: Haklısın Gak yardım getirsek iyi olur.

44. Bölüm 08:39 – 08:45 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Hatırlayın arkadaşlar Demirkır zor duruma düşen kim olursa olsun ona yardım
etmek gerekir demişti.

44. Bölüm 09:12 – 09:15 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Tüm gücümüzle itmeliyiz yoksa kurt buradan asla çıkamayacak.

45. Bölüm 05:45 – 05:48 zaman aralığı içerisinde;
Doru: Bir ağaca çarpmadan önce onu durdurmalıyız.

45. Bölüm 06:33 – 06:35 zaman aralığı içerisinde;
Demirkır: Gelincik'in başı dertte koşun.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumsal huzurun sağlanması için değerlerin gelecek nesillere aktarılması büyük önem taşımaktadır. Bu aktarım genellikle dil yoluyla gerçekleşmektedir. Çocuklar, küçük yaşlardan itibaren hem kendilerini hem de çevrelerini anlamaya çalışmaktadırlar. Ailede başlayan bu süreç okullar aracılığıyla devam etmektedir. Ancak, değerlerin aktarımı yalnızca okul ortamında sınırlı kalmamakta, çocukların en çok tercih ettiği program türü olan çizgi filmler de bu sürece önemli bir katkı sağlamaktadır. Çizgi filmler içerdikleri görsel ve işitsel öğelerle izleyiciye zengin bir deneyim sunmaktadır. Renkli ve canlı yapımlar, çocukların dikkatini çekmekte ve onların görsel algılarını geliştirmektedir. Ayrıca içerdikleri sözel öğelerle de çocukların dil gelişimlerine katkı sunmaktadırlar. Aynı zamanda fantastik öğeler, olay ve karakterler çocukların hayal güçlerini desteklemektedir. İyi hazırlanmış çizgi filmler, öğrenmeyi eğlenceli hale getirirken hikaye içerisinde karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukları aşmada gösterilen çözüm yolları, çocuklara problem çözme becerileri kazandırmaktadır.

Çizgi filmlerin, çocuklara doğru şekilde sunulduğunda onların gelişimine büyük katkısı olduğunu söylemek mümkündür. Çocuklara uygun nitelikte seçilen içeriklerin doğru yer ve zamanda kullanılması, onların gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Doğan, 2016). Samaniego ve Pascual (2007) televizyonun değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında etkili bir araç olduğunu savunmaktadırlar. Benzer olarak, Woelders (2007) yaptığı çalışmada, sınıf ortamında film kullanımının öğrencilerin dikkatini çektiğini ve öğrenmelerini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Russel (2009) ise filmlerin görsel imgeler sağladığını ve bu durumun da içeriğin daha kolay anlamlandırılmasına katkı yaptığını belirtmiştir.

Bu araştırmada, "Doru" çizgi filmi, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan 18 değer (Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf, Vatanseverlik, Yardımseverlik) bağlamında incelenmiştir. Bu bölümde, benzer ve yakın çalışmalardan elde edilen bulgular ve sonuçlar dikkate alınarak, bu çalışmanın ortak ve farklı yönleri değerlendirilmiştir.

Çalışmanın bulguları incelendiğinde, çizgi film içerisinde değerlerin sözel ve davranışsal olarak aktarıldığı görülmektedir. Değerlerin tespiti amacıyla çizgi filmde, Sosyal Bilgiler öğretim programında bahsedilen değerlere işaret edebilecek diyaloglar ve davranışsal ifadeler analiz edilmiştir. Analiz sonucunda değerlerin sözel ve davranışsal

ifadelerinin tamamı ilgili değerin frekansı olarak belirtilmiştir. Doru çizgi filminin 15. ve 45. Bölümleri arasında yer alan 31 bölüm incelenmiş ve bu bölümlerde 482 değer ifadesinin yer aldığı tespit edilmiştir. 482 değer ifadesi içerisinde yardımseverlik değerine 119, sevgi değerine 91, sorumluluk değerine 57, dayanışma değerine 52, saygı değerine 42, duyarlılık değerine 19, dürüstlük değerine 17, bilimsellik değerine 16, aile birliğine önem verme değerine 15, estetik değerine 13, özgürlük değerine 12, çalışkanlık değerine 11, barış değerine 7, adalet değerine 6, tasarruf değerine 3 ve eşitlik değerine 2 kez yer verildiği görülmüştür. Çizgi film içerisinde bağımsızlık ve vatanseverlik değerlerinin ise yer almadığı tespit edilmiştir.

Alanyazın incelendiğinde çizgi film, animasyon, film gibi programların çoğunlukla öğretim programlarında yer alan kök değerler bağlamında incelendiği görülmektedir. Ancak alanyazında kök değerlerin yanı sıra, Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerler açısından yapılan çalışmalar da bulunmaktadır. Doğan Şen (2019) tarafından yapılan “Eğitim İçerikli Filmlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği filmler arasından seçilen "Üç Aptal", "İmparatorlar Kulübü", "Ölü Ozanlar Derneği", "Yerdeki Yıldızlar", "Kara" ve "İki Dil Bir Bavul" adlı filmler Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerler bağlamında incelenmiştir. Filmlerin çocuklar üzerindeki etkilerinin incelendiği bu çalışmada, filmlerin değer aktarımında eğitim amaçlı kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Özaydın (2020) tarafından yapılan “Animasyon filmlerin sosyal bilgiler dersi öğretim programı bağlamında incelenmesi” isimli çalışma ise Küçük Prens, Ters Yüz, Yukarı Bak, Oyuncak Hikayesi 3 ve Wall-E adlı 5 animasyon filmi, Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan öğrenme alanları, kazanımlar, beceriler ve değerler bağlamında incelenmiştir. Araştırma sonucunda incelenen animasyon filmlerin Sosyal Bilgiler dersi öğretimine yardımcı olacak eğitsel bir araç olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Doru çizgi filminin de Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmesi yönüyle bu çalışmalar ile benzer oldukları söylenebilir.

Doru çizgi filmde bazı değerlerin yoğun olarak işlendiği görülmektedir. En yoğun işlenen değerler yardımseverlik, sevgi, sorumluluk, dayanışma ve saygı olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadan ve Aral (2017) tarafından yapılan “Evrensel Değerlerin Çizgi Filmler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada Keloğlan, Pepee, Ege ile Gaga, Scooby Doo, Niloya, İstanbul Muhafızları, Köstebekgiller ve Canım Kardeşim çizgi

filmleri evrensel değerler bağlamında incelenmiş ve bu yapımlarda en fazla yer alan değerın yardımlaşma değeri olduğu tespit edilmiştir. Doru çizgi filminin incelenen bölümlerinde de en çok yer alan değerin yardımseverlik değeri olması çalışmanın sonuçlarının benzer olduğunu göstermektedir. Karakuş (2015) tarafından yapılan “Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitime Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya Örneği)” adlı çalışmada Niloya isimli çizgi film, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerler bağlamında incelenmiştir. İnceleme sonucunda en fazla sevgi değerine yer verildiği görülmüştür. Doru çizgi filminin incelenen bölümlerinde de en fazla yer alan değerlerden birisinin sevgi değeri olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerler bağlamında incelenmesi ve çizgi film içerisinde en fazla yer verilen değerlerden birinin sevgi değeri olması yönüyle çalışmaların sonuçlarının benzer olduğu söylenebilir.

Doru çizgi filminde yer alan değerler incelendiğinde bazı değerlerin kullanım sıklığının az olduğu görülmektedir. Estetik, özgürlük, çalışkanlık, barış, adalet, tasarruf ve eşitlik değerleri çizgi filmde kullanım sıklığı az olan değerlerdir. Bağımsızlık ve vatanseverlik değerine ise hiç yer verilmediği görülmektedir. Bu sonuca göre Doru çizgi filminde bazı değerlerin yoğun işlendiği, bazı değerlerin ise kullanım sıklığının az olduğu görülmektedir. Turp Özdemir (2020) tarafından yapılan “Türkiye’de Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi ve Bu Çizgi Filmlerin Türkçe Öğretimine Katkısı” adlı çalışmada Rafadan Tayfa, ANKA, Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu, Alpman, Hızlı Ayaklar, İstanbul Muhafızları adlı çizgi filmler incelenmiştir. Çizgi filmler Türkçe Öğretim Programında belirlenmiş olan 10 kök değer açısından incelenmiş ve çizgi filmlerde en az yer verilen değerin vatanseverlik değeri olduğu görülmüştür. Doru çizgi filminin incelenen bölümlerinde de vatanseverlik değerinin yer almaması çalışmanın sonuçlarının benzer olduğunu göstermektedir. Selanik Ay ve Korkmaz (2017) tarafından yapılan “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Kültürel Öğeler Bağlamında “Küçük Hezarfen” Çizgi Filmi” isimli çalışmada Küçük Hezarfen çizgi filminde yer alan değerler ve kültürel öğeler Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı bağlamında incelenmiştir. Sözlü kültürel öğeler içinde en çok deyimler, efsaneler, bilmece, tekerlemeler, atasözleri ve maniler yer alırken, en az yer verilen kültürel öğe ise oyunlar olarak belirlenmiştir. Çalışmada Küçük Hezarfen çizgi filminin, Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki tüm değerleri içerdiği belirlendiğinden, bu çizgi filmin değerler eğitiminde kullanılabileceği sonucuna varılmıştır. Araştırma

sonucunda Küçük Hezarfen çizgi filminde en az bağımsızlık değerine yer verildiği tespit edilmiştir. Doru çizgi filminin incelenen bölümlerinde ise bağımsızlık değerine hiç yer verilmediği görülmektedir. Bu yönleriyle çalışmaların sonuçlarının birbirlerine yakın oldukları söylenebilir.

Çizgi filmler, rol model olma yönüyle önemli bir etkiye sahiptir. Çizgi filmler özellikle çocuklar için birer örnek alma ve taklit etme kaynağıdır. Örnek bir çizgi film, olumlu karakterleri ve onların doğru davranışlarıyla çocuklara ilham verirken yardımseverlik, sevgi, saygı, sorumluluk, dürüstlük, dayanışma gibi değerleri ön plana çıkarmalıdır. Çizgi film karakterleri, çocuklara rehberlik ederek rol model oluştururlar. Bu sayede çocuklar, çizgi film karakterlerini taklit ederek ve onların değerlerini benimseyerek kendilerini geliştirme ve toplumsal değerlere uygun davranışlar sergileme fırsatı bulabilmektedirler. Bu nedenle çizgi filmler, çocukların karakter gelişimine ve değerlerin öğrenilmesine katkı sağlamada büyük bir öneme sahiptir. Oruç vd. (2011) tarafından yapılan “Okul Öncesi Dönem Çocuğunun Kişilik Gelişiminde Rol Modellik ve Çizgi Filmler” isimli çalışmada çocukların gördükleri davranışları taklit ettiği yani kendisine rol modeller aradığı okul öncesi dönemde, televizyonun çocuğun modelleme sürecinde çok büyük etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doru çizgi filminde tecrübeli Kırat ve lider Demirkır karakterlerinin genç karakterler olan Doru ve Karatay’a tecrübelerini aktardığı ve öğütler verdiği görülmektedir. Çizgi filmin hedef kitlesinin çocuklar olduğu düşünüldüğünde, çocukların Doru ve Karatay karakterlerine kendilerini daha yakın görmeleri, onların davranışlarını daha fazla örnek alması olası bir durumdur. Doru ve Karatay karakterleri çizgi film içerisinde yardımsever, saygılı, birlik olmaya önem veren karakterler olarak karşımıza çıkmaktadır. Genç ve tecrübesiz olmaları nedeniyle zaman zaman hata yapan karakterlerin bölümlerin ilerleyen dakikalarında hatalarından ders aldıkları görülmektedir. Çizgi filmlerdeki karakterlerin çocuklara rol model oldukları düşünüldüğünde, çocukların kendilerine yakın görebileceği karakterler olan Doru ve Karatay’ın olumlu kişilik özellikleri ile çocukların karakter gelişimine ve değerlerini şekillendirmelerine yardımcı olacağı söylenebilir.

Doru çizgi filminde çocukların kazanması gerekli olan değerlerin yanı sıra az sayıda olumsuz öğelere de rastlanmıştır. Kavga etme, ağaç kesme, tuzak kurma gibi olumsuz davranışlar ve beceriksiz, zavallı gibi hakaret içeren söylemler çizgi film içerisinde yer alan olumsuz öğelere örnek olarak gösterilebilir. Olumsuz davranışları genel olarak çizgi filmdeki kötü karakterler olan çiftçiler ve kurtlar sergilemektedir.

Karaca (2019) tarafından yapılan “Çizgi Filmlerde Değerler Eğitimi, Değerler Eğitimi Açısından Rafadan Tayfa Çizgi Filminin İncelenmesi” isimli çalışmada Rafadan Tayfa çizgi filminde olumsuz öğelerin yer aldığı tespit edilmiş ve yeni yazılacak olan bölümlerde bu duruma dikkat edilmesi önerilmiştir. Doru çizgi filminin incelenen bölümlerinde de az da olsa olumsuz öğelere yer verilmesi çalışmanın sonuçlarının benzer olduğunu göstermektedir. Olumsuz öğelerin çizgi filmlerde yer alması bazen hikaye anlatımı ve karakter gelişimi için önemli olabilmektedir. İyi bir çizgi film, bu olumsuz öğeleri doğru bir şekilde kullanarak karakterlerin gelişimini ve olumlu mesajların vurgulanmasını sağlayabilmelidir. Bu sayede, çocuklar bu olumsuz öğeleri anlayarak, yanlış davranışları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilirler. Doğruyu ve yanlış ayırt etmenin önemli bir beceri olduğu, olumsuz öğelerin de hayatın bir gerçeği olduğu düşünüldüğünde çizgi filmlerde az da olsa olumsuz öğelerin bulunması doğal karşılanabilmektedir. Ancak, olumsuz öğelerin yanlış kullanımı ile hedef kitleye istenmeyen mesajlar iletebileceği düşünüldüğünde, bu tür öğelere çok fazla yer verilmemesinin daha doğru olacağı söylenebilir.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlardan hareketle, incelenen çizgi film bölümlerinin Sosyal Bilgiler dersinde yardımcı bir kaynak olarak kullanılabileceği görülmektedir. Hazırlanan içeriklerin daha da zenginleştirilmesi ve olumsuz davranış oluşturabilecek ifadelerden arındırılması oldukça önemlidir. Bu doğrultuda eğitimcilere, yapımcılara ve araştırmacılara yönelik şu öneriler verilebilir:

Eğitimcilere yönelik öneriler;

- Değerler eğitiminde çizgi film karakterlerinden faydalanılabilir.
- Değerler eğitimi kapsamında, öğretilmek istenen değerın yoğun olarak işlendiği bölümler derslerde izletilebilir.
- Sosyal Bilgiler derslerinde değer aktarımına yönelik etkinliklere yer verilebilir.
- Öğretmenler, değerler eğitiminde çizgi filmlerin kullanılması konusunda bilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hizmet içi eğitimlere katılabilir.
- Veliler, kitle iletişim araçlarının doğru kullanımı ve içerik seçimi konularında bilinçlendirilebilir.

Yapımcılara yönelik öneriler;

- Yapım şirketleri çocuklara yönelik içerikler hazırlarken değerler eğitimi alanında yapılmış olan çalışmalardan yararlanabilir.
- Bazı değerler üzerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Çizgi filmlerdeki değer çeşitliliği artırılabilir.
- İhmal edilen bağımsızlık ve vatanseverlik değerlerine yönelik olarak yeni bölümler çekilebilir ve gelecekte yapılacak olan çizgi filmlerde bu değerlere yer verilebilir.
- Doru gibi değer olarak zengin içeriklerin sayıları artırılabilir.

Araştırmacılara yönelik öneriler;

- Kamu ve özel televizyon kanallarında yayınlanan, izlenme sayısı yüksek olan diğer çizgi filmler de değerler bağlamında incelenebilir.
- Psikologlar, çocuk gelişim uzmanları ve bu alanda çalışma yapanlar çizgi filmlerin çocukların gelişim özelliklerine uygunluğunu belirlemek için inceleme yapabilir.

KAYNAKÇA

- Acemoğlu, A. (2022). *Ömer Seyfettin öykülerinde değerler eğitimi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Adobe (t.y.). *Yeni başlayanlar için animasyon kılavuzu: Animasyon türleri, teknikler ve eğitimler*. 22 Mayıs 2023, <https://www.adobe.com/tr/creativecloud/animation/discover/animation.html>
- Akarsu, S. (2015). *İlkokul (1-4) ve ortaokul (5-8) müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların değerler bakımından incelenmesi ve değerler eğitime ilişkin öğrenci algıları*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Akat, A. S. (2009). *İktisadi analiz*. (2. Basım). Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Akbaba Altun, S. (2003). Eğitim yönetimi ve değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 7-17.
- Akbulut, Y. (2018). *İslamiyet öncesi Türk destanlarında ‘vatan’ ve ‘bağımsızlık’ anlayışı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sinop.
- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. Sınıf sosyal bilgiler dersinde “yardımseverlik” değerinin etkinlik temelli öğretimi ve öğrencilerin tutumlarına etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktepe, V., Uzunöz, A. ve Sarıçam, İ. (2020). Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde çalışkanlık değerine yönelik metafor algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 449-466.
- Alkan, E. Ö. (2018). Aile parçalanmasının çocuğun okul başarısına etkisi: Trabzon örneği. *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4(5), 167-225. DOI: 10.31765/karen.438376
- Altıncılık, Z., ve Özkan H. (2014). Televizyon izlemenin 1-6 yaş çocuk sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik annelerin tutum ve davranışlarının belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 4(3), 186-94.
- Anibera (2023). *Doru*. 9 Şubat 2023, <https://www.anibera.com/tr/projeler/doru.htm>
- Aral, N. ve Kadan, G. (2017). Evrensel değerlerin çizgi filmler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 6(4), 104-117.
- Aran, Ö. C. ve Demirel, Ö. (2013). Dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 151-168.
- Atıcı, M. (2021). *Trt Çocuk'taki programlar üzerine halk bilimsel bir inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Atik, A. ve Ebre, Ö. (2015). Çizgi filmlerde sempatik şiddet olgusu: Trt Çocuk televizyonu örneği. *Atatürk İletişim Dergisi*, (8), 99-114.
- Aydoğmuş, S., Aydoğmuş, M. A., ve Bozkurt, Z. A. (2022). “Zootropolis” animasyon filminin on kök değer açısından incelenmesi. *Rumeli Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2022(2), 1-21.
- Bahrani, T. & Soltani, R. (2011). The pedagogical values of cartoons. *Research on Humanities and Social Sciences*, 1(4), 19-22.
- Bayırlı, H. (2018). *Hayat bilgisi dersi bağlamında değerler eğitimi: Aile birliğine önem verme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- BEBKA (2017). *Animasyon sektörü raporu*. Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, Eskişehir. 20 Ekim 2022,

- <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/bebka-animasyon-sektor-raporu-2017-1568970408.pdf>
- Binyıl Şahin, N. (2019). *Sabahattin Ali'nin eserlerinde değerler eğitimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bolay, S. H. (2007). Değerlerimiz ve günlük hayat. *Değerler Eğitimi Merkezi Dergisi*, 1(1), 12-19.
- Büyükbaykal, G. (2007). Televizyonun çocuklar üzerindeki etkisi. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 2007(28), 31-44.
- Çakıcı, E. (2010). *Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2004 yılında tavsiye ettiği Yüz Temel Eser'deki yerel romanlar aracılığıyla edebiyat öğretiminde değerler öğretimi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Çakmak, M. M. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin adalet, dürüstlük, saygı, sorumluluk ve barış değerleri hakkındaki algıları (Diyarbakır ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Çiçekliyurt T. Z. ve Demir M. K. (2015). Dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde doğrudan verilecek değerlerin kazanılma durumunun değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 2015(36), 75-94.
- Çimen, M. F. (2019). *Kamu yayıncısı TRT çocuk kanalında yayınlanan Rafadan Tayfa çizgi filminin değerler eğitimi açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dalacosta K., Kamariotaki-Paparrigopoulou, M., Palyvos J.A. & Spyrellis, N. (2009). Multimedia application with animated cartoons for teaching science in elementary education, *Computers&Education*, 52(4), 741-748.
- Demircioğlu, İ.H. ve Tokdemir, A. M. (2008). “Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: Amaç, işlev ve içerik.” *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(15), 69-88.
- Demirkaya, H. ve Çal, Ü. T. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dürüstlük değerine ilişkin metaforik algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1964-1980.
- Demirok, G. (2019). *Sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin bağımsızlık ve vatanseverlik değerlerinin kazandırılmasına ilişkin yaptıkları çalışmaların belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Doğan Şen M. (2019). *Eğitim içerikli filmlerin sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Doğan, S. (2016). Eğitim ve öğretimde teknolojinin doğru kullanımı ve 0-7 yaş çağındaki çocuklarda teknolojinin etkisi. *Yeni Türkiye*, 1(88), 722-730.
- Durrotunnisa, F. (2022). *An analysis of education moral value in comic “Virgo and The Sparklings” by Annisa Nisfihani*. Undergraduate Thesis, Uin Raden Intan Lampung.
- Duyan, V. ve Gelbal, S. (2008). Barnett çocuk sevmeye ölçeğini Türkçe'ye uyarlama. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(148), 40-48.
- Ergin, O. (2021). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve ortaokul öğrencilerinin bilimsellik değerine yönelik görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Ertürk, E. (2006). *Ders kitaplarında toplum, yurttaşlık, vatanseverlik ve ekonomi anlayışının dönüşümü: 1997 ve 2004 ilköğretim sosyal bilgiler ders kitapları üzerine bir içerik analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Genç, S. Z. ve Eryaman, M. Y. (2008). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 89-102.
- Görmez, E. ve Merey, Z. (2022). Ortaokul öğrencilerinin akademik dürüstlük değeri hakkındaki görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(33), 160-177. DOI: 10.35675/befdergi.794708
- Güden Altmış, Z. (2021). 9-11 yaş grubu çocuklara yönelik Türk yapımı çizgi filmlerde değerler eğitimi (Trt Çocuk örneği). (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Hâlstead, M. & Taylor, M. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Learning and Teaching About*, 30(2), 169-202.
- Hill, B. V. (2004). Values education in schools: issues and challenges. *Primary and Middle Years Educator*, 2(2) 1-12.
- Hökelekli, H. (2010). Modern eğitimde yeni bir paradigma değerler eğitimi. *Eğitime Bakış Dergisi*, 6(18), 4-9.
- Indriati, M., Tahrin & Yukamana, H. (2021). Values of character education in Disney's animated featured "The Good Dinosaur" by Peter Shon. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 565, 1289-1292. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210716.257>.
- İnal, K. (2004). *Eğitim ve iktidar: Türkiye’de ders kitaplarında demokratik ve milliyetçi değerler*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- İnan, T. (2016). Çocuk medyasında evrensel ve yerel değerlerin aktarımı: Trt Çocuk kanalı örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(25), 200-212.
- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948). *İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi*. 25 Kasım 2022, <https://www.ihd.org.tr/insan-haklari-evrensel-beyannames/>
- Kaba, F. (1992). *Animasyon’un eğitim amaçlı kullanımı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kamacıoğlu, B. (2017). Çizgi filmlerin kültür aktarımındaki rolü ve Hayao Miyazaki çizgi filmleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 1-18.
- Karaahmet Balcı, S. (2015). Sanat eğitimi alan bireylerde estetik algı oluşturmak için görsel kültür eğitiminin gerekliliği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(36), 465-477.
- Karabulut, N. (2022). *Değerler eğitimi kapsamında TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filmlerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Karaca, S. S. (2019). *Çizgi filmlerde değerler eğitimi, değerler eğitimi açısından Rafadan Tayfa çizgi filminin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Karakuş, N. (2015). Okul öncesi döneme hitap eden tema içerikli çizgi filmlerin değerler eğitimine katkısı yönünden değerlendirilmesi (Niloya örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(30), 251-277.
- Karaman Kepenekçi, Y. (2003). İlköğretimde insan hakları ve sorumluluk eğitimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 34(34), 280-299.
- Karatekin, N., Ekşi, H., Işılak, H., Otrar, M., Koç-Yıldırım, P. ve Durmuş, A. (2012). *Perese değerler eğitimi öğretmen kitabı, Yardımseverlik*. (Ed: N. Karatekin), ss. 1-16. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, F. (2021). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler ile insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi derslerindeki değerlere ilişkin tutumları*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

- Kılcan, B. (2013). *Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlere ilişkin öğrenci algılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Köylü, M. (2007). Küresel bağlamda değerler eğitimine duyulan ihtiyaç. İçinde; *Değerler ve Eğitimi* (Ed: R. Kaymakcan ve S. Kenan), ss. 287-311. İstanbul: Dem Yayınları.
- Köylü, M. (2016). *Teoriden pratiğe değerler eğitimi*. (Ed: M. Köylü), ss. 105-129. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Kula, E. (2018). *Muhasebede değer kavramı: Türkiye bağlamında bir inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kurtdede Fidan, N., ve Kılıç, F. (2020). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan değerler açısından çizgi film inceleme: Rafadan Tayfa örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 13(81), 49-63. <https://doi.org/10.29228/JASSS.44068>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2023). *Atatürk diyor ki!*. 22 Aralık 2022, <https://www.ktb.gov.tr/TR-96455/bilim-teknoloji.html>.
- MEB (2017). *Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine...* 18 Aralık 2022, https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf
- MEB (2018). *İlköğretim Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (t.y.). *Vatanseverlik*. 03 Şubat 2023 https://kirikkale.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/02034109_vatanseverlik.pdf
- Memişoğlu, S. ve Taşkın, S. (2019). Öğretmenlerin adalet kavramına ilişkin metaforik algıları. *International Journal of Social Sciences and Education Research*. 5(2), 178-201.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Oruç, C., Tecim, E., ve Özyürek, H., (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 303-319.
- Otmar, Ö. ve Erdem, A. (2019). Yalvaç Ural'ın çocuk edebiyatı eserlerinde hayvan sevgisi değeri, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 10(37), 7-34.
- Önal, Ş. H. (2005). *Bir sorumluluk eğitim programının lise dokuzuncu sınıf öğrencilerinin sorumluluk düzeylerine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Özaydın, A. (2020). *Animasyon filmlerin sosyal bilgiler dersi öğretim programı bağlamında incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Özdemir, A. ve Ramazan, O. (2012). Çizgi filmlerin çocukların davranışları üzerindeki etkisinin anne görüşlerine göre incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 35(35), 157-173.
- Özden, B. (2012). *İlköğretim 11. Kademe öğrencilerinin bilimsel bilgiye yönelik görüşlerinin ve bilimsel tutumlarının öğrencilerin demografik özellikleri ve akademik başarıları açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Özkan, E. (2001). *Canlandırma sinemasının biçimsel ve anlatsal özellikleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özmen, F. (1999). Etkili eğitimin gerçekleştirilmesinde duyuşsal alanın önemi - Sevgi eğitimi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 193-198.

- Rahmat, A. C., (2021). An analysis of educational value in “Miracle in Cell No. 7” film script. *Jurnal Pendidikan Edutama.*, - (-). 1-8.
- Russell, D.L. (2009). *Literature for children: A short introductuon*. Stanford: Stanford University Press.
- Sabah (2017). *Doru’nun dünyasına seslerini verdiler*. 09 Şubat 2023 <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/gunaydin/funda-karayel/2017/07/04/dorunun-dunyasina-seslerini-verdiler>
- Sadioğlu, Ö., Turan, M., Deveci Dikmen, N., Yılmaz, M. ve Özkan Muhtar, Y. (2018). Değerlerin öğretiminde çizgi filmler: ‘Rafadan Tayfa örneği’. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 240-251. DOI: 10.17679/inuefd.333173
- Salman, C. (2019). Erken dönem toplum kuramlarında kent düşüncesi. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 17(67), 42-61.
- Samaniego, M. & Pascual, A. (2007). “The teaching and learning of values through television”, *Review of Education*, 53, 5-21.
- Schwart, S. H. (1994). Are there universal aspects in the structure and contents of human values? *Journal of Social Issues*, 50(4), 19-45.
- Selanik Ay, T., Korkmaz, Ç. (2017). Sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve kültürel öğeler bağlamında “Küçük Hezarfen” çizgi filmi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 49-62.
- Sezer, A., Çoban, O. ve Akşit, İ. (2017). Öğretmenlerin sorumluluk değeri algılarının incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 122-144.
- Shakhmarova, R. R. (2017). Continuous education as the basis of personal development in modern society. *International Research Journal*, 5(59), 85-87.
- Şahin, R.N. (2019). *TRT’nin çocuklara yönelik çizgi filmlerinin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şener, H. (2013). Hayriyye-i Nâbî’de aktarılan değerler. *Turkish Studies*, 8(1), 2501-2524.
- Şenler, F. (2005). Animasyon tarihi teknikleri ve Türkiye’deki yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (3), 99-114.
- Taş Alicenap, Ç. (2015). Kültürel mirasın çizgi film senaryolarında kullanılması. *TÜBAR-Türklük Bilimi Araştırmaları*, (37), 12- 15.
- TDK (2023). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr>
- Tekin, Z. (2022). Kültür aktarımında çizgi filmlerin önemi: ‘Kral Şakir’ çizgi filmindeki evrensel ve milli değerler. *Veche*, 1(1), 1-14.
- Topçu, N. (2010). *Ahlak*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- TRT (2023). Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Kurumsal. <https://www.trt.net.tr/kurumsal>
- TRT Çocuk (t.y.). *Doru*. 09 Ekim 2022, <http://www.trtcocuk.net.tr/doru/>
- TRT Haber (2022). *TRT ortak yapımı 'Doru: Macera Ormanı'nın galası düzenlendi*. 07 Ekim 2022, <https://www.trthaber.com/trtden-haberler/trt-ortak-yapimi-doru-macera-ormaninin-galasi-duzenlendi-533.html>
- Tunalı, İ. (2002). *Sanat Ontolojisi*. Ankara: İnkılap Yayınları.
- Turhan, H. B. (2018). *Türk yapımı animasyon filmlerinde değer aktarımı üzerine inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Turp Özdemir, Z. (2020). *Türkiye’de çocuk kanallarında yayınlanan çizgi filmlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi ve bu çizgi filmlerin Türkçe öğretimine katkısı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Türkçe Bilgi (2022). *Saygı*. 28 Aralık 2022, <https://www.turkcebilgi.com/saygi>
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982). 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. 22 Eylül 2022, <https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709-19821018.pdf>
- Ulusoy, K. (2010). Değer eğitimi: davranışçı ve yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan tarih programlarında değer aktarımı. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 32-51.
- Uslu, R. ve Kocaman, K. (2021). Ramazan Tayfa çizgi filminin din ve değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Talim: Journal Of Education In Muslim Societies and Communities*, 5(2), 128-142.
- Üğdül, Ş. (2021). *Popüler çizgi filmlerin sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler çerçevesinde incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Wikipedia (2022). *Bağımsızlık* 28 Mart 2023, <https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Ba%C4%9F%C4%B1ms%C4%B1zl%C4%B1k&oldid=27979399>
- Woelders, A. (2007). Using film to conduct historical inquiry with middle students. *The History Teacher*, 40(3), 363-395.
- Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: Caillou ve Pepee örneği. *Turkish Studies*, 8(10), 707-719.
- Yazıcı, E., Yaman Baydar, İ. ve Kandır, A. (2019). Çizgi film ve çocuk: Ebeveyn görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 10-19.
- Yener, Y., Yılmaz, M. ve Şen, M. (2021). Çizgi filmlerde değer eğitimi: TRT Çocuk örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 7(2), 114-128. DOI: 10.24289/ijsser.846419.
- Yeşilyurt, E. ve Kurt, K. (2012). Değerleri kazandırmasındaki etkililik açısından resmi ve örtük program ile okul dışı etmenlerin öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7(4), 3253-3272.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Ş. (2017). İslam hukuk ve iktisat felsefesinde değer yargısı olarak adalet. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi (İEFD)*, 3(1), 71-88.
- Yıldız, E. (2012). *Kamu yayıncılığı ve Trt*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yıldız, R. (2017). Toplumsal kuralların ahlaki temeli: "Öyle eyle ki ...". *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(15), 98-108. DOI: 10.17828/yalovasosbil.372772
- Yılmaz, İ. (2017). TRT Çocuk çocukla çocuklaşmak. *TRT Akademi*, 2(4), 584-597.
- Yılmaz, Y. (2022). *Çizgi romanlarla değer aktarımı - Naruto örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Yorulmaz, B. (2013). Pepee çizgi filminin din ve değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(24), 438-448.

EKLER

Ek 1: Doru Çizgi Filmi Bölüm - Değerler Tablosu

DORU BÖLÜM DEĞERLER TABLOSU				
SIRA NO	ZAMAN	KARAKTER	DEĞER	DEĞER İFADESİ
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				